

ผู้พลัดถิ่นบนการผสมผสานทางวัฒนธรรม

โดย
นายรุ่งเรือง ลิทธิฤกษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้พลัดถิ่นบนการผสมผสานทางวัฒนธรรม

โดย
นายรุ่งเรือง สิทธิฤกษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

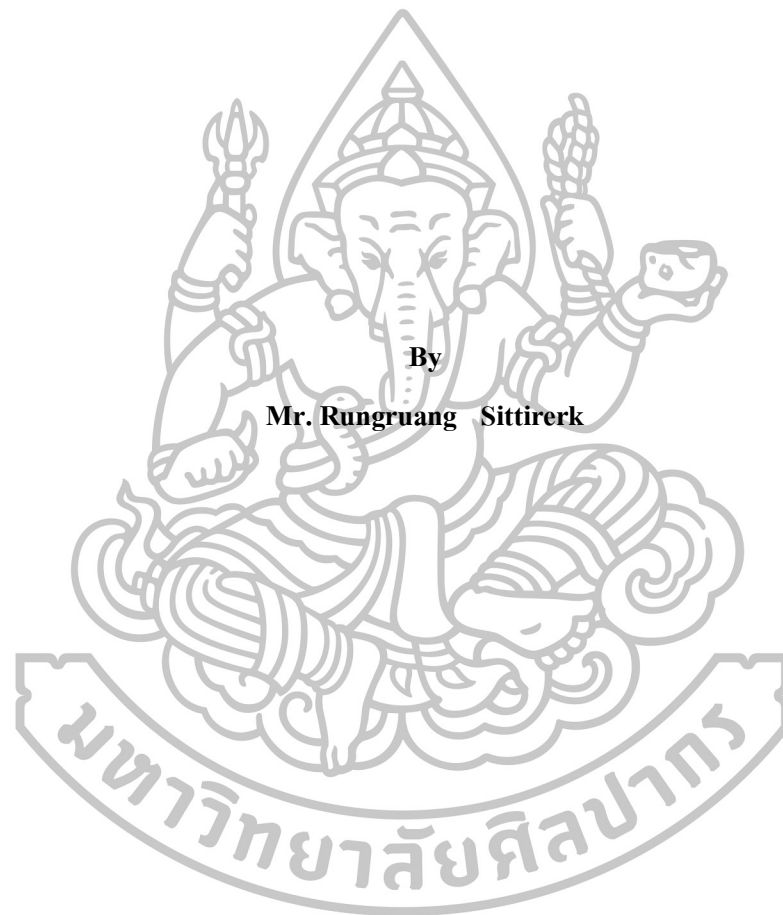
สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

DISPLACED ON THE CULTURE INTEGRATION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Fine Arts Program in Visual Arts

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ ผู้พลัดถิ่นบนการผสมผสานทางวัฒนธรรม ” เสนอโดย นายรุ่งเรือง สิทธิฤกษ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์จักรพันธ์ วัลลาสินีกุล

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิเรก โลหะกุล)

...../...../.....

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์กมล เผ่าสวัสดิ์)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์ณภัทร ธรรมนิยา)

...../...../.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนอมจิตร ชุ่มวงศ์)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์จักรพันธ์ วัลลาสินีกุล)

...../...../.....

55002206: สาขาวิชาทัศนศิลป์

คำสำคัญ: ผู้พลัดถิ่น / การปรับเปลี่ยนตัวตน / ศิลปะจัดวาง

รู้งเรื่อง สิทธิฤกษ์: ผู้พลัดถิ่นบนการผสมผสานทางวัฒนธรรม. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์: อ.จักรพันธ์ วิชาสินีกุล. 119 หน้า.

การเดินทางโยกย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมืองคือ ปรากฏการณ์หนึ่งในสังคมร่วมสมัย ในอดีตผู้คนโยกย้ายถิ่นฐานด้วยเงื่อนงำของภาวะสงคราม การกวาดต้อนผู้คนเพื่อนำมาเป็นทาส เป็นเชลย แต่ในสังคมร่วมสมัยการเดินทางโยกย้ายถิ่นฐานเกิดจากเงื่อนงำทางเศรษฐกิจหรือ โอกาสในการทำงาน การศึกษา และการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า

ไม่เพียงแต่ผู้คนจากชนบทเท่านั้นที่เดินทางโยกย้ายถิ่นฐาน ยังมีชนชาติอื่นย้ายเข้ามาตั้งรกรากในประเทศไทยทั้งที่อพยพและถูกกวาดต้อนเข้ามาตั้งแต่อดีตเช่น ชาวจีน ชาวมอญ หรือในช่วงการรวมรัฐชาติ เช่น ล้านนา ปัตนีย เชียงรุ่งและขอมบางส่วน นอกจากนี้ปัจจุบันแรงงานข้ามชาติทั้งเมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และเวียดนามบางส่วนเข้ามาแสวงหางานทำในประเทศอีกเป็นจำนวนมาก ปรากฏการณ์ทางสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นเช่น เกิดร้านอาหารพลัดถิ่นในเมือง เกิดชุมชนพลัดถิ่น กิจกรรมและพิธีกรรมขึ้นเพื่อระลึกถึงพื้นที่ที่จากมา

ข้อสังเกตนี้นำไปสู่การสร้างสรรค์ของผู้วิจัยที่ต้องการทำให้เห็นว่า ปรากฏการณ์ทางสังคมการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนทำให้เกิดการสังสม ทับถม ผสมผสานกันของวัฒนธรรม และประการณ์สำคัญทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนตัวตนหรือกลุ่มของตนเองเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นๆ ในสังคมเมือง

สาขาวิชาทัศนศิลป์

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

55002206: MAJOR: VISUAL ARTS

KEY WORD: IMMIGRANT/CHANGING IDENTITY/INSTALLATION ART

RUNGRUANG SITTIRERK: DISPLACED ON THE CULTURE INTEGRATION.

THESIS ADVISOR: JAKRAPAN VILASINEEKUL. 119 pp.

The Migration from Country to City is one phenomenon in Contemporary Society. In the ancient time, people were moved mainly under the conditions of natural disasters, wars, invasions, and slave raiding. On the other hand, in the Contemporary Society, Migration is mainly caused by the economic reason, the opportunities for careers, education, and the quest for a better life.

In Thailand, Not only the people from countryside migrate, but also the people from various tribes and races like Chinese, Mon, including people from Lanna, Pattani, or Khmer through the Unification of Thailand nation, had been raided or voluntarily moved for centuries. Nowadays, migrant workers from neighboring countries like Laos, Myanmar, Cambodia, and Vietnam can still be found crossing borders for the quest of employment. There has been the result in the Social Phenomenon such as migrant restaurants in the city, disapora communities, ritual and norms which reminiscing their homelands.

Observing this issue leads me to a creative need to show that, this social phenomemnon of Migration shapes the accumulations, the combinations, and the exchange of different cultures. Hence, it has contributed richness in diversity of society, especially the adjustment and learning of migrants to new cultures by adapting their identities and concept of self in order to live together with different ways of living in urban society.

Program of Visual art

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2015

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ผู้ให้กำเนิด อบรมสั่งสอนจนทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาได้ ขอกราบขอบพระคุณพี่สาวและพี่ชายในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้วิจัยในทุกเรื่องเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่เคยสอนที่เคยให้ความรู้และเมตตาต่อผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตราจารย์เกียรติคุณเข็มรัตน์ กองสุข อาจารย์จักรพันธ์ วิชาสินีกุลอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ในภาควิชาประติมากรรมทุกท่าน ผู้สั่งสอนให้ผู้วิจัยมีความรู้ความคิดที่กล้าที่จะท้าทายตนเองเพื่อให้พัฒนาผลงานศิลปะต่อไปในอนาคต ขอกราบขอบคุณเพื่อนๆ พี่ อาจารย์จากสาขาวิชาจิตรศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์กิตติ แสงแก้ว อาจารย์กฤษ งามสม ทั้งสองผู้เปรียบเสมือนครูและพี่ชาย ขอขอบคุณศิลปินทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจเป็นกำลังใจที่ทำให้ผู้วิจัยมีแรงขับเคลื่อนในการทำงานศิลปะต่อไปในอนาคต

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้การสนับสนุนทุนในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ให้โอกาสสำหรับการศึกษา

และสุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ น้องๆ ทุกท่านที่เคยช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้คำเสมอมา หากไม่มีพวกท่านผู้วิจัยคงมีอาชีพดำเนินไปซึ่งวิถีทางแห่งการทำงานศิลปะไม่ได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
สมมติฐานของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	7
การเสนอผลงาน.....	8
แหล่งข้อมูล.....	8
อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า.....	8
2 ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	9
ข้อมูลด้านทฤษฎีและบทความที่เกี่ยวข้อง.....	10
ข้อมูลด้านสถิติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
ข้อมูลกรณีศึกษาทั้งจากการลงพื้นที่และสังเกตจากกรณีศึกษาปรากฏการณ์ ทางสังคมที่เกิดขึ้น.....	26
ข้อมูลเฉพาะด้านที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	38
ข้อมูลศิลปินที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 คน.....	44
3 กระบวนการและองค์ประกอบที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	64
ช่วงวิธีวิทยาและการประมวลความคิด Research.....	64
ช่วงการทำวิทยานิพนธ์ ผลงานศิลปะ.....	74
4 ผลงานวิทยานิพนธ์และการวิเคราะห์ผลงาน.....	87
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1.....	88
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2.....	91
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3.....	94

บทที่	หน้า
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 4.....	97
5 บทสรุป	100
รายการอ้างอิง	116
ประวัติผู้วิจัย	118

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร (ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	3
2	ภาพการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของแรงงานชาวเมียนมาร์ที่เข้ามาในประเทศไทย.....	11
3	ภาพหน้าปกของหนังสือ A history of Thai ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย	12
4	ภาพสำนักพิมพ์มติชนจัดงานเสวนาเปิดตัวหนังสือ“ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย”	13
5	ภาพสาเหตุการโยกย้ายถิ่นฐานในอดีต	17
6	ภาพการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานในสังคมร่วมสมัยกลับบ้านที่หอมชิต	17
7	ภาพการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานในสังคมร่วมสมัยกลับเข้ากรุงเทพฯ	18
8	ภาพแรงงานชาวกำแพงชารอที่จะเดินทางกลับบ้านในช่วงที่มีการปฏิบัติในประเทศไทย	19
9	ภาพแรงงานชาวกำแพงชารอที่จะเดินทางกลับบ้านในช่วงที่มีการปฏิบัติในประเทศไทย	20
10	ภาพแผนภูมิแสดงค่าอัตราส่วนของแรงงาน.....	23
11	ภาพโปสเตอร์โฆษณางานบุญปิดทองฝังลูกนิมิต ของวัดสามง่าม ต.ลำโพ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี	29
12	ภาพนักร้องลูกทุ่งชื่อดัง ยอดรักย์ สลักใจ.....	31
13	ภาพ บุญบา อธิษฐาน	33
14	ภาพมนต์รักลูกทุ่ง ภาพยนตร์ ปี พ.ศ.2513.....	35
15	ภาพโปสเตอร์จากภาพยนตร์เรื่องมนต์รักทรานซิสเตอร์	36
16	ภาพถ่ายสถานที่หัวลำโพง	38
17	ภาพถ่ายสถานที่หัวลำโพง	38
18	ภาพประกอบสัมภาษณ์ของผู้คนที่เดินทางเข้าเมือง.....	39
19	ภาพสัมภาษณ์ขนาดใหญ่ที่ใช้เดินทางของผู้คน.....	40
20	ภาพถ่ายร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ	41
21	ภาพร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ.....	43
22	ภาพร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ.....	43
23	ภาพถ่ายครึ่งตัวศิลปิน Yinka Shonibare	44
24	Scramble for Africa, Yinka Shonibare.....	45
25	ภาพเสื้อผ้าชาวแอฟริกา	46

ภาพที่	หน้า
26	How to Blow Up Two Heads at Once (Ladies), Yinka ShonibareHow, 200647
27	ภาพถ่ายครึ่งตัว Tony Cragg48
28	New Stones – Newton’s Tones, 1978, plastic.....48
29	Yellow Axe, 1981, 63 found yellow plastic objects.49
30	Stack door Tony Cragg, 1975.....50
31	ภาพนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล.....51
32	Abb, Plakat für einen Film von Navin Rawanchaikul53
33	ศิลปะของนักเล่าเรื่องเรื่องศิลปะของนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล53
34	ศิลปะของนักเล่าเรื่องเรื่องศิลปะของนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล54
35	ภาพถ่ายครึ่งตัว Alfredo Jarr57
36	Geography = War, 1989.....58
37	Geography = War, 1989.....58
38	Geography = War, 1989.....60
39	ภาพการสำรวจเมือง, สถานที่ถนนบางรัก.....65
40	ภาพการสำรวจเมือง.....66
41	ภาพการสำรวจเมือง.....66
42	ภาพวัตถุและวัสดุที่พบเห็นได้ในเมือง.....67
43	ภาพป้ายโฆษณาจำนวนมาก.....68
44	ภาพน้ำท่วมขังกรุงเทพหลังฝนตก.....68
45	ภาพน้ำท่วมขังกรุงเทพหลังฝนตก.....69
46	ภาพสัมภาระ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง.....70
47	ภาพสัมภาระ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง.....70
48	ภาพสัมภาระ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง.....71
49	ภาพสัมภาระ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง.....71
50	ภาพแรงงานขณะนั่งรอรถโดยสาร72
51	ภาพแรงงานข้ามชาติขณะรอลูกเดินทางกลับประเทศ73
52	ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 175
53	ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 176
54	ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 277

ภาพที่	หน้า
55 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 2	77
56 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 3	78
57 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 3	79
58 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 4	80
59 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 4	80
60 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	88
61 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	88
62 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	89
63 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	90
64 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	91
65 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	91
66 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	92
67 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	93
68 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	94
69 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	95
70 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4	97
71 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4	97
72 ภาพอธิบายวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
73 ภาพผลงานวาดเส้นในช่วงแรก.....	103
74 ภาพผลงานวาดเส้นในช่วงแรก.....	104
75 ภาพผลงานวาดเส้นในช่วงแรก.....	105
76 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	108
77 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	109
78 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	109
79 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	110
80 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	110
81 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	111
82 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	111
83 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	112

ภาพที่	หน้า
84 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	112
85 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	113
86 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	113
87 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4	114
88 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4	114
89 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4	115

บทที่ 1

บทนำ

การอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน เป็นปรากฏการณ์หนึ่งในสังคมร่วมสมัย แท้จริงแล้วเกิดขึ้นมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ ในอดีตผู้คนย้ายถิ่นฐานจากภาวะสงคราม การแย่งชิงดินแดน กวาดต้อนแรงงานและการค้าทาส เพื่อนำไปเป็นแรงงานในไร่อ้อย ไร่นา และไร่ข้าวโพด เช่น ในประเทศอเมริกา ต่อมาเมื่อผู้คนเดินทางเชื่อมต่อกันจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง จึงเกิดการต่อรองแลกเปลี่ยนสินค้า ทั้งข้าวของเครื่องใช้และผลผลิตทางการเกษตร แทนการค้าแรงงานทาส ทำให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมกิจกรรมเหล่านั้น

ในสังคมไทยการอพยพที่ไม่ได้เกิดจากภาวะสงคราม คือ ช่วงปี พ.ศ. 2360 เป็นต้นมา ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2367- พ.ศ. 2394) มีการค้าขายกับประเทศจีน โดยรัฐสยามในสมัยนั้นได้ส่งออกสินค้า คือ ข้าว ของป่า และหนังสัตว์ ไปยังประเทศจีน จึงทำให้คนจีนซึ่งเป็นลูกค้า เดินทางเข้ามายังประเทศไทยเป็นจำนวนมากซึ่งมีทั้งพ่อค้า แรงงาน และช่างฝีมือ

ล่วงมาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-พ.ศ. 2453) หลังจากการเปลี่ยนแปลงจากรัฐสยามมาเป็นประเทศไทย พระองค์ได้รวบรวมหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อรวมเข้าเป็นประเทศไทย เพื่อป้องกันการรุกรานจากชาติตะวันตกที่นิยมลัทธิการค้าอาณานิคม (Colony) ในช่วงเวลานั้น จึงทำให้เกิดการแบ่งเขตแดนที่เป็นเขตแดนของชาติที่ชัดเจนขึ้น (ซึ่งก่อนหน้านี้การแบ่งเขตแดนยังเป็นเขตเมืองที่ขึ้นต่อหัวเมืองต่าง ๆ และมีเจ้าปกครองหัวเมือง¹) ทำให้ผู้คนในชนบทของประเทศไทยเดินทางเข้าเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลาง เช่น การสร้างรถไฟ โฆษณาชวนเชิญให้ผู้คนเข้าเมืองเพื่อเป็นแรงงานในท่าเรือ แรงงานสร้างบ้านเรือน และนโยบายคลองรังสิตซึ่งเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้คนมาทำไร่นา หางของป่าเพื่อส่งออกไปยังประเทศจีน (ช่วงเวลานั้นประเทศจีนคือลูกค้าที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย)

¹คลิส เบเกอร์และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย; (A history of Thai), พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: มติชน, 2557), 5.

ต่อมาภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ความเจริญในเมืองหลวง (กรุงเทพมหานคร) มีความเจริญอย่างรวดเร็วผ่านราชวงศ์ ชนชั้นสูง พ่อค้าชาวจีน แรงงานชาวจีน แรงงานไทยบางส่วน (มีพ่อค้าและแรงงานชาวจีนอพยพ มากกว่า 500,000 คน ในกรุงเทพและปริมณฑล²) การค้าขายและความเจริญของเมืองพัฒนาขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะการค้าขายข้ามมีโรงสีเกิดขึ้นมากกว่า 1,000 โรง ตลอดจนแม่น้ำเจ้าพระยาชาวจีนและชาวตะวันตกมีบทบาทเป็นอย่างมากที่ทำให้รัฐต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายที่แสดงถึงความเจริญ การมีอารยธรรม (Civilization³) เช่น การแต่งตัว การนั่ง การเดิน ภาษาพูด การศึกษา สิ่งเหล่านี้ทำให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีปฏิบัติในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นไปตามกระแสวัฒนธรรมของโลก

จะเห็นว่าการที่สังคมไทยเกิดขึ้นจากการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานไปมาของผู้คนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านการรวมชาติจากหลายเผ่าพันธุ์ ทำให้เกิดการทับถม ผสมผสานกันไปมาของผู้คนทั้งในแง่ของเชื้อชาติ และวัฒนธรรม จนกลายเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมแบบผสม การผสมผสานเหล่านี้สร้างสิ่งที่เรียกว่าปรากฏการณ์ทางสังคม นั่นคือความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multiculture) ขึ้น สร้างให้เมืองมีเอกลักษณ์ที่เป็นอยู่ เป็นเอกลักษณ์ที่เฉพาะด้าน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้คนจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่โบราณปัจจุบันปรากฏการณ์นี้ยังคงเกิดขึ้น แต่เงื่อนไขของการโยกย้ายถิ่นฐานนั้นเปลี่ยนแปลงไป ในอดีตการโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนมักเกิดขึ้นจากภาวะของสงคราม การกวาดต้อนผู้คน แต่ในสังคมเมืองร่วมสมัยเงื่อนไขของการพลัดถิ่นเป็นเรื่องของปากท้อง ความเป็นอยู่ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทำให้เมืองใหญ่ ๆ กลายเป็นศูนย์กลางของความเจริญเป็นแหล่งหางาน จึงมีผู้คนอพยพเข้าเมืองเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ในประเทศไทย การอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้คนมีการโยกย้ายถิ่นฐานไปมาตลอดเวลา จะเห็นได้จากชุมชนคนพลัดถิ่นในพื้นที่ต่าง ๆ ของเมืองทั้งที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษและโยกย้าย

²มีการจดบันทึกว่าเมืองหลวงของรัฐสยามในช่วงแรกเริ่มในอดีตเต็มไปด้วยคนจีนอพยพ, คูในเรื่องเดียวกัน, 128.

³“Civilization” คือ วิธีคิดที่หมายถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศตะวันตก ในที่นี้หมายถึงการมีอารยธรรม แต่ในความเป็นจริงคือคำกล่าวอ้างที่ใช้สำหรับเข้ายึดครองประเทศที่ด้อยพัฒนา, คูในเรื่องเดียวกัน, 126.

ภาพที่ 1 ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร (ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว)

ที่มา: Voice TV 21 ไทยทีศนา: เทียววัดกัลยาณมิตรชมพระที่นั่งหนึ่งเดียวในสยาม”, เข้าถึงเมื่อ 26 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://news.voicetv.co.th/thailand/291582.html>

มาภายหลังเงื่อนไขของการพลัดถิ่นในประเทศไทยมีเงื่อนไขที่หลากหลายมาก เช่น การกวาดต้อนจากภาวะสงครามในอดีตการอพยพเพื่อมาหางานทำ ติดตามครอบครัว เดินทางมาศึกษา สิ่งเหล่านี้ทำให้กลายเป็นสังคมเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multiculture) ในสังคมเมืองของไทย ความรุนแรงของการมีวัฒนธรรมที่หลากหลายยังไม่รุนแรง มักจะอยู่ในรูปแบบของการประนีประนอมที่จะอยู่ร่วมกันมากกว่าสามารถสังเกตได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การทำบุญของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย อาหารที่ถูกผสมผสานสูตรรสชาติและวิธีการทำงานเกิดเป็นอาหารชนิดใหม่ วัฒนธรรมการเดินทางกลับบ้านในช่วงเทศกาลของผู้คน การรับน้องจังหวัดในมหาวิทยาลัย ร้านอาหารพื้นถิ่น เป็นต้น

ในแง่ที่ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าคนที่ผู้คนมีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานไปมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อที่จะเข้าไปอยู่ในพื้นที่เมืองที่มีความหลากหลายนั้นได้ จึงทำให้มีการสังสม ทับถม ผสมผสาน และแทรกซึมทางวัฒนธรรมกันไปมา สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมที่ทำให้ผู้คนต้องเกิดการปรับตัวเข้าหาบริบทต่าง ๆ เหล่านั้น

ข้อสังเกตนี้จึงนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดผู้พลัดถิ่นกับการผสมผสานทางวัฒนธรรม

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์แสดงให้เห็นถึงการเป็นคนพลัดถิ่นและปัญหาที่เกิดจากความพยายามหลอมรวมตัวเองเข้ากับวัฒนธรรมอื่น รวมถึงวิธีการของมนุษย์ที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของสังคมนั้นได้

ความมุ่งหมายเพื่อนำเสนอถึงวิถีทางการปรับเปลี่ยนตัวของมนุษย์ที่มีรากทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทำให้เกิดเป็นรูปลักษณ์ของเมืองขึ้นมาซึ่งแยกย่อยออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. การแทรกซึม สืบสาว เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ (นักสำรวจ)
2. การปรับเปลี่ยนตัวตนผ่านปรากฏการณ์ของเมือง (วัฒนธรรมของเมืองบังคับให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทางเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้)
3. สังคมกลุ่มย่อยที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนรวม (ภาวการณ์ปรับตัวอย่างแนบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการของวิธีการปรับประยุกต์)
4. การคงอยู่ซึ่งตัวตน อัตลักษณ์ แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิถีของตัวเอง (แสดงให้เห็นถึงเนื้อในของผู้พลัดถิ่น การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป)

สมมติฐานของการศึกษา

สมมติฐานด้านแนวคิด

การที่ผู้คนจากหลายแหล่งที่มาหลายเชื้อชาติและหลากหลายวัฒนธรรมมาอยู่รวมกันในพื้นที่เมืองแห่งเดียวกัน เป็นที่แน่นอนว่าจะต้องเกิดความหลากหลายในทุกแง่มุมของการดำรงชีวิต ผู้วิจัยต้องการนำเสนอแนวคิดที่ว่า สุดท้ายแล้วมนุษย์ก็มีโอกาสที่จะปฏิเสธรากทางวัฒนธรรมของตนเองได้ มนุษย์ต้องการพื้นที่ของตัวเอง ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนนี้นำไปสู่ปรากฏการณ์ทางสังคมขึ้นมา เกิดการหลอมรวม ทับถม ซึมซับ กันไปมาทางวัฒนธรรม ผู้คนก็จะมีวิธีการที่จะทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลาย

ในสังคมเมืองร่วมสมัยจะเห็นว่ามี การเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดจากคนพลัดถิ่นหลายกลุ่ม ซึ่งบางครั้งผู้คนต่างกลุ่มยอมรับ บางครั้งไม่ยอมรับ หรือบางครั้งเพิกเฉย สิ่งเหล่านี้จะเห็นว่าผู้คนที่ต้องการพื้นที่ของตัวเอง ต้องการตำแหน่งแห่งหนของตัวเอง ผู้พลัดถิ่นมีระดับ

ของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมหลายระดับ เพื่อให้ตัวเองอยู่ในบริบทของพื้นที่แห่งความหลากหลายนี้ได้ เช่น

1. การแทรกซึม สํารวจ เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ การหลอมรวมตัวเองเข้ากับวัฒนธรรมกระแสหลัก ทำให้เห็นความพยายามแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกระแสหลัก

2. การปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง การปรับเปลี่ยนตัวเองบางส่วน เกิดภาวะทับซ้อนกันของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมเห็น การพยายามที่จะดำรงตัวตนบางอย่าง แต่ก็ยังอยู่และเป็นส่วนหนึ่งในสังคมนั้น ปรับประยุกต์ผ่านวิถีทางของเมือง

3. สร้างสังคมกลุ่มย่อยขึ้นแต่เกี่ยวโยงกับสังคมส่วนรวม การอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทั้งในแง่ของพื้นที่และวิถีปฏิบัติที่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดการเชื่อมโยงของวัฒนธรรมจนเกิดเป็นปรากฏการณ์ในสังคมนร่วมสมัย

4. รักษาอัตลักษณ์ การดำรงอยู่ของจิตสำนึก จิตวิญญาณเดิมของตนเอง แสดงให้เห็นถึงรากทางวัฒนธรรมของตัวเอง การสร้างตัวตนสร้างพื้นที่ตำแหน่งแห่งหนของตัวเอง ความรู้สึกที่มีอาจจะทิ้งรากเหง้าของตัวเองได้

สมมติฐานด้านรูปแบบ

เนื่องด้วยประเด็นในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้มุ่งเน้นให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนตัวตน ที่เกิดจากการผสมผสานหลอมรวมทางวัฒนธรรม โดยที่มีรากทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยนำเสนอวิธีการของมนุษย์ในการปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคมนั้นได้ ซึ่งเกิดจากการแลกเปลี่ยน ซึมซับ ทับถม วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน จนทำให้เกิดประเด็นของการหลอมรวมตัวเองเข้ากับสังคมเมือง

สมมติฐานวิธีการได้มาซึ่งผลงาน (การดึงข้อมูลมาสร้างสรรค์)

1. นำเอาภาพลักษณ์ (Image) ที่ทางกายภาพของคนพลัดถิ่น โดยการสำรวจข้อมูล เช่น การแต่งตัว สัมภาระ ลักษณะท่าทางที่เป็นจริงผสมกับกายภาพของเมือง

2. สร้างกระบวนการเชื่อมต่อพฤติกรรมของกลุ่มคนพลัดถิ่น เล่นกับข้อมูลเฉพาะด้าน เช่น พฤติกรรม ปรากฏการณ์ ประวัติศาสตร์

3. ผสมผสานลักษณะทางกายภาพต่างๆ ของเมืองเข้ากับกายภาพของสัมภาระของคนพลัดถิ่น เล่นอยู่กับการผสมผสานกัน ไปมา

4. สร้างสิ่งแวดล้อม การสำรวจ ลงพื้นที่ สร้างเงื่อนไขของการเกิดขึ้นของผลงาน โดยเชื่อมต่อกับพื้นที่จริง ๆ ผู้คนจริง ๆ

สมมติฐานภาษาทางประติมากรรม

1. สร้างผลงาน โดยให้รูปทรงคนผสมกับรูปทรงของวัตถุ ผ่านภาพหุ่นจีน ผ่านการประกอบสร้างจากสื่อหลาย ๆ สื่อที่ทำให้เห็นบรรยากาศของเมือง
2. สร้างโครงข่ายภายในรูปทรง สร้างบรรยากาศ แบบจำลองของการเกาะกลุ่มกัน สร้างพวกพ้องของรูปทรงขึ้นมา
3. สร้างเงื่อนงำของผลงาน โดยใช้พื้นที่ว่างเพื่อเชื่อมต่อหน่วยย่อยของงาน สื่อสารผ่านการเชื่อมต่อของผู้ชมที่ระลึกถึงภาพหุ่นจีน

กลยุทธ์ในการนำเสนอผลงาน

1. ทำให้ผู้ชมระลึกได้ถึงภาพที่หุ่นจีนซึ่งเกิดจากข้อเท็จจริงหลาย ๆ ชุดมาปะติดปะต่อกัน เช่น แหล่งธุรกิจ แหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาน้ำท่วมขัง สายไฟที่เต็มท้องถนน
2. ทำให้เห็นความรู้สึกถึงการมี 2 นัยยะ 2 ความรู้สึก เช่น การมี 2 ตัวตนใน 1 ร่าง อาการแปลกแยกแต่อยู่ร่วมกันในกลุ่มใหญ่ เช่น บรรยากาศแห่งความหลากหลายในหัวลำโพง
3. สร้างผลงานให้เกิดความรู้สึกผิดที่ผิดทาง ผ่านประสบการณ์การรับรู้ของผู้ชมผ่านผลงาน โดยสร้างผลงานให้เกิดกิจกรรมที่ผู้ชมสามารถเล่น สัมผัสได้

ความเป็นไปได้ในการเลือกสื่อที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ใช้สื่อสามมิติเป็นหลัก ทั้งวัตถุ สิ่งของ สัตว์ คนกับวัตถุ คนกับการกลายสภาพของรูปคน การแปรสภาพผสมรวมกับสิ่งอื่น ซึ่งประกอบไปด้วยรูปแบบ 3 มิติ 2 มิติ ผลงานจัดวาง และนำสื่อร่วมสมัย เช่น วีดีโอ เสียง แสง ไฟมาใช้ประกอบ

รูปแบบ

รูปแบบที่ใช้ เป็นสื่อสามมิติเป็นหลัก ทั้งวัตถุ สิ่งของ สัตว์ คน โดยใช้ข้อมูล ดึงเอาภาพลักษณ์ทั้งในแง่ข้อเท็จจริงและการตีความจากประเด็นเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ ซึ่งอาจมีทั้งที่เป็นสามมิติและจัดวาง

วัสดุ

ในการทำงานจะใช้วัสดุที่ได้ข้อมูลมาจากเนื้อหาของในแต่ละประเด็นซึ่งเกี่ยวข้องกับ ผู้พลัดถิ่น เช่น เสื้อผ้า สัมภาระที่ติดตัวมา วัสดุ วัตถุในชีวิตประจำวัน อาชีพ สิ่งที่ใช้ทำกิจกรรมของกลุ่มของตนเอง เป็นต้น

พื้นที่และการจัดวาง

ใช้การรับรู้หรือประสบการณ์ร่วมของผู้ชมในการจัดวางผลงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับขนาด วัสดุ ประสบการณ์ร่วมของผู้ชม เช่น จัดวางบนพื้นทางเดินเพื่อให้ผู้ชมต้องเดินอย่างระมัดระวัง

หรือวางเอาไว้ให้เดินเขียนเดินย่ำลงไป โดยสามารถอธิบายให้เห็นถึงความหมายที่ต้อง การนำเสนอ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ตัวของผู้วิจัยที่เป็นหนึ่งในคนพลัดถิ่นที่มีพื้นเพมาจากต่างจังหวัด
2. ตำราประวัติศาสตร์ของผู้วิจัย ผ่านการสัมภาษณ์ครอบครัว ญาติ บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น คนในหมู่บ้าน หนังสือที่มีการจดบันทึก ภาพถ่ายครอบครัว
3. ศึกษาจากข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นฐาน
4. หนังสือ A history of Thai ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย โดยผู้แต่ง คลิส เบเกอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร
5. หนังสือ Life and Time of Michael K ชีวิตพลเมืองชั้นสอง โดยผู้แต่ง J.M. Coetzee
6. หนังสือ ความไม่หลากหลายของความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยผู้แต่ง ธเนศ วงศ์ยานนาวา
7. ศึกษาจากปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นฐานของผู้อพยพที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมือง
8. ศึกษาจากศิลปินที่มีประเด็นใกล้เคียงกันทั้งในเรื่องของรูปแบบและเนื้อหา

การเสนอผลงาน

1. เอกสารประกอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 5 เล่ม
2. สไลด์ผลงานวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

การนำเสนอผลงานศิลปะ

3. ผลงานวิทยานิพนธ์ จำนวน 4 ชุดผลงาน
4. แสดงผลงานผ่านนิทรรศการศิลปะ “Diversity voice” ณ หอศิลป์ตากู

แหล่งข้อมูล

1. จากงานวิจัยหรือบทความต่าง ๆ ที่ทำได้จากห้องสมุด วารสาร อินเทอร์เน็ต
2. จากการลงสำรวจพื้นที่จริง เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสาร โรงงานอุตสาหกรรม งานกิจกรรมที่จัดขึ้น
3. การพบปะพูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ศิลปินที่ได้รับอิทธิพลทั้งทางด้านแนวคิดและรูปแบบ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. Laptop
3. Internet
4. เอกสารอ้างอิง
5. แบบสัมภาษณ์
6. ภาพวาด
7. ภาพถ่าย
8. เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างสรรค์
9. เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ พื้นฐานที่ใช้ในห้องทำงานศิลปะ
10. วัสดุที่ใช้พื้นฐานในการทำงานศิลปะ

บทที่ 2

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

- ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 5 ชุดข้อมูล ซึ่งจะแบ่งตามลักษณะของชุดข้อมูล
1. ข้อมูลด้านทฤษฎีและบทความที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ทฤษฎีการโยกย้ายถิ่นฐาน
 - 1.2 ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย
 - 1.3 การโยกย้ายถิ่นฐานและความมั่นคงของชาติ
 2. ข้อมูลด้านสถิติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 รายงานสถิติแรงงานข้ามชาติ
 - 2.2 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว (แรงงานข้ามชาติ)
 - 2.3 ตัวตนและการปรับตัว
 3. ข้อมูลกรณีศึกษาทั้งจากการลงพื้นที่ และสังเกตจากกรณีศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 กรณีศึกษาประวัติศาสตร์ของผู้วิจัย ผ่านการสัมภาษณ์ครอบครัว ญาติ บุคคล
 - 3.2 กรณีศึกษา การทำบุญแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ ในประเทศไทย
 - 3.3 กรณีศึกษาข้อมูลวัฒนธรรมทางด้านดนตรีลูกทุ่ง
 - 3.4 กรณีศึกษาด้านภาพยนตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน
 4. ข้อมูลเฉพาะด้านและกรณีศึกษาเพิ่มเติมที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน
 - 4.1 สัมภาษณ์ของคนเดินทางเข้าเมือง
 - 4.2 ร้านอาหารพลัดถิ่นในเมือง
 5. ข้อมูลศิลปินที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 คน
 - 5.1 Yinka Shonibare

5.2 Tony Cragg

5.3 นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล

5.4 Alfredo Jarr

1. ข้อมูลด้านทฤษฎีและบทความที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีการโยกย้ายถิ่นฐาน

การย้ายถิ่นหมายถึง เป็นการเคลื่อนย้ายของประชากรจากพื้นที่หนึ่งไปตั้งถิ่นฐานอาศัยในอีกพื้นที่หนึ่ง ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง คำว่า “ผู้ย้ายถิ่นฐาน” (Migrant) นี้ องค์การสหประชาชาติ (United Nations)¹ ได้ให้คำจำกัดความว่า ผู้ย้ายถิ่นเป็นผู้ซึ่งเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเดิมจากพื้นที่หนึ่งไปอยู่ในพื้นที่ใหม่ที่ไกลจากที่อยู่เดิม ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเงื่อนไขในการโยกย้ายถิ่นฐานก็ขึ้นอยู่กับหลายเงื่อนไข เช่น เพื่อการศึกษา เพื่อแสวงหางานทำ การติดตามครอบครัว ถูกภาวะสังคมบังคับ (A migrant was defined as a person who has changed his usual place of residence in specific area to another place in which a minimum distance is covered during a particular time period)(Harris and Sabot 1982, p. 79²) ได้ให้ความหมายของการย้ายถิ่น (Migration) ว่าเป็นการตัดสินใจในการเคลื่อนย้ายของประชากรเชิงภูมิศาสตร์ (Geographical Move) ในการแสวงหางานทำ โดยการตัดสินใจย้ายถิ่นที่สมเหตุสมผลนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ย้ายถิ่นคาดว่าผลที่จะได้รับจากการย้ายถิ่น (Expected Gains) จะเกิดขึ้นมากกว่าต้นทุนที่ต้องเสียไป (Expected Costs) ตัวอย่าง เช่น การโยกย้ายถิ่นฐานของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาแสวงหางานทำในประเทศไทยที่ปัจจุบันมีจำนวนมากกว่า 1,500,000 คน มีทั้งที่เข้ามาแบบถูกกฎหมาย และไม่ถูกกฎหมาย ในทางประชากรศาสตร์นั้น การย้ายถิ่น (Migration) บางกรณีสามารถใช้คำว่า “การ

¹ บุญคง หันจางสิทธิ์, เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ประชากร แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรบ ศาสนธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม (กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2540), 251.

² อำนาจ นิลวิไล, “แนวทางการจัดระเบียบนำเข้าและการจัดระบบควบคุมการทำงานของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของไทย, “ศึกษาจากกรณีของประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543), 13, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaitheiss.org/detail.php?id=54699>

เคลื่อนย้าย” (Mobility) หรือ “การอพยพ” แทนคำว่า “การย้ายถิ่น” ซึ่งในทางประชากรศาสตร์ หมายความว่าในหลายลักษณะ 3 ลักษณะ

1.1.1 การโยกย้ายถิ่นฐานแบบขนาดเล็ก คือ การโยกย้ายถิ่นฐานในพื้นที่ ใกล้เคียงที่อยู่เดิมของตนเอง เช่น การย้ายที่อยู่จากหมู่บ้านหนึ่งไปยังอีกหมู่บ้านหนึ่ง จากตำบลหนึ่ง ไปยังอีกตำบลหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น การแต่งงาน การแลกเปลี่ยนด้านที่ดินทำกิน

1.1.2 การโยกย้ายถิ่นฐานแบบข้ามเขตจังหวัด หรือการย้ายถิ่นฐานเข้า เมือง การโยกย้ายลักษณะนี้เกิดขึ้นจากการเงื่อนไขหลายปัจจัย เช่น การศึกษา การแสวงหางานทำ การติดตามครอบครัว มักเกิดขึ้นจากผู้คนในชนบทเดินทางเข้ามาในเมือง

1.1.3 การโยกย้ายถิ่นฐานแบบข้ามเขตรัฐชาติ การโยกย้ายลักษณะนี้คือ การเดินทางข้ามเขตของประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง คือ การอพยพโยกย้ายที่ไกลจากที่อยู่ เดิมของตน อาจต้องเกิดการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในหลายแง่มุม

ภาพที่ 2 ภาพการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของแรงงานชาวมียนมาร์ที่เข้ามาในประเทศไทย

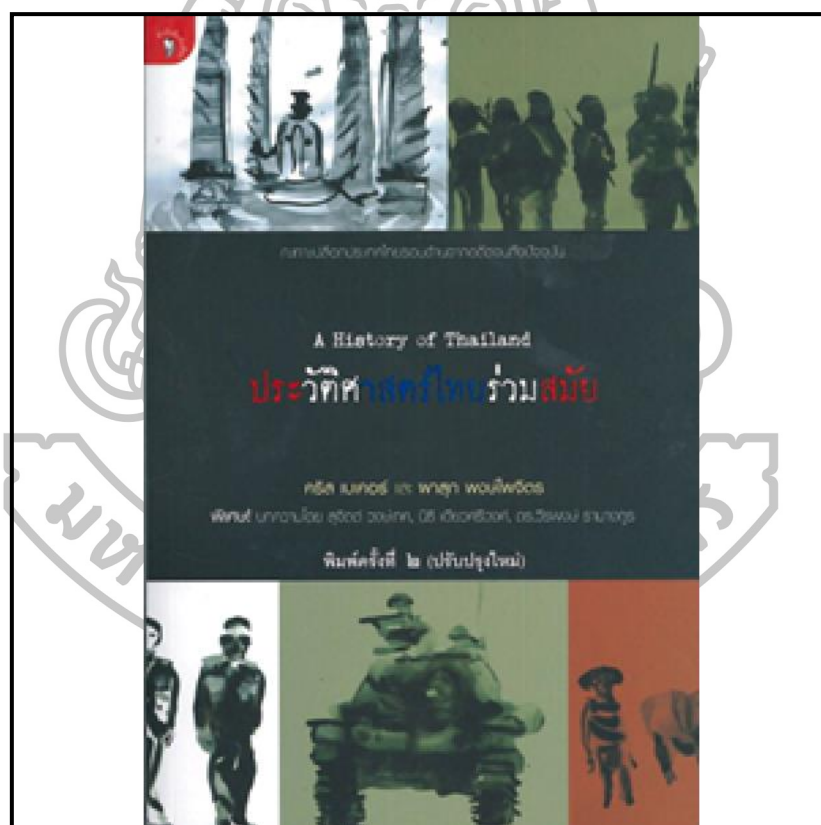
ที่มา: tnew online, นโยบายเร่งด่วน คสช. แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว, เข้าถึงเมื่อ 27 พฤษภาคม

2559, เข้าถึงได้จาก www.tnews.co.th/html/content/95687/

สรุป

การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งนั้นเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ตามข้อมูลข้างต้นหากแต่ในรายละเอียดของการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานนั้นมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่มคน เรามีอาจปฏิเสธหรือหยุดการโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ ดังนั้น เมื่อเกิดการโยกย้ายถิ่นฐานขึ้นไม่ว่าจะด้วยปัจจัยใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีการอพยพทั้งพื้นที่ต้นทางและพื้นที่ปลายทาง

1.2 ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย

ภาพที่ 3 ภาพหน้าปกของหนังสือ A history of Thai ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย

ที่มา: matichonbook online สำนักพิมพ์มติชน, หนังสือ A history of Thai ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย, เข้าถึงเมื่อ 27 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.matichonbook.com/index.php/newbooks/978-974-02-1265-2.html>

ภาพที่ 4 ภาพสำนักพิมพ์มติชนจัดงานเสวนาเปิดตัวหนังสือ “ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย”
ที่มา: matichonbook online, งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 42, เข้าถึงเมื่อ 27 พฤษภาคม 2559,
เข้าถึงได้จาก, <http://www.matichonbook.com/index.php/newbooks/978-974-02-1265-2.html>

หนังสือ ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย โดยผู้แต่ง คลิส เบเกอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยการสนับสนุนจาก สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (University of Cambridge) ตั้งแต่ปี 2543 จนปรับปรุงเรื่อยมาจนถึง ปี 2556 ซึ่งเป็นเล่มที่มีการแปลเป็นภาษาไทย (ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ) เป็นหนังสือที่ผู้เขียนใช้เวลาร่วม 20 ปี ในการรวบรวมข้อมูลชุดต่าง ๆ จนเรียบเรียงให้กลายเป็นหนังสือประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย เนื้อหาในหนังสือพูดถึงความเป็นรัฐชาติไทยเป็นแกนเรื่อง ที่มาของความเป็นรัฐชาติไทย กลไกของรัฐชาติก่อร่างสร้างขึ้นผ่านเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ซับซ้อน แต่ทว่ามีผลกระทบต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

เนื้อหาในหนังสืออธิบายถึงต้นกำเนิดของความเป็นรัฐชาติไทยตั้งแต่อดีตจนถึงเหตุการณ์ปัจจุบัน ในแง่นี้ผู้วิจัยจะอธิบายเนื้อหาของหนังสือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คน เท่านั้น

³คลิส เบเกอร์และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย; (A history of Thai), พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: มติชน, 2557), 29.

ในอดีตสังคมไทย (สังคมลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา) ก่อตัวขึ้นจากชุมชนเล็ก ๆ หลาย ๆ ชุมชน บางทฤษฎีสันนิษฐานว่าเดินทางมาจากเทือกเขาทางตอนใต้ของประเทศจีน⁴ ค้าขาย แลกเปลี่ยนอาหาร ของป่า ซึ่งกันและกัน จากชุมชนเล็ก ๆ ได้ขยายตัวออกเป็นชุมชนเมือง เริ่มมี ผู้นำชุมชน การขยายตัวก่อตัวขึ้นเรื่อยมา จากชุมชนหนึ่งเข้ายึดครองอีกชุมชนหนึ่ง จนกลายเป็น เมืองที่มีพื้นที่และคนในปกครองเพิ่มขึ้น อาศัยอยู่ตามลุ่มแม่น้ำ ลำคลอง ต่อมาเมื่อชนชั้นนำของ เมืองมีนโยบายในการขยายพื้นที่อาณาเขตปกครองของตนจึงเริ่มมีการก่อสงครามเข้ายึดครองพื้นที่ ของเมืองข้างเคียง ผลจากการยึดครองเมืองต่าง ๆ นั้นทำให้เกิดการรวมเขตเมืองต่าง ๆ เข้าหากัน จนกลายมาเป็นรัฐ เป็นอาณาจักรในเวลาต่อมา มีการสู้รบเพื่อเข้ายึดครองซึ่งกันและกันเป็นครั้ง คราว ต่อมาสังคมเริ่มมีความชัดเจนในแง่ของการปกครองของแต่ละรัฐ ในแถบอุษาคเนย์ มีการรบ ยึดครองกัน ส่วนใหญ่เพื่อการกวาดต้อนผู้คน และการขยายอาณาเขต

ผลที่เกิดขึ้นจากสงครามเหล่านี้ คือ ทำให้เกิดการโยกย้ายไปมาของผู้คนไม่ว่าจะเป็น ทหารในกองทัพ เป็นทาส เป็นเชลย หรือชาวบ้านผู้หนีสงคราม ผู้คนที่ถูกโยกย้ายไปมานั้นเกิดการ แลกเปลี่ยนวิถีชีวิต ภาษา ความเชื่อ การผสม ทับถม กันไปมานี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมอยู่ตลอดเวลา

ในช่วงที่ภาวะบ้านเมืองสงบ ก็เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมผ่านทางการค้า ในช่วงปลายของอาณาจักรอยุธยา มีพ่อค้าชาวจีนจำนวนมากเดินทางมาค้าขายกับรัฐสยาม (เป็นชื่อ เรียกจากชาวจีน ที่เพี้ยนมาจากคำว่าชาว “เสียน” ต่อมาชาวตะวันตกเรียกเพี้ยนเป็น “สยาม Siam”) ทั้งยังมีกุลีจีน (แรงงาน ช่าง) เดินทางเพื่อมาใช้แรงงานอีกจำนวนมาก จึงเกิดการแลกเปลี่ยนทั้ง ทางด้านวัฒนธรรมและเชื้อชาติขึ้นอีกครั้ง ภายหลังเสียกรุงศรีอยุธยาให้พม่า (เมียนมาร์ใน ปัจจุบัน) ชาวจีนจำนวนมากไม่รวมทหารรับจ้าง ได้เดินทางกลับประเทศจีนเป็นจำนวนมาก และ กลับมาอีกครั้งในจำนวนมากกว่า 500,000 คนในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้เมืองหลวงของรัฐสยามเต็มไปด้วยชาวจีนมากกว่าครึ่ง

การพัฒนาและเดินหน้าสู่การสร้างรัฐชาติไทยใหม่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เกิดจากการรวมรัฐจากหัวเมืองต่าง ๆ ทั้งทางเหนือ (ล้านนา) ทาง ตะวันออกเฉียงเหนือ (รัฐเชียงรุ่ง และขอมบางส่วน) ทางใต้ (รัฐปัตตานี) ทำให้เกิดการรวมรัฐขึ้น แต่ การพัฒนาส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับชนชั้นสูง และพ่อค้าชาวจีน ในช่วงเวลานี้จะเห็นได้ว่าสังคมไทย เริ่มมีการแลกเปลี่ยน ผู้คน จากหลายแหล่งที่มาผู้คนจากชนบทเดินทางเข้าเมืองเพิ่มมากขึ้น รอบ ๆ

⁴ เรื่องเดียวกัน, 5.

เขตพระนครเต็มไปด้วยท้องนา ตามริมสองฝั่งของแม่น้ำ ทั้งน้อยใหญ่ มีโรงสีมากกว่า 1000 แห่ง ตามลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตระกูลชาวจีนอพยพบางตระกูลมีโรงสีมากถึง 50 แห่ง เช่น ตระกูลลำชา

จะเห็นว่าโครงสร้างของกรุงเทพมหานครนั้นถูกสร้างจากราชวงศ์ ชนชั้นสูง พ่อค้าชาวจีน ชาวตะวันตกบางส่วน แรงงานชาวจีน และไทยบางส่วน โดยเฉพาะชาวจีนที่มีส่วนทั้งการก่อสร้างบ้านเรือน แรงงานในท่าเรือ แรงงานในไรนา จึงทำให้สังคมไทยเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในการสร้างชาติในขณะนั้นผ่านคนจีน และวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยที่รัฐให้นโยบายรื้อฟื้นขึ้นมาบางส่วน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะพิธีกรรม

การพัฒนาล่วงมาถึงปัจจุบัน ด้วยโครงสร้างทางการค้าที่มีชาวต่างชาติเป็นหลัก สังคมไทยจึงเรียนรู้และปรับตัวจากภาวะการต่าง ๆ ของโลกได้เรื่อยมาถึงแม้ไม่สามารถก้าวข้ามไปเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม ภายหลังจากสงครามเย็นมีกลุ่มผู้ลงทุนจากหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นที่เข้ามาตั้งโรงงานต่าง ๆ มากมายเกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นหลายแห่ง ทั้งนี้ก็เกิดจากนโยบายของรัฐในขณะนั้นที่ต้องการมุ่งเน้นให้ประเทศพัฒนาและสร้างชาติให้มีเศรษฐกิจที่รุ่งเรือง จนถูกกล่าวขานว่าเป็นเสือตัวที่ 5 แห่งเอเชีย (สี่เสือแห่งเอเชีย (อังกฤษ: Four Asian Tigers) หรือมังกรเอเชียเป็นคำที่ใช้อ้างถึงเศรษฐกิจที่พัฒนาอย่างรวดเร็วของ ฮองกง สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และไต้หวัน ประเทศหรือบริเวณเหล่านี้เป็นบริเวณที่มีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง (มากกว่า 7% ต่อปี) และมีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วระหว่าง พ.ศ. 2503 – 2533 ในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมดได้พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจที่ก้าวหน้าและมีรายได้สูง โดยเฉพาะความสามารถในการแข่งขัน ตัวอย่างเช่น ฮองกงและสิงคโปร์เป็นผู้นำทางด้านศูนย์กลางการเงินระดับนานาชาติในขณะที่เกาหลีใต้และไต้หวันเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสำเร็จทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้เป็นแบบจำลองสำหรับประเทศกำลังพัฒนา⁵

ในปัจจุบันปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านการเมือง ภัยพิบัติ สร้างปัญหาให้สังคมไทยเป็นปัญหาที่สะสม ทับถม จนกลายเป็นประเทศกำลังพัฒนาแบบถาวร⁶ แต่ถึงอย่างไรผู้คนจากชนบทที่ยังทยอยอพยพ เข้ามาแสวงหางานทำในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นทุกปี ไม่เพียงแต่คนไทยในชนบทเท่านั้นจากสถิติล่าสุดของสำนักบริหารงานแรงงานต่างด้าว ระบุว่ามีการข้ามชาติมากกว่า 1,500,000 คนที่อพยพเข้ามาหางานทำในประเทศไทย ทั้งนี้มีผู้ที่เข้ามาแบบถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย สวนทางกับภาวะทางการเมือง และเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยสู้ดีของประเทศ

⁵ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, เสือสี่ตัวแห่งเอเชีย, เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สี่เสือแห่งเอเชีย>

อาจด้วยภาวะแห้งแล้ง ของชนบท ที่ไม่สามารถเพาะปลูกพืช ต่าง ๆ ได้ ทั้งยังถูกกดขี่จากพ่อค้าคนกลางจึงทำให้ต้องดิ้นรนเข้ามาในเมือง สำหรับแรงงานข้ามชาติประเทศไทยยังคงมีอัตราในการจ้างงานที่สูงและมีค่าจ้างที่สูงกว่าประเทศของพวกเขา (แรงงานชาวเมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และเวียดนามบางส่วน) เมื่อเทียบกับค่าครองชีพที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

สรุป

การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของสังคมไทย เกิดขึ้นมาตั้งแต่ก่อนที่จะถูกเรียกว่าประเทศไทย ในอดีตเกิดขึ้นจากสภาวะการแสวงหาที่ทำกิน สงครามและการกวาดต้อนผู้คน เพื่อมาเป็นทาสเป็นเชลย เรื่อยมาจนถึงการค้าขาย การอพยพแรงงานจากชนบทในช่วงหลังสงครามเย็นเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมการโยกย้ายถิ่นฐานสมัยใหม่ ที่ปัจจุบันกลายมาเป็นวัฒนธรรมหนึ่ง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมหลักในสังคมไทย

การที่เกิดการอพยพโยกย้ายกัน ไปมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้เกิด การสังสม ทับถม ผสมผสาน แลกเปลี่ยนกัน ไปมาของวัฒนธรรมบนความหลากหลายทางเชื้อชาติ ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า ปრაกฏการณ์ทางสังคมขึ้น และทำให้รูปลักษณะของความเป็นเมืองเป็นไปตามผู้คนที่อาศัยอยู่ ทั้งในแง่ของชุมชน การอยู่ร่วมกัน กิจกรรมที่เกิดขึ้น เช่น ชุมชนพลัดถิ่นในเมืองหลาย ๆ ชุมชน กิจกรรมการเดินทางกลับบ้านในช่วงวันหยุดเทศกาลสำคัญของชาติ การเกิดขึ้นของร้านอาหารพลัดถิ่น การสร้างอาคารสถาปัตยกรรมแบบผสมผสาน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมองว่า เรามีอาจปฏิเสธได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ความหลากหลายทางชาติพันธุ์สูง มันจึงทำให้สังคมไทยปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่ได้นำเสนอ เป็นสิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการเข้ามาอยู่ร่วมกันบนพื้นที่แห่งความหลากหลายนี้ย่อมมีสิ่งที่เรียกว่าการอยู่ร่วมกันได้ การอยู่ร่วมกันไม่ได้ และอยู่ร่วมกันอย่างประนีประนอม แต่ถึงอย่างไรก็ตามสังคมไทยจะมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัว และสามารถอยู่ร่วมกันได้ในที่สุด

ภาพที่ 5 ภาพสาเหตุการโยกย้ายถิ่นฐานในอดีต

สมเด็จพระสุริโยทัย (กลาง) ไล่ช้างเข้าขวางช้างสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (ขวา) ซึ่งกำลังเสด็จที่ช้างพระเจ้าเปรม (ซ้าย) ในสงครามพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ (จิตรกรรมประกอบโคลงพระราชพงสาวดาร ฝีมือพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

ที่มา: วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, สาเหตุการโยกย้ายถิ่นฐานในอดีต, เข้าถึงเมื่อ 27 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/รายชื่อสงครามในประเทศไทย>

ภาพที่ 6 ภาพการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานในสังคมร่วมสมัยกลับบ้าน ที่หมอมืด

ที่มา: สุรศักดิ์ ชวายนันท์ “ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการย้ายถิ่นแรงงาน,” เข้าถึงเมื่อ 27 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/surasak/2012/04/19/entry-1>

ภาพที่ 7 ภาพการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานในสังคมร่วมสมัยกลับเข้ากรุงเทพฯ
ที่มา: อรณิชา ชนะเลิศ, “ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางวัฒนธรรม,” เข้าถึงเมื่อ 27
พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://beeonc.wordpress.com/2015/02/>

1.3 การโยกย้ายถิ่นฐานและความมั่นคงของชาติ

การโยกย้ายถิ่นฐานของแรงงานข้ามชาติเป็นวัฒนธรรมหนึ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ ในโลกที่มีการเชื่อมโยงกันทั้งทางด้านการคมนาคม การสื่อสารและความสัมพันธ์ทางการค้าข้ามพรมแดนยิ่งทำให้การโยกย้ายถิ่นฐานมีความสำคัญมากขึ้น และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อมีการเปิดประชาคมอาเซียน ผลที่เกิดขึ้นทำให้มีการโยกย้ายแรงงานข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น และปฏิเสธไม่ได้ว่าแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ได้สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นไปเมื่อเกิดการแลกเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้น

การโยกย้ายถิ่นฐานยังนำไปสู่การสร้างความมั่งคั่งให้แก่บุคคลต่าง ๆ ประเทศปลายทางและประเทศต้นทาง อย่างไรก็ตามในทางกลับกันยังคงมีความเข้าใจผิดที่ว่าการอพยพออกของผู้คนเท่านั้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศต้นทาง ประเทศปลายทางก็ได้รับประโยชน์เช่นกัน เช่น ในประเทศไทยได้รับประโยชน์จากกลุ่มแรงงานที่มีราคาถูกว่าคนภายในประเทศเหตุการณ์ที่

ชัดเจนที่สุด คือ ช่วงที่มีการทำรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ได้มีแรงงานข้ามชาติเดินทางกลับทั้งที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายเนื่องจากกลัวข่าวลือที่อาจถูกจับและเสียค่าปรับจำนวนมากส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจที่ต้องใช้แรงงานของไทย ทำให้รัฐบาลทหารของประเทศไทยต้องออกมาให้นโยบายใหม่ โดยให้คำสัญญาต่อกลุ่มแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ในเรื่องของความปลอดภัย สิทธิ และการเปิดให้มีการลงทะเบียนแรงงานข้ามชาติเพิ่ม ในขณะที่การอพยพยังคงมีทั้งที่เข้ามาโดยถูกกฎหมายและแบบผิดกฎหมายทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจของผู้เป็นเจ้าบ้าน เกรงกลัวว่าจะเกิดอันตราย นอกจากนี้ แรงงานข้ามชาติยังก่อให้เกิดความรู้สึกเสี่ยงที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานกลุ่มคนยากจนและมีทักษะต่ำและไม่มีใบอนุญาตทำงานซึ่งจะตกเป้าหมายหลักของการถูกเอารัดเอาเปรียบหรือก่อความรุนแรงขึ้นได้อย่างง่ายดาย

ภาพที่ 8 ภาพแรงงานชาวกัมพูชารอที่จะเดินทางกลับบ้านในช่วงที่มีการปฏิวัติในประเทศไทย
ที่มา: Maticchon online, แรงงานชาวกัมพูชา, เข้าถึงเมื่อ 27 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงจาก

http://www.maticchon.co.th/news_detail.php?newsid=1402882045

ภาพที่ 9 ภาพแรงงานชาวกัมพูชารอที่จะเดินทางกลับบ้านในช่วงที่มีการปฏิวัติในประเทศไทย
ที่มา: หนังสือพิมพ์แนวหน้า online, “แรงงานเขมรตื่นข่าวลือแห่หนีกลับ ปท.,”
เข้าถึงเมื่อ 27 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงจาก <http://www.naewna.com/local/108050>

รายงานของการประชุมเครือข่ายเศรษฐกิจเสรีแห่งเอเชีย

หัวข้อ การโยกย้ายถิ่นฐานและความมั่งคั่งของชาติ เรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจระดับมหภาคของการโยกย้ายถิ่นฐาน (ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) การส่งเงินกลับในแต่ละปีของแรงงานข้ามชาติมีมูลค่าเป็นสามเท่าของเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศและมากกว่าครึ่งหนึ่งของการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ โดยทั่วไปประเทศกำลังพัฒนามีจำนวนประชากรอายุน้อยมากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว การอพยพโยกย้ายของแรงงานช่วยตอบสนองความต้องการด้านทักษะและบริการในประเทศปลายทาง ประเทศต้นทางมักกลัวภาวะสมองไหลและการสูญเสียแรงงานที่มีคุณค่าซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศเหล่านั้น

ผู้มีส่วนได้เสียในประเทศปลายทางและต้นทางควรตกลงกันเรื่องผลประโยชน์สุทธิของการโยกย้ายและแก้ไขความเข้าใจผิด ประเทศต่าง ๆ ควรรับนโยบายที่มุ่งเน้นการตลาดมาใช้ รวมทั้งกฎระเบียบเรื่องใบอนุญาตทำงานเพื่อดึงดูดแรงงานที่มีทักษะที่จำเป็น การเคารพสิทธิการโยกย้ายถิ่นฐานสำหรับทุกคน ผ่อนปรนหรือยกเลิกข้อจำกัดต่าง ๆ อำนวยความสะดวกต่อการ

โยกย้ายถิ่นฐาน⁷

เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐานโดยสมัครใจจะต้องได้รับการปกป้องและอำนวยความสะดวก อนุสัญญาระหว่างประเทศที่คุ้มครองแรงงานข้ามชาติโดยไม่สมัครใจควรได้รับการให้สัตยาบันและบังคับใช้ ควรมีข้อตกลงระดับพหุภาคีและทวิภาคีเกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานผ่านความตกลงว่าด้วยการค้าและการบริการ รวมถึงข้อตกลงนอกกรอบอื่น ๆ

กฎเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งของประเทศปลายทางและต้นทางควรจะทำให้ง่ายและโปร่งใสขึ้น โดยไม่มีกฎระเบียบที่ซับซ้อนมากเกินไป การลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ จะช่วยเปลี่ยนช่องทางการโยกย้ายถิ่นฐานจากผิดกฎหมายเป็นถูกต้องกฎหมาย ควรมีการยอมรับซึ่งกันและกันในเรื่องคุณสมบัติและข้ออนุมัติต่าง ๆ พร้อมทั้งความมีเสรีภาพในการทำธุรกิจอย่างเท่าเทียมกันในฐานะ ผู้อยู่อาศัย ข้อจำกัดของตลาดแรงงานที่ไม่จำเป็นควรได้รับการยกเลิก เนื่องจากสัญญาการจ้างงาน ถือเป็นของภาคเอกชนระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ใบนุญาตเรื่องที่อยู่อาศัยควรมีการจัดการให้เข้าถึงง่ายยิ่งขึ้น เกี่ยวเนื่องกับการกลับเข้าประเทศอีกครั้ง ทั้งประเทศของตนและประเทศเป้าหมาย รัฐบาลไม่ควรกีดกันแรงงานข้ามชาติบนพื้นฐานของสัญชาติ ชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนาและเพศ ก่อนการเดินทางแรงงานข้ามชาติควรมีข้อมูลเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของประเทศที่จะเดินทางไป เจ้าหน้าที่ทางการทูตของรัฐควรให้ความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง บริษัทตัวแทนรับสมัครงานควรทำงานด้วยความอิสระ แข่งขันกันอย่างเสรีและมีความโปร่งใส ด้วยความเปิดเผยและตรวจสอบได้

สรุป

การโยกย้ายถิ่นฐานของทั้งผู้คนและแรงงานข้ามชาติมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ในแง่ของเศรษฐกิจ และความมั่นคง แต่ในแง่ของวัฒนธรรม ผู้วิจัยมองว่าทำให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ผู้คนต้องเกิดการปรับตัวเข้าหากัน เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมขนาดใหญ่

การอพยพโยกย้ายน่าจะมีความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีกใน 5 ปีข้างหน้า ดังนั้น แนวโน้มของการดำเนินชีวิต หรือการปรับตัวของผู้คนจึงต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน

⁷ Friedrich Naumann, รายงานการประชุมเครือข่ายเศรษฐกิจเสรีแห่งเอเชีย 2010, บทความ แนวทางการแก้ปัญหาเรื่อง “การโยกย้ายถิ่นฐานและความมั่นคงของชาติ,” มูลนิธิ ฟรีดริช เนามัน, 7 – 9 ตุลาคม 2553).

การศึกษา สาขาอาชีพ ที่ต้องมีการตรวจสอบตลาดและความต้องการของกลุ่มภูมิภาคนี้

2. ข้อมูลด้านสถิติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 รายงานสถิติแรงงานข้ามชาติ

จากรายงานสำนักบริหารแรงงานข้ามชาติ วันที่ 11 กรกฎาคม 2556 พบว่า นายจ้างยื่นแบบแจ้งความต้องการแรงงานต่างด้าว และบัญชีรายชื่อแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา จำนวน 651,143 คน พม่า 462,162 คน ลาว 66,082 คน กัมพูชา 122,899 คน แรงงานที่ได้รับการปรับเปลี่ยนสถานะ และได้รับอนุญาตให้ทำงานอย่างถูกต้อง จำนวน 358,908 คน คงเหลือแรงงานต่างด้าวที่ยังไม่ได้รับการตรวจลงตรา และยังไม่ได้รับอนุญาตทำงานกับกรมการจัดหางาน จำนวน 292,235 คน พม่า 112,250 คน ลาว 62,896 คน กัมพูชา 117,089 คน

2.2 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว (แรงงานข้ามชาติ)

ตารางที่ 1 แสดงจังหวัดที่มีแรงงานข้ามชาติมากที่สุด 5 อันดับ

จังหวัด	รวม	เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย	เข้าเมืองผิดกฎหมาย
กรุงเทพมหานคร	337,886	169,444	168,442
สมุทรสาคร	124,849	336	124,513
เชียงใหม่	68,371	6,982	61,389
สุราษฎร์ธานี	62,941	8,956	53,985
สมุทรปราการ	62,252	25,803	36,449

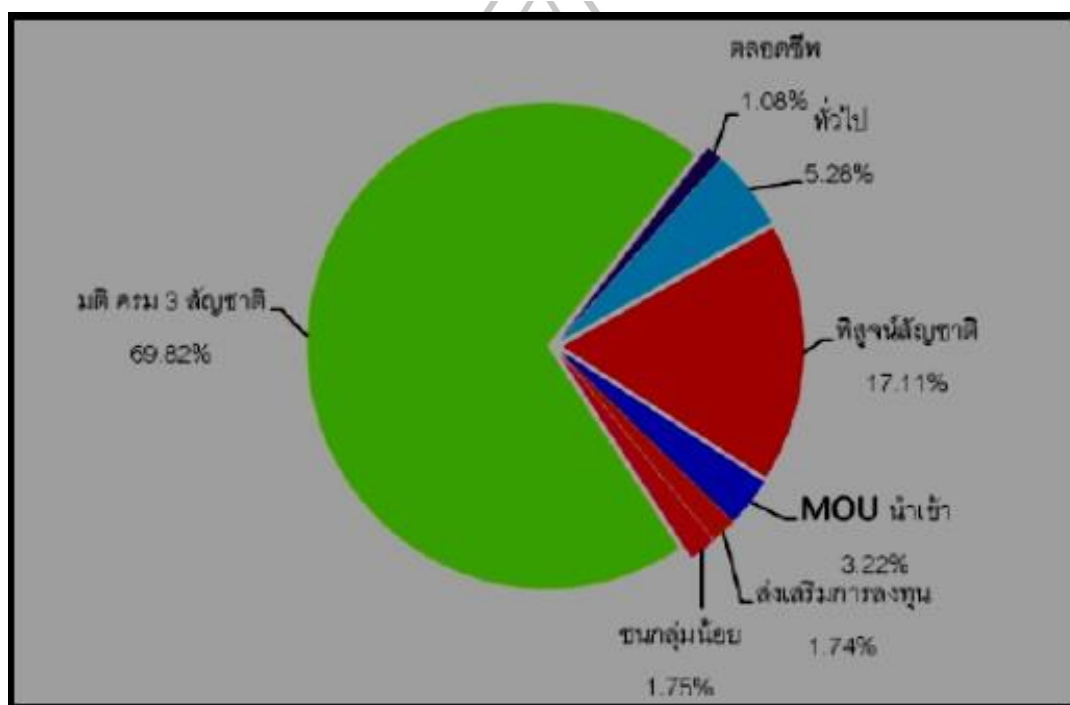
ที่มา: สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว, เข้าถึงเมื่อ 28 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก

<http://www.siamintelligence.com/thai-labor-migration-status/>

ประเภทแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยที่พบ ได้แก่

1. กลุ่มเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน 344,686 คน
2. โดยเป็นคนต่างด้าวตลอดชีพ ตามมาตรา 9 จำนวน 321,441 คน
3. ประเภททั่วไป จำนวน 70,449 คน และ

4. ประเภทตลอดชีพ จำนวน 14,423 คน ซึ่งในจำนวนนี้ พิสูจน์สัญชาติ แล้ว จำนวน 210,044 คน และนำเข้าจำนวน 26,525 คน
5. ส่วนมาตรา 12 ส่งเสริมการลงทุน จำนวน 23,245 คน
6. กลุ่มเข้าเมืองผิดกฎหมาย จำนวน 955,595 คน
7. โดยเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา 13 ชนกลุ่มน้อย จำนวน 23,340 คน และ
8. ตามมติ ครม. 3 สัญชาติ จำนวน 932,255 คน

ภาพที่ 10 ภาพแผนภูมิแสดงค่าอัตราส่วนของแรงงาน
ที่มา: กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, เข้าถึงเมื่อ 28 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้
จากจาก <http://www.siamintelligence.com/thai-labor-migration-status/>

1. แบ่งเป็นแรงงานต่างด้าวตามมาตรา 3 สัญชาติ (พม่า ลาว และกัมพูชา) ได้รับอนุญาตฯ มากที่สุดจำนวน 932,255 (69.82%)
2. รองลงมา คือ ประเภทพิสูจน์สัญชาติ จำนวน 228,411 คน (17.11%)
3. ประเภททั่วไปจำนวน 70,449
4. ประเภทนำเข้าจำนวน 43,032 คน (3.22%)

5. ประเภทชนกลุ่มน้อย จำนวน 23,340 คน (1.75%)
6. ประเภทส่งเสริมการลงทุน จำนวน 23,245 คน (1.74%)ประเภทตลอดชีพ จำนวน 14,423 คน (1.75%) ของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานที่ราชอาณาจักร⁸

2.3 ตัวตนและการปรับตัว

อัตลักษณ์ (Identity) ประกอบด้วยคำว่า อัต กับคำว่า ลักษณ์ มาจาก อดุต แปลว่า ตน ตัวเอง อัตลักษณ์ จึงมีความหมายถึง ลักษณะของตนเอง คน เป็นคำศัพท์ที่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ ของราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติให้ตรงกับคำ ภาษาอังกฤษว่า Character เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งรวมถึงบุคลิกภาพ ความคิด วิถีทางในการดำเนินชีวิต ความประพฤติที่แสดงออก จนกลายเป็นนิสัยของคน ๆ นั้น⁹

การศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์เกิดขึ้นไม่นานนัก เป็นถือเป็นการเริ่มให้อำนาจแก่นมนุษย์ในการนิยามตัวตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนกลุ่มคนที่ไร้อำนาจให้มีตัวตนหรือมีอำนาจเชิงสังคมขึ้นมา¹⁰ โดยทั่วไปเมื่อเรากล่าวถึงคำว่า อัตลักษณ์ หรือ Identity แล้ว เรามักจะรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของใคร หรืออะไรบางอย่างที่หมายถึงคุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือสิ่งนั้น หรือแม้แต่ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษเองก็ให้ความหมายของคำว่า “Identity” ไว้ว่าเป็นคุณสมบัติของคนหรือสิ่งหนึ่ง และมีนัยขยายต่อไปว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้นที่ทำให้สิ่งนั้น โดดเด่นขึ้นมาหรือต่างจากสิ่งอื่น¹¹ จากการให้คำนิยามดังกล่าวเราแปลความหมายของ “Identity” ว่า “เอกลักษณ์” ตามมุมมองด้านคุณสมบัติของบุคคลหรือสิ่งเหล่านั้นที่มองเพียงจุดเดียวหรือด้านเดียวเท่านั้น

⁸ ชัยพงษ์ สำเนียง, “สถานการณ์แรงงานต่างด้าวในประเทศไทย” สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ (ม.ป.ท , มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เชียงใหม่, 2555).

⁹ ศราณี เวศยาสิรินทร์, “การสร้างอัตลักษณ์คนได้ผ่านหนังตะลุง” (โครงร่างคุณฐิติพนธ์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554), 1.

¹⁰ กำจร หลุยยะพงศ์, “อัตลักษณ์และความสามารถทางการสื่อสารของแกนนำชมรมผู้สูงอายุ ต.โพธิ์ไทรงาม จ.พิจิตร” การทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กระทรวงวัฒนธรรม, 2551), 14.

¹¹ อภิญา เพ็ญฟูสกุล, อัตลักษณ์ (กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ , 2546), 1.

อัตลักษณ์กลุ่มก่อให้เกิดอัตลักษณ์ของบุคคล ทฤษฎีฐานที่มั่นของ John Holt¹² กล่าวว่ามนุษย์เมื่อแรกเกิดจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบกาย สิ่งแวดล้อมทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต จะบ่มเพาะปลูกสร้างฐานทางความคิดให้กับมนุษย์ จนเมื่อเติบโตขึ้นสิ่งต่าง ๆ จะสร้างให้บุคคลคน ๆ นั้น มีวิถีคิด มุมมองที่มีต่อโลก และวิถีปฏิบัติ ในแบบที่เขาได้เรียนรู้มา

การที่เป็นคนพลัดถิ่น การเรียนรู้ที่จะปรับตัวนั้นสำคัญมาก สิ่งที่จะช่วยในการเรียนรู้ นั้นก็มีหลายแบบดังที่ได้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ เช่น ชุมชนพลัดถิ่น ร้านอาหารพลัดถิ่น การเดินทางกลับบ้านในช่วงเทศกาลเพื่อเป็นกำลังใจให้มีแรงต่อสู้ในวิถีชีวิตในเมือง ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการพยายามที่จะปรับตัวของผู้พลัดถิ่นเหล่านี้ และจะเห็นได้ว่าพวกเขาก็ไม่อาจปฏิเสธรากทางวัฒนธรรมของตนเองได้เช่นกัน จึงเกิดการปรับประยุกต์กันไปมาของหลายหลากวัฒนธรรมและเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ขึ้นในเมือง

สรุป

ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากผู้พลัดถิ่นสามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงการพยายามที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้มีตำแหน่งแห่งหนในเมือง การเกิดขึ้นของชุมชนพลัดถิ่นในหลาย ๆ พื้นที่ของเมืองทำให้สังคมเข้าใจและตระหนักได้เป็นอย่างดีถึงการมีอยู่ของผู้พลัดถิ่น ด้วยโครงสร้างสังคมเมืองของประเทศไทยเป็นสังคมที่เกิดจากการรวมผู้คนให้มาอยู่ในพื้นที่เดียวกันการ ทำให้วัฒนธรรมในแต่ละด้านนั้นมีความหลากหลาย เช่น วัฒนธรรมด้านอาหาร วัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย ภาษาถิ่น วิถีทางดำเนินชีวิต ศาสนา พิธีกรรม และที่สำคัญมากคือการสนับสนุนของรัฐบาลนโยบายที่มุ่งเน้นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทย จึงมีชื่อเสียงไปทั่วโลก

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการไม่เข้าใจถึงรากทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้การปะทะสังสรรค์กันก่อให้เกิดความรุนแรง การเป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูงของ กรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดปรากฏการณ์ รกรากทางวัฒนธรรม การโยกย้ายวัฒนธรรมสูง มีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงพื้นที่ทางวัฒนธรรม ผู้พลัดถิ่นจึงมักจะหาที่พักพวกของตน อยู่กันเป็นชุมชนช่วยเหลือกัน บางครั้งก็จัดงานกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตนขึ้นในเมือง

จะเห็นได้ว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้สังคมได้ตระหนักถึงการมีอยู่ของคนพลัดถิ่นเหล่านี้ การแสดงอัตลักษณ์ที่ถึงแม้ว่าจะเป็นอัตลักษณ์ที่ไม่ได้เหมือนกับอัตลักษณ์เดิมของพื้นที่ที่

¹² John Holt, เป็นผู้นำเสนอแนวคิด un-schooling และเขาเป็นผู้บุกเบิกและให้การสนับสนุนกระบวนการโฮมสกูล (home school) ในสหรัฐอเมริกา คนสำคัญ

จากมา หากแต่มันเป็นเสมือนการแสดงตำแหน่งแห่งหน ทำให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองมีตัวตนขึ้นในเมือง เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองรู้สึกถึงการมีพวกพ้อง รู้สึกถึงความปลอดภัย

3. ข้อมูลการสำรวจ บันทึก สัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลทั้งจากการลงพื้นที่ และสังเกตจากรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น

3.1 สำรวจประวัติศาสตร์ของผู้วิจัย ผ่านการสัมภาษณ์ครอบครัว ญาติ บุคคลที่

เกี่ยวข้อง

ข้อมูลชุดนี้เป็นการรวบรวมข้อมูล หลักฐาน สัมภาษณ์ทั้งจากการบอกเล่า จากครอบครัว คนรู้จัก และศึกษาจากภาพถ่าย หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถรวบรวมได้ของครอบครัวของผู้วิจัย

ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวของผู้วิจัยเป็นครอบครัวที่เกิดขึ้นจากหลากหลายเชื้อชาติทั้งจีน ล้านนา คนไทย (สันนิฐานว่าเป็นคนที่มาจากกรุงเทพฯ, คนภาคเหนือที่มีอายุราว 60 ปีขึ้นไปมักเรียกคนภาคกลางหรือคนกรุงเทพฯว่าคนไทย) ดังนั้นจึงมีกิจกรรมประเพณีที่หลากหลาย ซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละช่วงเดือนตลอดทั้งปี ครอบครัวของผู้วิจัยเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ มีบ้านเรือนที่เป็นเครือญาติ บริเวณใกล้ ๆ กัน อยู่กันเป็นชุมชน ช่วยเหลือและทำอาชีพที่คล้ายคลึงกัน คือ ทำไรนา ทำสวน และอาชีพรับจ้างทั่วไป (ตำบลสันต้นหม้อ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่)

หลังจากช่วงปี พ.ศ. 2530 ครอบครัวของข้าพเจ้าเริ่มที่จะเดินทางแยกย้ายกันเข้าเมือง เป็นไปตามความนิยมของคนในชนบทในช่วงเวลานั้นที่มีการเดินทางเพื่อไปแสวงหางานทำในกรุงเทพฯ ทั้งเป็นแรงงานก่อสร้าง แรงงานตามโรงงาน บิดา มารดา พี่สาว และญาติบางคนของผู้วิจัยได้เดินทางสู่กรุงเทพมหานครเช่นกัน

หลังจากปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หรือที่รู้จักกันในชื่อภาวะเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง โรงงาน กิจการ ห้างหุ้นส่วน บริษัท ต่าง ๆ หลายแห่งเลิกกิจการ ผู้คนเริ่มเดินทางกลับภูมิลำเนาของตน กลายเป็นการเคลื่อนย้ายผู้คนจากเมืองสู่ชนบทครั้งใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่การรวมรัฐชาติเกิดขึ้น¹³ สิ่งที่เกิดขึ้นคือคนเหล่านี้ ในที่นี้หมายถึงผู้ที่เคยอาศัย ใช้ชีวิตทำงาน ชิมชับวัฒนธรรมของเมืองที่อยู่ครอบครัวของผู้วิจัย หลังจากที่เดินทางกลับภูมิลำเนา พวกเขา

¹³ คลิตส เบเกอร์และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย; (A history of Thai), 123.

เขาปฏิเสธไม่ได้ว่าได้ซึมซับและรับเอาวัฒนธรรมบางอย่างจากเมือง ติดตัวไปผสมผสานกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนที่บ้าน ครอบครัวของผู้วิจัยเองก็เช่นกัน หลังจากบิดาและมารดาเดินทางกลับมาจากกรุงเทพฯ ก็ได้นำวัฒนธรรมบางอย่างจากเมืองกลับมาสู่ชนบท เช่น ของเล่นจากโรงงานอุตสาหกรรม อาหารที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น ทั้งรูปแบบและรสชาติ วิธีคิดเกี่ยวกับการสร้างบ้าน เปลี่ยนจากทรงล้านนา ที่ยกสูงและสร้างจากไม้ไปเป็นบ้านที่สร้างติดพื้นและสร้างด้วยปูนซีเมนต์

วัฒนธรรมของเมืองแพร่กระจายตามผู้คนที่ต้องเดินทางกลับภูมิลำเนาของตน การเดินทางกลับภูมิลำเนาของผู้คนที่ต้องตกงาน หรือได้รับผลกระทบ ประสบกับปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในขณะนั้น บางคนกลับไปทำการเกษตร บางคนกลับไปใช้แรงงานอยู่ตามต่างจังหวัด แต่บางคนก็อาจจะกลับมาทำงานในเมืองอีกครั้ง รอให้เศรษฐกิจดีขึ้นอย่างมีความหวัง

กรณีของกลุ่มคนที่ไม่สามารถกลับภูมิลำเนาของตนเองได้ หรือไม่ยอมกลับ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนหนุ่มสาวที่เดินทางเข้ามาศึกษา เข้ามาแสวงหางานทำตั้งแต่ยังหนุ่มสาว รวมทั้งพี่สาวของผู้วิจัยเอง คนกลุ่มนี้ถือได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่ต่อสู้และบุกเบิกในการพัฒนาประเทศ การค่อยกลับมามีสถานภาพทางเศรษฐกิจของไทยก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าคนกลุ่มนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนา และเป็นกำลังสำคัญ ในช่วงเวลาต่อมา

สรุป

จากข้อมูลกรณีศึกษา ครอบครัวของผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยพบว่าสภาพสังคม โดยเฉพาะเศรษฐกิจและการเมืองมีส่วนสำคัญอย่างมากในการเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้คนเดินทางย้ายถิ่นฐาน หากแต่ในสังคมร่วมสมัยมีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเดินทางคมนาคมที่พัฒนาขึ้น ผู้คนสามารถเดินทางไปมาจากพื้นที่ชนบทมายังพื้นที่ในเมืองได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น จึงทำให้การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานทำได้ง่ายขึ้น

ในขณะที่การเดินทางอพยพทำได้ง่ายขึ้นการเดินทางโยกย้ายกลับไปกลับมาระหว่างภูมิลำเนาเดิมหรือการติดต่อสื่อสารถึงกันและกันของผู้พลัดถิ่นกับครอบครัวในชนบท ก็ทำได้ง่ายขึ้นเช่นกัน เส้นแบ่งระหว่างพื้นที่ชนบทกับพื้นที่ในเมืองพร่าเลือนไป การดำรงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมกลับทำได้ง่ายขึ้นเนื่องจากการเชื่อมต่อระหว่างความเป็นตัวตนเดิมของตนนั้นถูกทำให้ง่ายขึ้นหรือเรียกอีกอย่างว่า พื้นที่และเวลาที่กระชับขึ้น¹⁴ (ความกระชับแน่นระหว่างเวลากับสถานที่) ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถติดต่อสื่อสารกับพื้นที่เดิมของตนเองได้

¹⁴ ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร, “สภาวะหลังสมัยใหม่,” วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร 24, 3, (2547): 11.

ผลที่เกิดขึ้นทำให้สังคมตระหนักและรับรู้ถึงรากทางวัฒนธรรมของสังคมเมือง (กรุงเทพมหานคร) ว่ามีความหลากหลายสูง สังเกตได้จากตามสื่อสังคมออนไลน์ การแข่งขันเพื่อแสดงออกถึงอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจต่อรากทางวัฒนธรรมของตนนั้นมีสูงมาก เกิดการถกเถียงกันถึงความพิเศษของรากวัฒนธรรมของกลุ่มตนกับรากทางวัฒนธรรมของอีกกลุ่ม ข้อสังเกตนำไปสู่ข้อยืนยันของผู้วิจัยที่เชื่อว่ามนุษย์ไม่สามารถที่จะลืมรากทางวัฒนธรรมของตนเองได้ ถึงแม้จะถูกผสมผสาน ซึมซับเข้ากับวัฒนธรรมอื่นแล้วก็ตาม หากมีโอกาสก็จะแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่เคยถูกปลูกฝังออกมา ผ่านกิจกรรม และวิถีชีวิตส่วนตัว

3.2 ตำรวจ และ จุดบันทึกเรื่องการทำบุญแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ ในจังหวัดนนทบุรี

การทำบุญของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

การทำบุญของแรงงานชาวเมียนมาร์ที่เกิดขึ้นเหตุการณ์นี้ เกิดขึ้นในงานบุญปิดทองฝังลูกนิมิต 'วัดสามง่าม' อ.บางบัวทอง ในงานบุญทางวัดมีการจัดงานทำบุญตามแบบประเพณีของคนไทย แต่ทางวัดก็ได้มีการเชิญพระซึ่งเคยจำพรรษาอยู่ที่ประเทศเมียนมาร์มาทำพิธี ซึ่งพระรูปนี้เป็นพระที่ชาวเมียนมาร์ให้ความเคารพและศรัทธาเป็นอย่างมาก และหลังจากพิธีกรรมได้เสร็จสิ้นลงทางวัดก็ได้มีการจัดดนตรีผ่านแนวคิดที่ว่า ดนตรี “พม่าเพื่อแรงงานพม่า” ที่เข้ามาร่วมทำบุญร่วมกับวงดนตรีของคนไทย

ในคืนวันที่ 25 และ 26 กุมภาพันธ์ ของงานบุญปิดทองฝังลูกนิมิต ทางวัดและพระครูวิสุทธิธีรญาณ หรือ หลวงพ่อไวพจน์ กตปุญโญ เจ้าอาวาสวัดสามง่าม และเจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ 2 ต.ลำโพ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ได้จัดหาวงดนตรี "อาชานี" ซึ่งเป็นนักร้องดังที่สุดในประเทศพม่ามาสมโภช ซึ่งถือว่าเป็นวัดแห่งแรกที่มีแนวความคิดนี้ โดยปกติแล้วจะเป็นนักร้องและวงดนตรีคนไทย

ภาพที่ 11 ภาพโปสเตอร์โฆษณางานบุญปิดทองฝังลูกนิมิตของวัดสามง่าม ต.ลำโพ อ.บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ที่มา: หนังสือพิมพ์ออนไลน์คมชัดลึก, *กว่าจะเป็นงานบุญปิดทองฝังลูกนิมิต วัดสามง่าม*, เข้าถึงเมื่อ 30 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงจาก www.komchadluek.net/news/lifestyle/17741

หลวงพ่อไวพจน์ให้เหตุผลว่า ถ้าพูดให้เข้าหลักการและคฤดี คือ ขณะนี้ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะเกิดขึ้น ส่วนอีกเหตุผลหนึ่งก็คือ เคยไปฝึกปฏิบัติธรรมที่พม่าอยู่ 1 ปี และไปอธิษฐานจิตที่เจดีย์ชเวดากอง ซึ่งเป็นมุมเดียวกับที่สมเด็จพระนเรศวรไปนั่งอธิษฐานจิต เมื่อกลับมาสร้างวัดขอให้มีความเจริญรุ่งเรืองทุกด้านทั้งด้านก่อสร้างและด้านเผยแผ่ ซึ่งทุกวันนี้ก็เป็นจริงอย่างที่อธิษฐานจิตเอาไว้ จึงหาคนตรีพม่ามาสวมโภช¹⁵

นอกจากนี้แล้วต้องยอมรับว่าพลังศรัทธาในการสร้างวัดแห่งนี้มาจากแรงงานชาวมียนมาร์โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาจะมีพุทธศาสนิกชนชาวมียนมาร์มาทำบุญกว่า 500 คน เมื่อวัดมีงานจึงอยากหาสื่อบันเทิงที่เข้าถึงใจของแรงงานชาวมียนมาร์บ้าง เพื่อคลายความคิดถึงแผ่นดินเกิด เช่นเดียวกับคนไทยที่ทำงานอยู่ในต่างประเทศก็จะมีคนหานักร้องนักดนตรีไปแสดงในประเทศนั้น ๆ

"ไม่เฉพาะชาวมียนมาร์เท่านั้นที่อยากมา ชาวไทยก็อยากด้วยเพราะอยากรู้ว่าดนตรีชาวมียนมาร์เขาเล่นกันแบบไหน ความพิเศษอย่างหนึ่ง คือ ก่อนการแสดงจะมีการแสดงธรรมะโดย

¹⁵ พระครูวิสุทธิธีรญาณ หรือ หลวงพ่อไวพจน์ กตปุญโญ, *งานบุญปิดทองฝังลูกนิมิตของวัดสามง่าม ต.ลำโพ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี*, เข้าถึงเมื่อ 30 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงจาก www.komchadluek.net/news/lifestyle/17741

พระชาวเมียนมาร์ซึ่งมาเรียนอยู่ที่ มจร. (มหาจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยสงฆ์) ทั้งนี้ จะเน้นให้เทศน์ เรื่องความขยันทำมาหากิน รวมทั้งคุณของคนไทยและเมืองไทยที่ให้มีงานทำและที่หลับนอน" หลวงพ่อไวพจน์ กล่าว

สรุป

การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบหนึ่ง การเดินทางเพื่อมาแสวงหารายได้ หางานทำ เพื่อกลับไปจูลเชื้อครอบครัวหรือเพื่อหลีกเลี่ยงความลำบากจากบ้านเกิด จะเห็นได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะในแถบชานเมืองพระประแดง สมุทรสงคราม หรือตามแหล่งที่มีการทำคาร์ปริง ทั้งที่เข้ามาอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

จำนวนที่เพิ่มมากขึ้นของแรงงานเหล่านี้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยที่ต้องปรับเปลี่ยนไป เช่น การเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถจัดกิจกรรมที่เป็นรากทางวัฒนธรรมของตนเองได้ การทำป้ายโฆษณาสินค้า ป้ายบอกทางที่มีภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ควบคู่ไปกับภาษาไทย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนตัวเองของคนไทยเพื่อที่จะได้ประโยชน์จากกลุ่มแรงงานเหล่านี้ได้ และกลุ่มแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ก็ได้รับประโยชน์จากรีการหรือสิทธิที่เจ้าบ้านมอบให้เช่นกัน

แนวโน้มในอีก 5 ปีข้างหน้าผู้วิจัยมองว่าการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนในแถบอุษาคเนย์จะมีความรุนแรงมากขึ้น ตามสิทธิสัญญาประชาคมอาเซียน ผู้คนสามารถเดินทางไปมากันได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น และอาจสร้างให้สมาคมอาเซียนเติบโตและพัฒนาไปพร้อมกันได้ แต่หากปัญหาที่สำคัญที่สุดไม่ใช่เรื่องของการเดินทาง ไม่ใช่เรื่องของการทางวัฒนธรรม หรือประวัติศาสตร์เพียงอย่างเดียว ปัญหาที่แท้จริงคือปัญหาด้านการสื่อสาร ประเทศในแถบอาเซียนมีภาษาของแต่ละประเทศชัดเจน แต่ถึงอย่างไรผู้วิจัยมองว่าการปรับตัวและอาการตื่นตัวของผู้คนในกลุ่มประชาคมอาเซียนสามารถปรับตัวเข้าหากันและกันได้ เนื่องจากรากฐานทางวัฒนธรรม ชาติ ภูมิศาสตร์ มีความใกล้เคียงกัน

3.3 ข้อมูลวัฒนธรรมทางด้านดนตรีลูกทุ่ง

หากจะพูดถึงวัฒนธรรมทางด้านดนตรีลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเดินทาง โยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนจากชนบทเข้าสู่เมือง เพลงหรือแนวเพลงลูกทุ่งมักจะสื่อสารได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเกี่ยวข้องกับความเป็นเพลงลูกทุ่งที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมักจะเป็นคนที่มาจากชนบท

ต่างจังหวัด ลักษณะของเนื้อหาในเพลงจึงมีส่วนที่พูดหรือบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวของที่บ้าน
เรื่องราวของการเดินทาง การออกมาหางานทำ ต่อสู้ดิ้นรนในเมือง

ภาพที่ 12 ภาพนักร้องลูกทุ่งชื่อดัง ยอดรักย์ สลักใจ
ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง “อีสานสมหวัง,” เข้าถึงเมื่อ 1 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จากภาพยนตร์อีสาน
สมหวัง

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพลงลูกทุ่งยังคงเนื้อหาของสิ่งเหล่านี้เอาไว้ เพลงร่วมสมัย
ยังคงมีกลิ่นอายของเนื้อหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการอพยพย้ายถิ่นฐาน
ของผู้คนที่ยังคงมีการโยกย้ายอยู่ตลอดเวลา หากแต่เงื่อนไขของการโยกย้ายอาจมีการเปลี่ยนแปลง
ไปตามยุคสมัย ในอดีตการเดินทางเข้าเมืองอาจเกิดขึ้นจากการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ ของคนหนุ่มสาว
ที่ออกจากบ้านในชนบทเพื่อแสวงหางานทำ แต่หากปัจจุบันการเดินทางที่รวดเร็วและสะดวกสบาย
ทำให้ผู้คนเดินทางเข้ามาในเมืองมากขึ้น เช่น เพื่อการศึกษา การทำงาน ติดตามครอบครัว

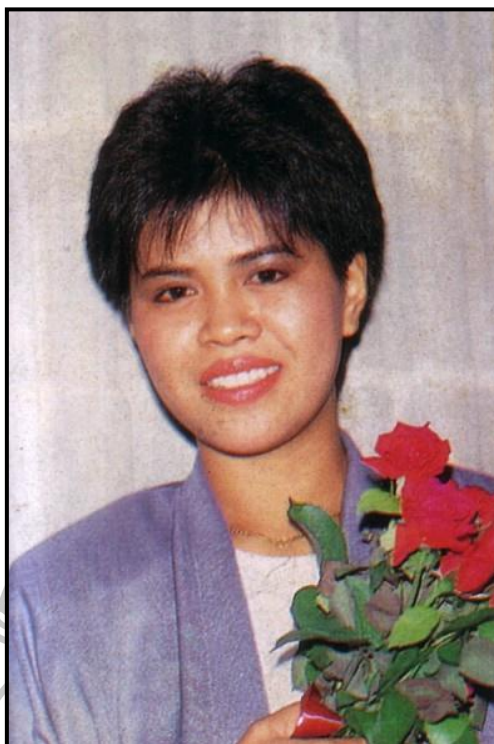
เนื้อหาในเพลงลูกทุ่งก็ยังคงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับเนื้อหาในอดีต นั่นคือการเตือนสติ
ของผู้อพยพ การตัดเตือนถึงความไม่ปลอดภัย ให้ระมัดระวังตัว หรือแม้กระทั่งการบรรยายถึงเมือง
ในฐานะของคนนอก ครูเพลงนักร้องนักดนตรีลูกทุ่งส่วนใหญ่มักจะมีเนื้อหาในเพลงของตนที่มี
ลักษณะของการวิพากวิจารณ์กรุงเทพมหานครนั่นเอง

ตัวอย่างบทเพลงที่มีมุมมองเกี่ยวกับกรุงเทพมหานคร

เพลง โอ้โฮบางกอก โดย บุญบา อธิษฐาน

คำร้อง/ทำนอง ชลธิ์ ธารทอง

“ไอ้โธนี่หรือบางกอก ผิดกับบ้านนอกตั้งหลายศอกหลายวา
 รตราเล่นกันวุ่นวาย มากกว่าฝูงควายฝูงวัวบ้านนา
 ผู้คนเดินชนหัวไหล่ ไม่รู้ไปไหน เดินไปก็เดินมา
 เอ๊ะ ป้าอรแกบอก เข้ามาบางกอกต้องมองซ้ายขวา
 ระวัง เหยียบอ่างกะปิ เดียวคนบางกอกเค้าจะตำหนิ ว่าเรานะสิไก่อ้นา
 โอ้ย ป้าอร โทหก ถันเดินเห็งือตก จ้องมองซ้ายขวา
 ไม่เจอเลยอ่างกะปิ หรือคนบางกอกไม่มีสติ จะกินกะปಿನ้ำปลา
 ไอ้โธนี่หรือบางกอก ผิดกับบ้านนอกตั้งหลายศอกหลายวา
 รตราเล่นกันวุ่นวาย มากกว่าฝูงควายฝูงวัวบ้านนา
 ผู้คนเดินชนหัวไหล่ ไม่รู้ไปไหน เดินไปก็เดินมา
 มาบางกอกนี่งจริง ผู้ชายจับมือผู้หญิงได้
 ผู้หญิงจับมือกับผู้ชาย เค้าช่างไม่อายใจกล้า
 คนบางกอกนี่งจริง ผู้หญิงเป็นแฟนผู้ชายนั้น
 ผู้ชายเป็นแฟนผู้ชายนั้น ถ้าเป็นบ้านฉันฟ้าผ่า
 ไอ้โธนี่หรือบางกอก ผิดกับบ้านนอกตั้งหลายศอกหลายวา
 รตราเล่นกันวุ่นวาย มากกว่าฝูงควายฝูงวัวบ้านนา
 ผู้คนเดินชนหัวไหล่ ไม่รู้ไปไหน เดินไปก็เดินมา
 มาบางกอกนี่งจริง ผู้ชายจับมือผู้หญิงได้
 ผู้หญิงจับมือกับผู้ชาย เค้าช่างไม่อายใจกล้า
 คนบางกอกนี่งจริง ผู้หญิงเป็นแฟนผู้ชายนั้น
 ผู้ชายเป็นแฟนผู้ชายนั้น ถ้าเป็นบ้านฉันฟ้าผ่า
 ไอ้โธนี่หรือบางกอก ผิดกับบ้านนอกตั้งหลายศอกหลายวา
 รตราเล่นกันวุ่นวาย มากกว่าฝูงควายฝูงวัวบ้านนา
 ผู้คนเดินชนหัวไหล่ ไม่รู้ไปไหน เดินไปก็เดินมา”

ภาพที่ 13 ภาพ บุษบา อธิษฐาน

ที่มา: Saisampan online, ระเบียบภาพนักร้องลูกทุ่ง, เข้าถึงเมื่อ 1 มิถุนายน 2559, เข้าถึงจาก <http://saisampan.net/index.php?topic=56767.150>

บุษบา อธิษฐาน หรือชื่อจริง ละเอียด ชาริกา¹⁶ เกิดเมื่อวันที่เกิด 2 เมษายน พ.ศ. 2510 เกิดที่จังหวัดพิจิตรเป็นนักร้องเพลงลูกทุ่งชาวไทย มีภูมิลำเนาที่จังหวัดพิจิตร มีผลงานสร้างชื่อจากเพลง "ทำรัก" และ "จอห์นนี่ที่รัก" เข้าสู่วงการเพลงจากการแนะนำของ ชลธิ์ ชารทอง และ พนม นพพร โดยมีผลงานเพลงบันทึกเสียงครั้งแรก คือ "สาวนครชัยศรี" เมื่อปี พ.ศ. 2527 จากนั้นจึงได้ออกเพลงแนวสนุกสนานจนเป็นที่รู้จัก อาทิ "ทำรัก", "ไอ้โฮบงกอก", "ชอบคนมีตังค์", "นักรบนิรนาม", "ไม่รักอย่าหลอก" และ "จอห์นนี่ที่รัก" เป็นต้น ซึ่ง แมงปอ ชลธิชา ได้นำมาขับร้องบันทึกเสียงใหม่ภายหลังบุษบาเสียชีวิตในปี พ.ศ. 2544 ด้วยโรคไตวายเฉียบพลัน ขณะบันทึกเสียงเพลงชุดใหม่ของตน

¹⁶ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, บุษบา อธิษฐาน, เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก https://th.wikipedia.org/wiki/บุษบา_อธิษฐาน

ตัวอย่างบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์เมืองหลวงผ่านบทเพลง

เป็อบางกอก –จินดา สมบัติเจริญ

อย่างหลงบางกอก – ก้าน แก้วสุพรรณ

ดอกฟ้าบางกอก – รุ่งเพชร แหล่มสิงห์

ฉันทกั้วบางกอก – ขวัญใจ ศรีประจันต์

คนงามบางกอก – ศรีเพชร ศรีสุพรรณ

ลาก่อนบางกอก – ไวพจน์ เพชรสุพรรณ

ตลุดบางกอก – เพลิน พรหมแดน

จากดงยางถึงบางกอก – เพลินพรหมแดน

สรุป

วัฒนธรรมทางด้านดนตรีถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสื่อสารหนึ่งที่คนลูกทุ่ง ผู้ที่มีภูมิลำเนาจากชนบท ผู้ที่เข้ามาต่อสู้ แสวงหา สิ่งต่างๆในเมือง ใช้เป็นเครื่องมือที่สื่อให้เห็นถึงมุมมองของคนเหล่านี้ที่มีต่อเมือง เนื้อหาในเพลงที่มีลักษณะของการวิพากษ์เมือง ทำให้เห็นถึงทัศนคติของพวกเขา การเตือนสติ การให้กำลังใจ การอธิบายมุมมอง จะเห็นได้จากเนื้อหาในบทเพลงเหล่านั้น ผู้วิจัยมองว่าบทเพลงเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้คนได้โดยง่ายมักถูกใช้ในระยะเวลาของการทำงาน การพักผ่อน เวลาว่าง การฟังเพลงสามารถทำในขณะใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของชีวิตที่แตกต่างกันออกไป จึงไม่แปลกที่ดนตรีจะสามารถมีพลังในการชักจูงผู้คน กล่อมเกล้าผู้คนให้มีมุมมองแบบรวมได้ ยังเป็นบทเพลงที่เกิดจากภาษาพื้นถิ่นของคนเหล่านั้นด้วยแล้ว พลังในการนำเสนอของบทเพลงนั้น ๆ

ดังนั้นดนตรีลูกทุ่งจึงเปรียบเสมือนภาพแทน หรือภาพลักษณ์ของคนพลัดถิ่นในเมืองได้เป็นอย่างดี สังเกตได้จากวิธีการเล่าเรื่องของเพลงที่ใน การทำเป็นภาพประกอบ ที่มีลักษณะของภาพยนตร์ขนาดสั้น ในหลาย ๆ บทเพลงนั่นเอง

3.4 วัฒนธรรมด้านภาพยนตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน

ภาพยนตร์ ถือได้ว่าเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของบริบทของสังคม ภาพยนตร์คือสื่อที่เล่าเรื่องด้วยความเป็นภาพหลาย ๆ ภาพที่เรียงต่อกันให้กลายเป็นภาพเคลื่อนไหว มีเสียงประกอบในการเล่าเรื่อง ภาพยนตร์โดยทั่วไปจะเล่าเรื่องของสังคม วัฒนธรรม วิถีทาง สิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่วิถีคิดของสังคมนั้น ๆ ผ่านทัศนคติของผู้สร้าง ภาพยนตร์

ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนจากชนบทเดินทางเข้าสู่เมือง มีด้วยกันหลายต่อหลายเรื่องด้วยกัน

ตัวอย่างเช่นเรื่องมนต์รักลูกทุ่งเป็นเรื่องที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ถูกการผลิตซ้ำตีความใหม่หลายครั้ง มนต์รักลูกทุ่งเล่าเรื่องของชายหนุ่มและหญิงสาวที่มีความรักให้กันและกัน จิกกัดสังคมด้วยการนำเสนอให้ทั้งคู่มีสถานะทางสังคมที่แตกต่างกัน คือ พระเอก (ครีว) เป็นตัวแทนของคนที่มีฐานะยากจน และนางเอก (ทองกวาว) หญิงสาวแสนสวยในหมู่บ้านที่มีฐานะร่ำรวย ทั้งคู่ถูกกีดกันด้วยสถานะทางสังคม โดยที่พ่อและแม่ของนางเอกเป็นตัวแทนของคนผู้มีวิถีคิดของการแบ่งชนชั้นทางสังคม โดยให้ข้อแม้กับพระเอกว่าต้องหาเงินให้ได้จำนวน สิบหมื่น (หนึ่งแสนบาทในขณะนั้นคือจำนวนมากมายในสังคมปัจจุบัน) ต่อมานางเอกถูกส่งให้ไปอยู่ในเมืองกรุง พระเอกจึงต้องเข้ามาสู่เมืองกรุงเพื่อออกมาตามหา ในตอนนี้ภาพยนตร์ (รายละเอียดในแต่ละการผลิตไม่เหมือนกัน) นำเสนอมุมมองของคนบ้านนอกที่ต้องเดินทางเข้ามาสู่เมือง โดยที่เกิดความตื่นตระหนกที่พบเห็นเมือง เห็นความเจริญที่รู้สึกถึงความวุ่นวาย น่ากลัว ไม่ปลอดภัย อย่างไรก็ตามในตอนสุดท้ายของเรื่องพระเอกและนางเอกก็ได้รักกันและกลับมายู่ที่บ้านนอกด้วยกัน

ภาพที่ 14 ภาพมนต์รักลูกทุ่ง ภาพยนตร์ ปี พ.ศ.2513

ที่มา: บล็อก misteramerican, “เพลงลูกทุ่งในหนังไทย แต่ความรัก ความสุข และความทรงจำ,” เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://blogazine.pub/blogs/misteramerican/post/4361>

ภาพที่ 15 ภาพโปสเตอร์จากภาพยนตร์เรื่องมนต์รักทรานซิสเตอร์
ที่มา: บล็อก misteramerican, “เพลงลูกทุ่งในหนังไทย แต่ความรัก ความสุข และ ความทรงจำ,” เข้าถึง
เมื่อ 3 มิถุนายน 2559, เข้าถึงจาก <https://blogazine.pub/blogs/misteramerican/post/4361>

มนต์รักทรานซิสเตอร์ คือหนึ่งในภาพยนตร์เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งและชีวิตของคนบ้านนอกที่เดินทางเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองที่ดีที่สุดเรื่องหนึ่ง เป็นภาพยนตร์โดยผู้กำกับ เป็นเอก รัตนเรือง

ภาพยนตร์เรื่องมนต์รักทรานซิสเตอร์เป็นเรื่องของชายหนุ่มนามว่า แพน ที่เป็นหนุ่มบ้านนอกอารมณ์ดี ที่ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขกับภรรยาแสนสวยในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง แพนมีความฝันอยากเป็นนักร้อง ทว่ากลับได้รับหมายเกณฑ์ทหารและต้องจากภรรยาไปฝึกทหารขณะที่เมียของยังตั้งท้องได้ห้าเดือน ความฝันของ แพนทำให้ต้องหนีจากการเกณฑ์ทหารเข้ากรุงเพื่อจะไปเป็นนักร้อง ทว่าชีวิตของ แพน ก็ต้องผจญภัยหลายอย่าง แต่เขาไม่เคยรู้เลยว่า ภรรยาของเขาได้คลอดลูกแล้วและเป็นลูกชายที่เขาอาจจะไม่มีโอกาสได้เห็นหน้าก็ได้

แท้จริงแล้วมนต์รักทรานซิสเตอร์นั้นเป็นภาพยนตร์ที่พูดถึงความฝันและความเป็นจริงได้อย่างเย้ยหยันแต่ทว่าแสนน่าเจ็บปวด หนึ่งสร้างภาพของเมืองกรุงให้น่ากลัวและน่าหวาดหวั่นต่างจากบ้านนอกที่ตัวเอกของเรื่องจากมา ที่เป็นเมืองที่แสนสงบสุขและไม่มีที่น่ากลัวเช่นนี้ ขณะเดียวกันหนังสะท้อนให้เห็นถึงความเจ็บปวดของผู้คนที่เข้ามาทำงานในเมืองกรุงว่า พวกเขา

ต้องพบเจอสิ่งใดบ้าง พวกเขาต้องทนทุกข์ทรมานกับสิ่งใดบ้าง แต่แน่นอนว่า โลกในเมืองกรุงอันแสนวุ่นวายนั้นไม่เหมาะกับแผนเลย นั่นเองที่ทำให้แผนถูกระงับ ภาระหน้าซ้ำเติมจากคนกรุงอย่างไว้ความปราณีเสมือนจะฆ่าแผนให้ตายเพราะไม่เจียมตัวที่เข้ามาเหยียบย่างในเมืองกรุงแห่งนี้ และแน่นอนว่าเมื่อแผนที่ร่างกายสะบักสะบอมกลับไปยังหมู่บ้านของเขานั้นก็ได้พบกับภรรยารักที่เขาได้ทิ้งมานาน

แน่นอนว่า นี่คือนั่งที่ถูกสร้างขึ้นหลังปี 2540 ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งที่ทำให้ประเทศไทยในช่วงนั้นพบกับสภาพที่เรียกว่า ล่มจมทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดก่อนจะมาฟื้นตัวที่หลังในปี 2544 อันเป็นการมาของพรรคการเมืองหน้าใหม่ที่ชื่อว่า ไทยรักไทย ในตอนนั้น มนตร์รักทรานซิสเตอร์ได้สะท้อนให้เห็นถึงความบอบซ้ำของคนต่างจังหวัดที่พบเจอในกรุงว่า ความฝันของพวกเขาจะไม่มีวันเป็นจริงในเมืองแห่งนี้ และพวกเขาก็จะต้องถูกขับออกไปจากเมืองนี้อย่างบอบซ้ำและชมชานกลับไปบ้านอย่างผู้แพ้¹⁷

จะเห็นได้ว่าแต่ละเรื่องได้จำลองเหตุการณ์ หรือสื่อเขียนสถานการณ์ของสังคมในยุคต่าง ๆ ว่า สังคมมีมุมมองอย่างไรในการที่จะพูดถึงการเดินทางโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนที่จะต้องเดินทางเข้าสู่เมือง อาจเพื่อเป็นการให้กำลังใจ เดือนสติ แก่ผู้ที่จะเดินทางนั่นเอง

สรุป

หากภาพยนตร์คือผลผลิตทางวัฒนธรรมของผู้คนในสังคมที่สามารถรับรู้ได้ร่วมกัน ภาพยนตร์ที่แสดงเนื้อหาของการเดินทางอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนก็คือบทบันทึกหนึ่งของผู้สร้างบันทึกจากปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นนั่นเอง

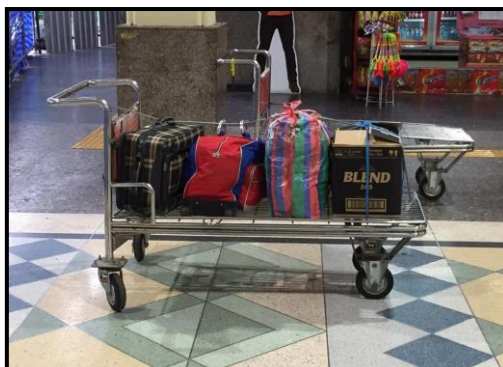
ข้อดีของภาพยนตร์ คือ เป็นสื่อที่สามารถสื่อสารเนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างเข้าถึงผู้รับสื่อได้ง่าย ผ่านความสนุกสนาน เพลิดเพลิน หากแต่ถ้าผู้ชมเกิดการตระหนักหรือวิเคราะห์ลงไป ในรายละเอียด เนื้อหาที่ถูกต้องไว้วางใจได้พลังของภาพยนตร์จึงสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

สำหรับผู้วิจัยภาพยนตร์ที่อยู่ในข้อมูลชุดนี้แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าปรากฏการณ์การเดินทางอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนนั้นถูกบันทึกและนำเสนอ เนื้อหาพูดถึงทั้งการปรับตัว การแปรเปลี่ยน การเรียนรู้ที่จะอยู่ให้ได้ในสังคมเมือง

¹⁷ บล็อก misteramerican, เพลงลูกทุ่งในหนังไทย: แต่ความรัก ความสุข และ ความทรงจำ, เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://blogazine.pub/blogs/misteramerican/post/4361>

4. ข้อมูลเฉพาะด้านที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

4.1 สัมภาษณ์ของคนที่เดินทางเข้าเมือง

ภาพที่ 16 ภาพถ่ายสถานที่หัวลำโพง

(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ภาพที่ 17 ภาพถ่ายสถานที่หัวลำโพง

(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

สัมภาระความหมายจากพจนานุกรมแปล ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถานหมายถึง สัมภาระ [สำภาระ] น. สิ่งของต่าง ๆ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้และเสบียงซึ่งสะสมรวบรวมหรือ

จัดเตรียมไว้เพื่อภาระต่าง ๆ เช่น เตรียมสัมภาระสำหรับไปต่างจังหวัด การเก็หนุน การเลี้ยงดู. (ป.ส.)

จากความหมายดังกล่าวสัมภาระอาจตีความไปถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ติดตัวของผู้เดินทาง ในแง่นี้ผู้เดินทางคือคนเข้าเมือง วัตถุประสงค์ของมีความหลากหลายตามแต่ผู้ที่นำมันเข้ามาส่วนใหญ่ สัมภาระมักถูกเก็บไว้ด้านในของกระเป๋า กระดาษลัง กระสอบ กลัง หรือวัตถุที่มีลักษณะเป็นเปลือกสามารถบรรจุของใช้ทั้งอาหาร เสื้อผ้า และของใช้จำเป็นต่าง ๆ ได้

ภาพที่ 18 ภาพประกอบสัมภาระของผู้คนที่เดินทางเข้าเมือง

สัมภาระคือสิ่งที่พบเห็น ได้อย่างอย่างคุ้นชินตามสถานีขนส่งผู้โดยสารต่าง ๆ

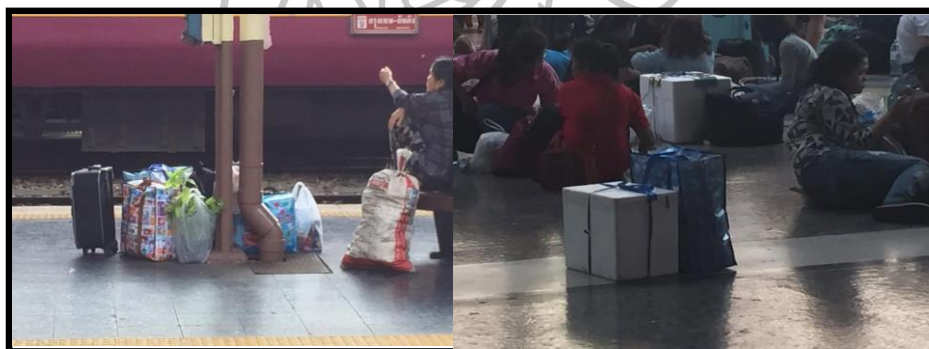
ที่มา: Facebook/Padaravee, การเดินทางอพยพเข้าเมืองของคนต่างจังหวัด, เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2559

สรุป

สัมภาระ คือ สิ่งที่จำเป็นและที่ติดตัวของผู้ที่เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ใช้สำหรับการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานไปมาของผู้คน ทั้งนี้สัมภาระอาจมีทั้งเสื้อผ้า อาหาร ของใช้ส่วนตัวที่จำเป็น เพื่อการเดินทางและใช้ชีวิตปลายทาง

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งทางด้านเชื้อชาติ ประเพณี ชนชั้น ฐานะ อาชีพ ภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่มาจากมา ทำให้รูปแบบและหน้าตาของสัมภาระมีความหลากหลายสูงตาม สัมภาระต่าง ๆ ไม่เพียงแต่จะเป็นของจำเป็นต่อการดำรงชีพในพื้นที่ปลายทางเท่านั้น บางครั้งยัง เกิดขึ้นจากความจำเป็นทางด้านจิตใจ กล่าวคือ เป็นสิ่งที่สร้างพลังงานทางด้านจิตใจต่อผู้เดินทาง เช่น สิ่งของจากพ่อแม่ ของจากสิ่งผู้ที่เคารพนับถือ สัมภาระจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้พลัดถิ่นใช้ในการ ปรับตัว ต่อพื้นที่ปลายทาง ทั้งนี้สัมภาระก็แตกต่างกันออกตามเงื่อนไขส่วนตัวหรือกลุ่มของผู้พลัด ถิ่น

สัมภาระที่ผู้วิจัยพบจากการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่สถานีขนส่งโดยสารรถไฟกรุงเทพ (สถานีรถไฟหัวลำโพง) มีทั้งที่ปรับเปลี่ยน หรือปรับประยุกต์มาจากของที่เหลือใช้ เช่น กล่อง กระดาษลัง ถุงกระสอบ ถังสี ถังน้ำ ซึ่งถูกนำมาปรับเปลี่ยนประยุกต์เสียใหม่ แต่สัมภาระที่ผลิต ขึ้นมาเพื่อการขนย้ายสิ่งของก็พบมากเช่นกัน เช่น กระเป๋าผ้าและหนัง ถุงสี กระสอบ ถังบรรจุสี ตะกร้า เป็นต้น

ภาพที่ 19 ภาพสัมภาระขนาดใหญ่ที่ใช้เดินทางของผู้คน
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

4.2 ร้านอาหารพลัดถิ่นในเมือง

อาหารเป็นสิ่งที่จำเป็น ที่มนุษย์ใช้ดำรงชีวิต ดังนั้นการโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนถึง ที่ติดตามมากับคนเหล่านี้คือรูปแบบเฉพาะพื้นที่ รสชาติ วัสดุ หน้าตา ก็จะมีเฉพาะเจาะจงตาม ไปด้วย

ดังนั้นวัฒนธรรมทางด้านอาหารที่เกิดจากอพยพโยกย้ายถิ่นฐานจึงมีความพิเศษ ตรงที่ไม่ได้เกิดขึ้นบนพื้นที่เดิมของผู้ผลิต หากแต่เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการรวมกันอยู่ของความ

หลากหลายของผู้คน ทำให้เกิดการแปรเปลี่ยน แลกเปลี่ยน ผสมผสาน กันไปมาของรสชาติ รูปลักษณ์ การแปรเปลี่ยนนี้เรียกว่าปรากฏการณ์ทางสังคมแบบหนึ่ง

การที่ผู้พลัดถิ่นมีความนิยมต่ออาหารเดิม ที่พวกเขาคุ้นเคย มันแสดงถึงรสนิยม รากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ถูกปลูกฝัง ถูกเพาะบ่มจนเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้เมื่อต้องจากบ้าน จากที่อยู่ เดิมของตนไป เมื่อการได้สัมผัสถึงสิ่งที่คุ้นชินเดิมจึงทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกที่ดี รู้สึกปลอดภัย และหวนให้คิดถึงบ้าน และทำให้เกิดกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปในเมืองที่เป็นพื้นที่ เสมือนนอก บ้านของพวกเขา

ภาพที่ 20 ภาพร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ตัวอย่างกรณีศึกษา ร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ

เป็นร้านที่อยู่บริเวณเขตบางรัก หากพูดถึงชุมชนพลัดถิ่นชาวจีนผู้คนที่ทั่วไปมักจะนึกถึง ถนนเยาวราช ซึ่งเป็นทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย หากแต่ในอดีต ผู้อพยพชาว จีนในประเทศไทยนั้นกระจัดกระจายกันอยู่ทั่วเมือง ช่วงแรกชาวจีนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามริมแม่น้ำ เจ้าพระยาเพื่อมาเป็นแรงงานในโรงสีข้าว ทำน้ำ และสร้างวัดแปลงเมือง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลูกน้อง หรือก๊วนตามที่ได้กล่าวมา (จากคำบอกเล่าของคุณวัฒนา จารุวัฒนานุกูล ทายาทรุ่นที่ 3 ของร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ) ช่วงแรกของการอพยพชาวจีนจำนวนมากที่เป็นแรงงาน ดำเนินชีวิตด้วย

ความยากลำบากจึงต้องทำอาหาร หรือหาร้านอาหารที่มีราคาต่ำ บะหมี่ ข้าวหมูแดง ข้าวหมูกรอบ หมั่น โถ จึงเป็นอาหารหลักที่คนจีนในช่วงแรกนิยมรับประทาน เนื่องจากง่ายและรวดเร็วทั้งวิธีการทำและการรับประทาน

จากคำบอกเล่าของเจ้าของร้านยังข้าวหมูแดงหมูกรอบ(คุณวัฒนา จารุวัฒนานุกูล) กล่าวว่าครอบครัวของตัวในช่วงสมัยรุ่นอากง อาม่า (ปู่ ย่า ตา ยาย ปี พ.ศ. 2460) ได้เดินทางจากเมืองจันทบุรีผ่านเรือสำเภามาถึงประเทศไทย ในช่วงแรกเริ่มจากการเป็นกสิกร บริเวณท่าเรือคลองเตย แต่ด้วยความที่ครั้งเมื่ออาศัยอยู่ที่เมืองจีนนั้นเป็นครอบครัวที่ชอบทำอาหาร จึงเริ่มเปิดขายร้านก๋วยเตี๋ยวบริเวณท่าเรือคลองเตย (ขณะนั้นผู้คนในกรุงเทพฯยังนิยมเดินทางด้วยน้ำและการค้าขายข้าวของไทยยังมีระดับการส่งออกที่สูง) ต่อมาย้ายจากท่าเรือคลองเตย ไปยังตลาดคลองเตย ตลาดบ่อนไก่ ถนนเยาวราช จนมาถึงรุ่นบิดา (2520) จึงเริ่มตั้งรกรากและเปลี่ยนนามสกุลจากแซ่เจี๋ย¹⁸ เป็นนามสกุลแบบภาษาไทย และย้ายมาอยู่ที่เขตบางรัก ซึ่งในช่วงเวลานั้นถือเป็นชุมชนชาวจีนขนาดใหญ่ชุมชนหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างจากถนนเยาวราชที่เป็นแหล่งการค้าขาย ธุรกิจห้างร้าน แฟชั่น ตลาดสด

กิจการของร้านยังข้าวหมูแดงหมูกรอบ ดำเนินเรื่อยมาจนถึงรุ่นของคุณวัฒนา จารุวัฒนานุกูล (ซัง) ซึ่งเป็นทายาทรุ่นที่สามของตระกูลบนแผ่นดินไทย คุณซัง จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ด้านนิเทศศาสตร์สาขาภาพยนตร์ แต่เลือกที่จะทำกิจการต่อจากรุ่นของบิดาที่มอบกิจการให้ การส่งต่อกิจการถือเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของชาวจีนที่จะต้องมอบกิจการให้กับลูกหลาน

ปัจจุบันร้านยังข้าวหมูแดงหมูกรอบ เปิดขายที่สถานที่แห่งนี้มากกว่า 30 ปี ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่จะมีทั้งคนไทย คนไทยเชื้อสายจีน ชาวต่างชาติ แต่ลูกค้าส่วนใหญ่ยังเป็นคนจีนซึ่งสังเกตได้จากคำสั่งอาหารเป็นภาษาจีน ร้านยังข้าวหมูแดงหมูกรอบถือว่าเป็นร้านที่มีชื่อเสียงในบริเวณเขตบางรัก และยังคงเป็นเสมือนชุมชนพลัดถิ่นชั่วคราว มาอย่างยาวนานมากกว่า 30 ปี

¹⁸ คนจีนนิยมเปลี่ยนนามสกุลจากแซ่ที่เป็นภาษาจีนมาเป็นนามสกุลแบบไทย ในช่วงเวลานั้น, คูใน คลิส เบเกอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, หนังสือ *A history of Thai ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย*, 134.

ภาพที่ 21 ภาพร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ภาพที่ 22 ภาพร้านยัง ข้าวหมูแดงหมูกรอบ
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

สรุป

ดังนั้นอาหารไม่เพียงแต่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตเท่านั้น อาหารยังมีความจำเป็นทางด้านจิตใจ หล่อเลี้ยงความรู้สึกให้มีแรงที่จะดำเนินไปซึ่งวิถีทางของชีวิตของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มคนนั้น ๆ ไป

ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้ร้านอาหารพลัดถิ่นมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์เนื่องมาจาก ร้านอาหารพลัดถิ่นเหล่านี้มีสิ่งทีเรียกว่า ภาวะชุมชนพลัดถิ่นชั่วคราว กล่าวคือเป็นร้านอาหารพื้นที่ที่เป็นที่นิยมชมชอบของคนพลัดถิ่นที่มีภูมิลำเนาที่คล้ายคลึงกัน การได้สัมผัสรสชาติ อาหาร แลกเปลี่ยนพูดคุยในภาษาเดียวกันทำให้เสมือนว่าได้กลับไปยังพื้นที่เดิม บ้านซึ่งเป็นพื้นที่ทางนามของคนเหล่านั้น

เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมทางด้านอาหาร หรือร้านอาหารจึงมีความจำเป็น มันคือผลผลิตทางวัฒนธรรมของผู้คน และแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนต่อการปรับเปลี่ยนเรียนรู้ ของคนพลัดถิ่น ที่อาศัยอยู่ในเมือง

5. ข้อมูลศิลปินที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 คน

5.1 Yinka Shonibare

ภาพที่ 23 ภาพถ่ายครึ่งตัวศิลปิน Yinka Shonibare

ที่มา: **Yinka-Shonibare, Biography**, เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก[http://global.](http://global.britannica.com/biography/Yinka-Shonibare)

[britannica.com/biography/Yinka-Shonibare](http://global.britannica.com/biography/Yinka-Shonibare)

ภาพที่ 24 Scramble for Africa, Yinka Shonibare

ที่มา: Brooklynmuseum, Exhibitions, **Yinka Shonibare**, เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้

จาก https://www.brooklynmuseum.org/exhibitions/yinka_shonibare_mbe

Yinka Shonibare เป็นศิลปินชาวอังกฤษ เชื้อสายไนจีเรีย เขาเกิดที่เมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ.1962 ต่อมาเมื่ออายุ 3 ปีได้ติดตามครอบครัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ที่เมืองลากอส ในประเทศไนจีเรีย ต่อมาเดินทางกลับมายังประเทศอังกฤษอีกครั้งเมื่ออายุได้ 17 ปี เขาได้เข้าศึกษาในโรงเรียนศิลปะ Byam School of art ปัจจุบัน คือโรงเรียนศิลปะ Saint Martins College และเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัย Goldsmiths College ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศอังกฤษ ตัวอย่างศิลปินที่มีชื่อเสียงที่จบจากมหาวิทยาลัย Goldsmiths College เช่น Damien Hurts เป็นต้น และเขาได้รับรางวัล Turner prize nominee ในปี 2004

แรงบันดาลใจในการทำงานของ Yinka ได้มาจากการเริ่มตรวจสอบถึงรากเหง้าของตัวเอง เขารู้สึกว่าเขาเป็นคนอังกฤษเนื่องจากเกิดที่ประเทศแห่งนี้ เด็บโตเรียนอยู่ในประเทศแห่งนี้ แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็ปฏิเสธสีผิวดำของเขาไม่ได้ สีผิวย่ำเดือนเขาถึงเชื้อชาติที่แท้จริงของเขามาจากที่ไหน บิดาและมารดาของเขาคือชาวไนจีเรียที่อพยพโยกย้ายถิ่นฐานมายังประเทศอังกฤษ (ประเทศเจ้าอาณานิคมของไนจีเรีย) ถึงแม้ว่าจะเกิดในประเทศอังกฤษแต่ความเป็นจริงเขาก็คือคนแอฟริกัน ที่ไม่สามารถปฏิเสธได้

ภาพที่ 25 ภาพเสื้อผ้าชาวแอฟริกา

ที่มา: Global connections, **Made in Africa**, เข้าถึงเมื่อ 21 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

<http://globalfusionproductions.com/global-style/made-in-africa-protecting-the-african-textile-industry/>)

Yinka เริ่มตรวจสอบและค้นหาถึงรากทางวัฒนธรรมที่แท้จริงผ่านเรื่องราว เรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ วันหนึ่งหลังจากเดินเล่นอยู่ในตลาดแห่งหนึ่งในประเทศไนจีเรีย เขาค้นพบผ้าที่ชาวแอฟริกันชอบใส่ วางขายอยู่หลาย ๆ ร้าน ผ้าเหล่านี้แสดงถึงความเป็นภาพแทนของชาวแอฟริกันได้อย่างดี หากแต่เขาได้ศึกษาถึงที่มาของอัตลักษณ์นี้ เขาค้นพบว่าแท้จริงแล้วผ้าเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นจากชาวฮอลันดา (เนเธอร์แลนด์) ได้ผลิตขึ้นเพื่อมาขายยังหมู่เกาะประเทศอินโดนีเซีย แต่ไม่ได้รับความนิยม ต่อมาชาวอังกฤษได้นำผ้าเหล่านี้ไปขายและแลกเปลี่ยนกับทาสยังทวีปแอฟริกา ทำให้ผ้าลักษณะนี้แพร่หลายและได้รับความนิยมจากชาวแอฟริกันในเวลาต่อมา

Yinka ให้คำอธิบายต่อผลงานของเขาที่เลือกวัสดุผ้าของชาวแอฟริกันว่า เราจะเห็นผู้คนส่วนใหญ่ (ชาวแอฟริกัน) ใช้ผ้าเหล่านี้ซึ่งสังเกตได้จากตลาดที่ชัดเจนแต่ทว่ามีความหลากหลาย หลวดลายเหล่านี้แสดงถึงอัตลักษณ์ภายนอกได้อย่างชัดเจนถึงความเป็นคนแอฟริกัน แต่หากมองลึกลงไปถึงประวัติศาสตร์ของชนชาติ จะพบว่ามันคืออัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาบนความเจ็บปวดที่ถูกลี้ม บางครั้งเราไม่ได้ลี้มสิ่งที่เจ้าอาณานิคม (Colony) เหล่านี้เคยทำ แต่เราก้าวผ่านมันจากความหอมหวานอื่นที่เข้ามาทดแทน ในทุก ๆ วันเขายังย้ำเตือนถึงประวัติศาสตร์ที่ถูกลี้มเหล่านี้เสมอ Yinka ใช้ผ้าเหล่านี้มาสร้างให้กลายเป็นชุดที่ถูกสวมใส่ในช่วงเวลานั้น (แฟชั่นยุควิกตอเรีย) การสร้างชุดที่มีลักษณะยุควิกตอเรียโดยใช้หุ่น โข้วเสื้อผ้าที่ไร้ศรีสระมันแสดงถึงการจิกกัดอย่างตรงไปตรงมาในเนื้อหาของความเป็นเจ้าอาณานิคม กับผู้ถูกล่า (Colonian) หุ่นลองเสื้อผ้าที่ไร้หัวถูกทำให้มีสีผิวน้ำตาลแสดงถึงความเป็นลูกผสม ที่ไม่ได้แสดงตัวตนว่าเป็นใคร ลักษณะท่าทางใน

งานของ Yinka มักใช้ท่าทางที่มีที่มาจากภาพผลงานในประวัติศาสตร์ เรื่องเล่า นิทานพื้นบ้าน เขาปะติดปะต่อสิ่งต่าง ๆ เข้าหากันผ่านการวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ เหตุการณ์บางอย่างที่ถูกลืมเลือนไปตามกาลเวลา เพื่อแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่ว่าเราควรที่จะเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างไร ที่ไม่ให้เกิดความเจ็บปวด ซึ่งในแต่ละชุดผลงานก็จะมีเนื้อหาที่แฝงอยู่อย่างแตกต่างกันออกไปในแต่ละการแสดงงาน

ภาพที่ 26 How to Blow Up Two Heads at Once (Ladies), Yinka Shonibare, 2006

ที่มา: Brooklynmuseum, Exhibitions, **Yinka Shonibare**, เข้าถึงเมื่อ 21 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก [https:// www.brooklynmuseum.org/exhibitions/yinka_shonibare_mbe](https://www.brooklynmuseum.org/exhibitions/yinka_shonibare_mbe)

ผลงาน How to Blow Up Two Heads at Once (Ladies) เป็นผลงานที่ถูกทำขึ้นในปี 2004 เป็นผลงานที่ถูกสร้างโดยใช้หุ่น โข้วเสื้อผ้า ที่มีผิวสีน้ำตาล สวมใส่ชุดที่ทำจากผ้าชาวแอฟริกัน รูปแบบของเสื้อผ้าผู้หญิง เป็นลักษณะเสื้อผ้าที่ชาวยุโรปชนชั้นสูงนิยมสวมใส่ในช่วงยุควิกตอเรีย ท่าทางของผลงานถูกกำหนดให้มีท่าทางของผู้หญิงสองคนที่กำลังถือปืนราวกับกำลังยิงใส่ซึ่งกันและกัน ราวกับหุ่นทั้งสองกำลังฆ่าซึ่งกันและกัน ความเรียบง่ายทั้งในแง่ของรูปทรงผู้หญิง ท่าทาง วัสดุผ้าแอฟริกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมา หากแต่เนื้อหาสาระที่ Yinka แสดงออกมากลับหนักแน่น การจิกกัดทั้งเจ้าอาณานิคม และผู้ถูกล่า หากผู้ชมมีประสบการณ์ หรือเคยเรียนรู้

ประวัติศาสตร์ร่วมกับศิลปิน จะเข้าใจถึงสาระที่เขาต้องการที่จะสื่อสาร การฆ่าซึ่งกันและกันของ เจ้าอาณานิคม (การแย่งชิงถูกทำให้ไร้ตัวตน) ประวัติศาสตร์ที่ถูกชำระผ่านผลงานชิ้นนี้ทำให้เรา ระลึกถึงความเจ็บปวด รอยแผลที่ถูกสร้างขึ้นในอดีตได้อย่างชัดเจน มันแสดงถึงการไม่เห็นด้วย อย่างชัดเจนต่อการเหยียดเชื้อชาติ สีผิว ที่ยังคงเกิดขึ้นในสังคมร่วมสมัย

5.2 Tony cragg

ภาพที่ 27 ภาพถ่ายครึ่งตัว Tony Cragg

ที่มา: Ao No site, Newyork, **Tony Cragg**, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://artobserved.com/tag/tony-cragg/>

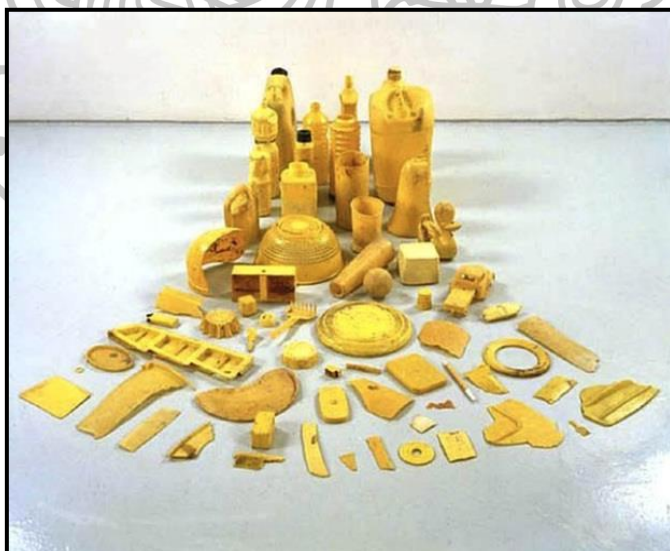
ภาพที่ 28 New Stones – Newtowne's Tones, 1978, plastic.

ที่มา: Neatlyart.wordpress, **Tony Cragg**, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://neatlyart.wordpress.com/2013/06/05/tony-cragg/>

Tony Cragg เป็นศิลปินชาวอังกฤษ เขาเกิดที่เมืองลิเวอร์พูล ในปี 1949 ในช่วงปี 1968-1968 Tony Cragg ทำงานเกี่ยวกับห้องแลปพลาสติก และในปี 1969 ศึกษาที่ Gloucestershire College of Art and Design in Cheltenham ต่อมาในปี 1970-1973 Tony ได้เข้าศึกษา Wimbledon School of Art ต่อมาในปี 1977 เขาได้เข้าศึกษาทางด้านศิลปะต่อที่ Royal College of Art. ต่อมา Tony Cragg เดินทางไปอาศัยและทำงานส่วนตัวที่เยอรมัน และในปี 1978 ก็ได้เข้าสอนที่ มหาวิทยาลัยศิลปะ The Kunstakademie of Düsseldorf

ชีวิตการทำงานของ Tony Cragg เดินทางและพัฒนาทั้งรูปแบบและวิธีคิดมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มแรกเขาเริ่มจากการสำรวจสิ่งที่ตัวเองสนใจหรือประสบพบเจอมา Tony เคยเป็นผู้ช่วยในการสำรวจคลอง แม่น้ำテム ในประเทศอังกฤษ เขาค้นพบขยะจำนวนมากมาที่ถูกทิ้งลงแม่น้ำ เขาค้นพบว่าขยะเหล่านี้มีความพิเศษในตัวของมัน เช่น วัสดุ พื้นผิว สี ลักษณะเฉพาะของรูปทรง ซึ่งส่วนใหญ่ขยะเหล่านี้คือสิ่งของเหลือใช้

การทำงานในช่วงแรก (ผลงานก่อนจบการศึกษาในระดับปริญญาโท (Thesis) ของ Tony Cragg เขาเริ่มสนใจในสิ่งที่เขาค้นขึ้นเป็นอย่างดี นั่นคือขยะจำนวนมากที่เขาได้พบในช่วงของการลงพื้นที่ขุดคลอง แม่น้ำต่าง ๆ เขาเริ่มรวบรวมขยะเหล่านั้นแยกตามสี ขนาด พื้นผิว วัสดุ แยกและเก็บเอาไว้

ภาพที่ 29 Yellow Axe, 1981, 63 found yellow plastic objects.

ที่มา: Neatlyart.wordpress, **Tony Cragg**, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

<https://neatlyart.wordpress.com/2013/06/05/tony-cragg/>

สิ่งสำคัญที่ Tony Cragg ค้นพบนอกจากความพิเศษทางกายภาพของขยะ นั่นคือวิธีคิดที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ การที่เขาเคยศึกษาใน โรงเรียนที่สอนด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้เขามองโลกแบบวิทยาศาสตร์ แบบมีตรรกะ ความน่าจะเป็น แก่นประเด็นหลักในงานของเขาจึงเกี่ยวข้องกับสสาร การรวมตัว ก่อตัว การเกิดขึ้นของสสารย่อมมาจากหลาย ๆ สิ่งมาประกอบกัน เพื่อสร้างสิ่งนั้นขึ้น กล่าวคือสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อตัวขึ้นย่อมเกิดจากการผสมผสานจากอีกสิ่งหนึ่งขึ้นมา อาจหมายความว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีบริบทที่ก่อตัวให้เกิดสิ่งนั้นขึ้นมา การมองโลกแบบวิทยาศาสตร์ ทำให้เห็นอย่างชัดเจนในงานช่วงแรกของ Tony Cragg จะเห็นได้จากความพยายามนำเสนอแง่มุมนี้ผ่านวิธีการทางศิลปะในแบบต่าง ๆ เช่น การเรียงตัวของวัตถุ การผสม แยก และนำมันกลับมาประกอบกันใหม่อีกครั้ง

ภาพที่ 30 Stack door Tony Cragg, 1975

ที่มา: Neatlyart.wordpress, **Tony Cragg**, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

<https://neatlyart.wordpress.com/2013/06/05/tony-cragg/>

ผลงาน Stack door (1975) คือ ผลงานก่อนเรียนจบ (Thesis) ของ Tony Cragg เขาใช้ขยะที่รวบรวมได้ แยกตามกายภาพของวัสดุ วัตถุเหล่านั้น เช่น สี วัสดุ พื้นผิว ขนาด สัดส่วน ทิศทางการตั้งอยู่ความเป็นไปได้ต่าง ๆ ของวัสดุเหล่านั้น มาจัดวางให้อยู่ในรูปทรงเรขาคณิต, สีเหลี่ยม จะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงความตั้งใจที่ เขาต้องการก่อสร้างรูปทรงให้มีลักษณะดังกล่าว โดยใช้

เศษส่วนของรูปทรงหน่วยย่อยหลาย ๆ รูปทรงที่มีความหลากหลาย มาผสมกัน ก่อตัว เรียงต่อกัน กลายเป็นรูปทรงหน่วยใหญ่ขึ้นมา

มันเชื่อมต่อกับแนวคิด ที่เขามีต่อวิธีการมองโลกของเขา สสาร การกำเนิดของสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวของอีกสิ่งหนึ่ง ผลงานชิ้นนี้คือผลงานแนวทดลอง ทางภาษา ประติมากรรม ซึ่งมีที่มาจากวิธีคิดแบบ Modular (รูปทรงหน่วยย่อยประกอบกันเป็นรูปทรงหน่วยใหญ่ผ่านความเป็นไปได้ในการประกอบสร้าง) รูปทรงหน่วยย่อยถูกเรียงต่ออย่างตั้งใจเพื่อให้กลายเป็นรูปทรงหน่วยใหญ่ ราวกับเกิดความพอดีในแง่ของการจัดวาง ผลงานชิ้นนี้ยังแฝงความคิดของ Tony ในเรื่องของการรวมตัว การก่อตัว และส่งผลต่อผลงานของเขาจนถึงปัจจุบัน

5.3 นาวิน ลาวัลย์ชัยกุล

ภาพที่ 31 ภาพนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล

ที่มา: นิทรรศการ “เรื่องเล่าบ้านบ้านเรื่องราวนาวิน” เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก

<http://exhibition.contestwar.com/node/922>

นาวิน ลาวัลย์ชัยกุล ศิลปินไทยเชื้อสายอินเดีย เกิดเมื่อปี 2514 ที่ จ.เชียงใหม่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปี 2537 และในปี

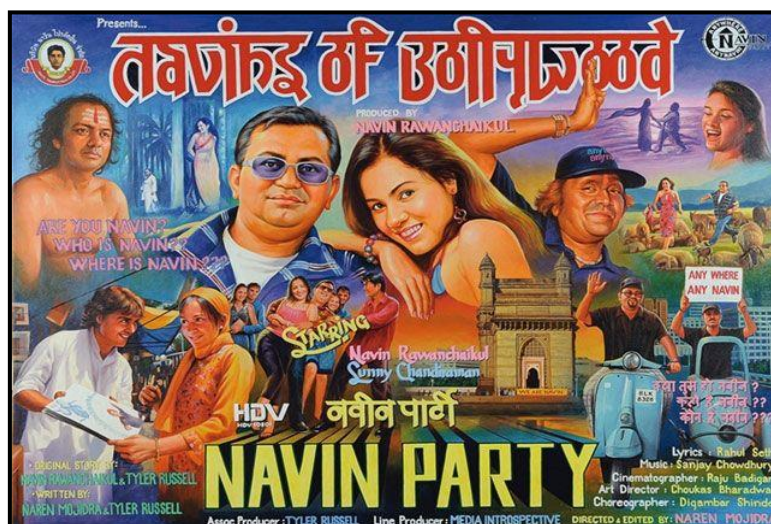
เดียวกัน นาวิณได้ก่อตั้งสตูดิโอผลิตงานศิลปะภายใต้ แบรินด์ 'บริษัท นาวิณ โปรดักชั่น จำกัด' โดยผลิตภัณฑ์ชิ้นแรกเป็นขวดน้ำดื่มที่บรรจุน้ำเฝ้าจากคลองเล็ก ๆ ของเชียงใหม่

เอกลักษณ์ในการนำเสนอศิลปะร่วมสมัยของนาวิณ คือการใช้สื่อที่เข้าถึงง่าย เช่น การ์ตูน โปสเตอร์ภาพยนตร์ หรือการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างกิจกรรมร่วมระหว่างผู้ชมกับศิลปิน นอกเหนือจากการจัดแสดงนิทรรศการในหอศิลป์ และพิพิธภัณฑ์แล้ว นาวิณมีความตั้งใจที่จะนำเสนอศิลปะสู่สาธารณชนวงกว้าง โดยเชื่อมโยงเนื้อหาและรูปแบบผลงานศิลปะของเขาให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้คน ดังจะเห็นได้จากผลงานที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงของเขาในชุด “นาวิณ แกลเลอรี” จัดขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงเทพฯ เมื่อปี 2538 โดยนาวิณได้ประยุกต์พื้นที่โดยสาธารณะในรถแท็กซี่ คันหนึ่ง ให้เป็นเสมือนห้องแสดงผลงานศิลปะเคลื่อนที่ เพื่อผู้โดยสารจะได้มีโอกาสสัมผัสผลงานศิลปะไปพร้อมกับการเดินทางในชีวิต จากความน่าสนใจของโครงการนี้ ทำให้นาวิณได้รับเชิญอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดทำ “แท็กซี่ แกลเลอรี” สำหรับอีกหลายเมืองทั่วโลก

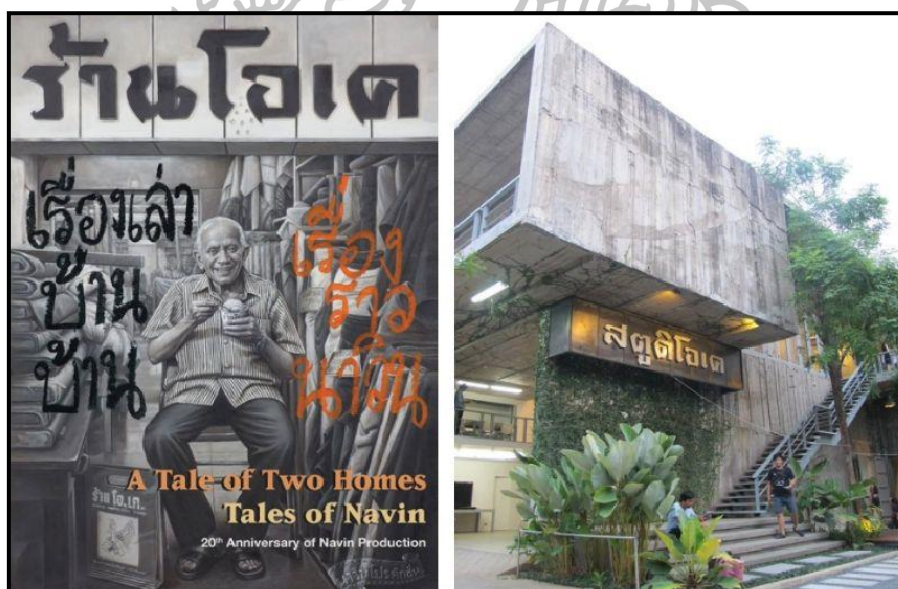
นาวิณได้รับเชิญร่วมแสดงในนิทรรศการนานาชาติที่สำคัญหลายครั้ง ตลอดจนเป็นตัวแทนประเทศไทยในปี 2554 กับการร่วมมหกรรมศิลปะนานาชาติเวนิสเบียนนาเล่ที่ประเทศอิตาลี เขาได้รับรางวัลศิลปินศิลปาธร (สาขาทัศนศิลป์) จากกระทรวงวัฒนธรรมประจำปี 2553 ผลงานของนาวิณได้ถูกสะสมโดยสถาบันศิลปะชั้นนำของโลก รวมถึงพิพิธภัณฑ์ศิลปะกุกเกนไฮม์ นิวยอร์ก ปัจจุบันนี้นาวิณใช้ชีวิตส่วนหนึ่งอยู่กับครอบครัวที่เมืองฟูกูโอกะประเทศญี่ปุ่น ขณะที่ดูแลการผลิตและสร้างผลงานศิลปะร่วมกับทีมงานนาวิณ โปรดักชั่นที่เชียงใหม่¹⁹

เพื่อฉลองครบรอบ 20 ปี นาวิณ โปรดักชั่น ศิลปิน นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล ร่วมกับดร.ดิศพล จันศิริ นักสะสมศิลปะร่วม สมัย ผู้ก่อตั้งดิซี คอลเลคชั่น ที่สะสมผลงานของศิลปินชั้นนำทั้งไทยและนานาชาติ โดยทั้งสองร่วมจัดนิทรรศการขึ้นครอบคลุมสามสถานที่ในเชียงใหม่ เริ่มจาก ‘เรื่องเล่าบ้านบ้าน’ (A Tale of Two Homes) ที่ร้าน โอเค ร้านขายผ้าเก่าแก่ในตลาดวโรรส ที่ครึ่งหนึ่งเคยเป็นบ้านอาศัยของครอบครัวลาวัลย์ชัยกุล โดยวาระพิเศษฉลองอายุครบ 80 ปี แต่คุณพ่อของศิลปิน นิทรรศการชื่อเดียวกันนี้ยังจัดแสดงคู่ไปกับการเปิดตัวของ ‘สตูดิโอเค’ บ้านหลังใหม่ของนาวิณโปรดักชั่น

¹⁹ นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล, นิทรรศการ ‘เรื่องเล่าบ้านบ้าน’ (A Tale of Two Homes) ‘เรื่องราวนาวิณ’ (Tales of Navin), ดิซี คอลเลคชั่น, ร้านโอเค, สตูดิโอเค, วันที่ 1 - 31 ตุลาคม 2558, เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://exhibition.contestwar.com/node/922>

ภาพที่ 32 Abb, Plakat für einen Film von Navin Rawanchaikul
 ที่มา: Chronik Thailands, กาลานุกรมสยามประเทศไทย, เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้
 จาก <http://www.payer.de/thailandchronik/chronik2010a.htm>

ภาพที่ 33 ศิลปะของนักเล่าเรื่องเรื่องศิลปะของนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล
 ที่มา: คอลัมน์พิเศษ โดย พัสตกร สามสี ถึง นาวิน ลาวัลย์ชัยกุล, เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2559, เข้าถึง
 ได้จาก <http://toplinediamond.com/TabNews/TabNewsDetail/14048>

ภาพที่ 34 ศิลปะของนักเล่าเรื่อง...เรื่องศิลปะของนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล

ที่มา: คอลัมน์พิเศษ โดย พัลลภ สามสี ถึง นาวิน ลาวัลย์ชัยกุล, เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://toplinediamond.com/TabNews/TabNewsDetail/14048>

ดักขั่น ในขณะที่ ‘เรื่องราวนาวิน’ (Tales of Navin) จัดขึ้นที่ดิซี คอลเลคชั่น ห้อมล้อมด้วยธรรมชาติใจกลางเมือง อันประกอบด้วยทั้งผลงานชิ้นสำคัญ ๆ ของนาวินหลายชุด และที่สร้างขึ้นใหม่ เฉพาะงานนี้ นอกเหนือจากนั้นตลอดช่วงนิทรรศการยังประกอบไปด้วย กิจกรรมการศึกษาและการสร้างผลงานอย่างต่อเนื่อง จากการร่วมมือกับศิลปินรุ่นใหม่ นักกิจกรรม และสมาชิกชุมชนต่างวัย โดยการสนับสนุนจากหอศิลป์บ้านจิม ทอมป์สัน ที่ร่วมรังสรรค์ผลิตภัณฑ์พิเศษให้กับนิทรรศการครั้งนี้

ด้วยความมุ่งมั่นในการเป็นศิลปินอาชีพล้วนสู่วัยกลางสี่สิบในวันนี้ นาวินเคยแสดงผลงานตามเวทีศิลปะเด่น ๆ ระดับโลกมาแล้วหลายครั้ง ผลงานของเขาถูกสะสมอยู่ในชุดคอลเลคชั่นชั้นนำของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อคราวเริ่มก่อตั้ง สตูดิโอศิลปะภายใต้ชื่อ ‘นาวินโปรดักชั่น’ เมื่อปี พ.ศ. 2537 ในวัยเพียงยี่สิบต้น ๆ ด้วยเป้าหมายที่ต้องการย้อนสำรวจจุดยืนอันแน่นแน่ในเส้นทางศิลปะว่าสัมพันธ์กับชีวิตจริงและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างไร นาวินหวนกลับสู่จุดเริ่มต้น นั่นคือกลับ ‘บ้าน’ ที่เขาเคยอาศัยตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อปิดฝุ่นและพลิกฟื้นอัตลักษณ์ นำกลับมาแลกเปลี่ยนสื่อสารผ่านความทรงจำและประสบการณ์ของตัวเองและคนรอบข้าง เรื่องเล่า-เรื่องราวอันหลากหลายที่ปรากฏในนิทรรศการครั้งนี้ สามารถร้อยประสานระหว่างอดีตกับปัจจุบัน หลอมละลายเป็นเนื้อเดียวกันกับความเปี่ยม ‘บ้าน’ แห่งการทบทวน เพื่อการเคลื่อนต่อไปของ

ศิลปิน และทีมงานภายใต้ชื่อใหม่ ‘สตูดิโอเค’ ด้วยการเสนอผลงานผ่านสื่อหลากหลาย ทั้งภาพจิตรกรรมขนาดใหญ่สีสันน้ำตาลดินตา หรือจะเป็นภาพวาดเลื่อนลงที่เขียนจากฝุ่นซึ่งเก็บมาจากบ้านรวมกระทั่งประติมากรรม เสียงและวิดีโอจัดวาง หนังสือการ์ตูน หรือการใช้สื่อในชีวิตประจำวันที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับคนดูก็ดี นาวินเชื่อเชิญเราพร้อมเดินทางเพื่อสำรวจเส้นทาง ชีวิตอย่างใกล้ชิด เริ่มตั้งแต่ความใสบริสุทธิ์ของวัยเด็กจนถึงความสงสัยในชีวิตของวัยกลางคนและประสบการณ์ร่วมกับ ครอบครัวและพ่อในวัยชรา

ศิลปินผู้นี้เป็นที่รู้จักดีจากการสรรค์สร้าง ‘เรื่องเล่า’ ผ่าน ‘เรื่องราว’ ส่วนตัวและชุมชนได้อย่างลุ่มลึก อีกทั้งยังลบล้างพรมแดนระหว่างการนึกฝันจินตนาการกับข้อเท็จจริงพร้อมการมีส่วนร่วมของคนรอบข้าง นาวินกลั่นกรองเรื่องราวที่ผ่านพบจากห้องที่คุ้นเคยของสมาชิกครอบครัวในอดีตตั้งค้นเจอชุมทรัพย์จากประวัติศาสตร์ ครอบครัว และนำมาตีความใหม่โดย อาศัยบริบทเฉพาะของพื้นที่ ‘บ้าน-ร้าน โอเค’ ราวกับเป็นสถานที่เหนือกาลเวลาที่ถักประสานเรื่องเล่าจากรุ่นสู่รุ่น แม้ครอบครัว จะย้ายไปบ้านหลังใหม่เมื่อกว่า 30 ปีมาแล้วก็ตาม เรื่องราวความทรงจำที่พรังพรูส่งผลงานในนิทรรศการครั้งนี้สื่อถึงการใช้เวลาร่วมกันของครอบครัวอันยาวนานพอที่จะสัมผัสถึงบรรยากาศที่เปลี่ยนแปลง ไปของชุมชน นิทรรศการครั้งนี้ยังนำเสนอ ชุดผลงานใหม่ที่นาวินใช้เวลาทำร่วม 2 ปี จินตภาพงานศพของตัวเองจำนวนสี่ชิ้น โดยความคิดดังกล่าวเริ่มจากวิกฤตการณ์ส่วนตัวที่ผลักดันไปสู่คำถามและการทบทวนประเมินตนเองทั้งในด้านการสร้างศิลปะกับชีวิตส่วนตัว ที่สุดแล้วกลับสะท้อน โลกทัศน์ในภายหน้าอันเป็นอีกฝั่งซึ่งสดใสให้ความหวัง อีกทั้งการพรรณนาผ่านการเขียนจดหมายของศิลปินที่มักถ่ายทอดเรื่องราวส่วนตัวและครอบครัวเสมอมา ในวาระนี้นาวินยังให้ความสำคัญกับจดหมายที่ส่งมาถึงเขาด้วยพร้อมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ชมที่เข้าร่วมงาน

ส่วนนิทรรศการ ‘เรื่องราว นาวิน’ ที่ดีซี คอลเลกชั่น เน้นประเด็นสายสัมพันธ์ของชุมชนและอัตลักษณ์จาก รุ่นสู่รุ่นอันเป็นธีมหลักในการสร้างสรรค์ศิลปะของเขา ที่ประกอบด้วยทั้งแง่มุมของการถนอมรักษาการเวียนกำเนิดใหม่ และพลวัตของสังคม ดังที่เห็นจากผลงานยุคแรกในผลงาน ‘ที่นี่ไม่มีเสียง’ (2536) ประติมากรรมทรงสถูปที่ประกอบจากขวดยาโบราณ บรรจุภาพถ่ายคนแก่ในชุมชนชนบทของเชียงใหม่ และการค้นหารากเหง้าผ่านผลงานชุด ‘สุดขอบฟ้า’ (2542-2551) ที่เชื่อมประสานศิลปินต่างวัย หรือจะเป็นผลงานชุด ‘นาวินแลนด์’ ที่เป็นตัวแทนประเทศไทยร่วมแสดงในนิทรรศการเวนิสเบียนนาเล่ ในปี 2554

นิทรรศการที่ดีซี คอลเลกชั่น คัดสรร โดยกฤติยา กาวิวงศ์ ผู้อำนวยการฝ่ายศิลปะหอศิลป์บ้านจิม ทอมป์สัน ผลงานล่าสุดคราวนี้เปิดพลิกมุมมองใหม่ในการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับการ

เดินทางอันถือเป็นอีกหนึ่งลายเส้นสำคัญของนาวิน อย่างการใช้รถแท็กซี่เป็นหอศิลป์เคลื่อนที่ที่สร้างชื่อให้เขาเมื่อเกือบสองทศวรรษที่แล้ว ในโอกาสนี้เองเขาและทีมงานสร้างผลงานแนว (road movie) ที่บันทึกความทรงจำและการเปลี่ยนแปลงของเมืองเชียงใหม่ ผ่านประสบการณ์ของคนปั่นสามล้อผู้สูงวัยซึ่ง กำลังเลือนหายไปจากชุมชน ในนิทรรศการทั้งสองชุดยังอุทิศแด่อาจารย์ผู้ล่วงลับมณฑิเร บุญมา (2496-2543) มณฑิเร เป็นทั้งครูที่เคารพรักและศิลปินต้นแบบแรงบันดาลใจของนาวิน ก่อนหน้านั้นนาวินเคยอาสาทำงานเป็นผู้ช่วยให้มณฑิเรตั้งแต่เป็นนักศึกษาเรื่อยมาจนถึงจุดพลิกผันที่สำคัญอย่างเช่นการเกิดขึ้นของโครงการศิลปะ ‘เชียงใหม่จัดวางสังคม’ เมื่อปลาย ทศวรรษ 90 อันนับได้ว่าขณะนั้นเป็นแรงกระเพื่อมสำคัญที่จุดประกายให้นาวินมุ่งสร้างงานศิลปะที่สัมพันธ์กับชีวิตและ ประสบการณ์ร่วมของชุมชน

นาวินได้แสดงความคารวะแด่ครูผู้นี้หลายครั้ง ตั้งแต่การอุทิศรางวัลศิลปินศิลปาธรที่เขาได้รับในปี 2553 ให้ มณฑิเร หรือผลงานชุด House of Hope (2556) ที่สร้างขึ้น 13 ปี หลังจากที่เขาได้รับจากไป โดยนาวินได้พบกับ ‘เรื่องเล่า’ ในครอบครัวของมณฑิเร อันนำมาสู่การย้อนรำลึกถึงรากเหง้าและสำรวจ ‘เรื่องราว’ ตัวเอง จึงไม่น่าแปลกใจที่จะมีผลงานของมณฑิเรขึ้นสำคัญร่วมแสดงคู่กับผลงานของนาวินที่ดีซี คอลเลกชันด้วย นอกจากนี้นาวินยังได้สร้างผลงาน เพื่ออุทิศแด่ดวงวิญญาณของมณฑิเรและบรรพบุรุษ ด้วยการสร้างประติมากรรมทรงสถาปัตยกรรมที่ประกอบขึ้นจาก ไม้ฉนวนผ้าและเศษวัสดุที่ขนย้ายมาจากบ้าน โอเค

ทั้ง ‘เรื่องเล่าบ้านบ้าน’ และ ‘เรื่องราวนาวิน’ นับเป็นนิทรรศการที่เชื่อมประสานผู้คนต่างรุ่นต่างบทบาทเข้าด้วยกัน โดยถักนิตกรรมจากอดีตซึ่งประวัติได้ฉายพิรุณเพราะการถ่ายทอดประวัติศาสตร์ส่วนตัวผ่านพื้นฐานการอบรมบ่มเพาะจากรุ่นสู่รุ่นรวมถึงวีรกรรมและมิตรภาพไม่ใช่แค่เป็น ‘แคปซูล’ แห่งกาลเวลาที่ถนอมรักษาความทรงจำเท่านั้นแต่ยังเกี่ยวข้องกับการตั้งสมประสงค์ กระบวนการปรับเปลี่ยนทางความคิด เพื่อเป็นหนทางให้สัมผัสถึงความเป็นตัวเรา พวกเขา ว่าเริ่มต้น มาจากจุดใดและอะไรเป็นสิ่งที่ควรให้คุณค่าต่อความหมายของ ‘บ้าน’ ในฐานะแหล่งพักพิงและการอยู่ร่วมกันอันเป็นจุด สำคัญที่ต้องเตรียมพร้อมสู่ออนาคตผ่านบทเรียนที่สั่งสมจากอดีต

5.4 Alfredo Jarr

ภาพที่ 35 ภาพถ่ายครึ่งตัว Alfredo Jarr

ที่มา: **Alfredo jaar**, 2014, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.scad.edu/event/lecture-alfredo-jaar-2014-define-art-atlanta>

Alfredo Jarr เกิดเมื่อปี 1956 ที่เมือง Santiago de Chile ประเทศชิลี แต่ในช่วงอายุ 5 – 16 ปี ได้เดินทางไปอาศัยอยู่ที่ หมู่เกาะ Martinique (เป็นเกาะทางตะวันออกเฉียงนอกของทะเลแคริบเบียน ในหมู่เกาะวินด์เวิร์ด เป็นแคว้นหมู่เกาะในทะเล ของประเทศฝรั่งเศส) ลักษณะงานที่เขาทำมีทั้ง งานด้านสถาปัตยกรรม ภาพยนตร์ ภาพถ่าย และศิลปะ ปัจจุบัน Alfredo Jaar อาศัยอยู่ที่ New York

ผลงานที่มีชื่อเสียงของ Alfredo Jarr ส่วนใหญ่เป็นผลงานที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ สงคราม การเมือง การต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน เขามักเดินทางเพื่อไปหาข้อมูลย่งที่ต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริง การเดินทางของเขา มักเป็นที่สนใจของวงการศิลปะ วิธีการทำงานของ Alfredo Jarr มักไม่ถูกกำหนดด้วยตัวสื่อเป็นหลัก แต่จะเริ่มต้นจากวิธีการเก็บข้อมูล รวบรวม สะสมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ (Conceptual base) เช่น สัมภาษณ์ บันทึก ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว วัตถุทางประวัติศาสตร์

ภาพที่ 36 Geography = War, 1989

ที่มา: MCA collection, **Alfredo Jarr**, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://arttattler.com/archiveMCAcollection70s-90s.html>

ภาพที่ 37 Geography = War, 1989.

ที่มา: Kiasma, **Alfredo Jarr**, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.kiasma.fi/en/calendar/alfredo-jaar/>

ผลงาน *Geography = War* (1989) คือผลงานจัดวาง (Installation) ที่ถูกทำขึ้นหลังจากการลงสำรวจพื้นที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งในประเทศไนจีเรีย เขาบันทึกข้อมูลโดยใช้ภาพถ่ายจำนวนมาก เหตุการณ์ดังกล่าวคือ หมู่บ้านแห่งนี้คือพื้นที่ที่เต็มไปด้วยน้ำมัน การต่อสู้ระหว่างนายทุนกับชาวบ้าน บริษัทผู้ผลิตน้ำมันได้รับสัมปทานจากรัฐบาลไนจีเรียให้มีการขุดเจาะน้ำมันในพื้นที่ที่ทับซ้อนกับหมู่บ้านแห่งนี้ วันหนึ่งเมื่อน้ำมันเริ่มเหลือน้อยลง และเมื่อไม่คุ้มกับการลงทุนบริษัทจึงยกเลิกการขุดเจาะน้ำมันในบริเวณชุมชนแห่งนี้ แต่สิ่งที่เหลือเอาไว้คือเครื่องมือ วัตถุ บางอย่างที่ถูกทิ้งเอาไว้ หนึ่งในสิ่งที่ถูกทิ้งเอาไว้คือ ถังบรรจุน้ำมัน ชาวบ้านในหมู่บ้านนำถังที่เคยบรรจุน้ำมันมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดผลกระทบ ชาวบ้านล้มป่วย และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก

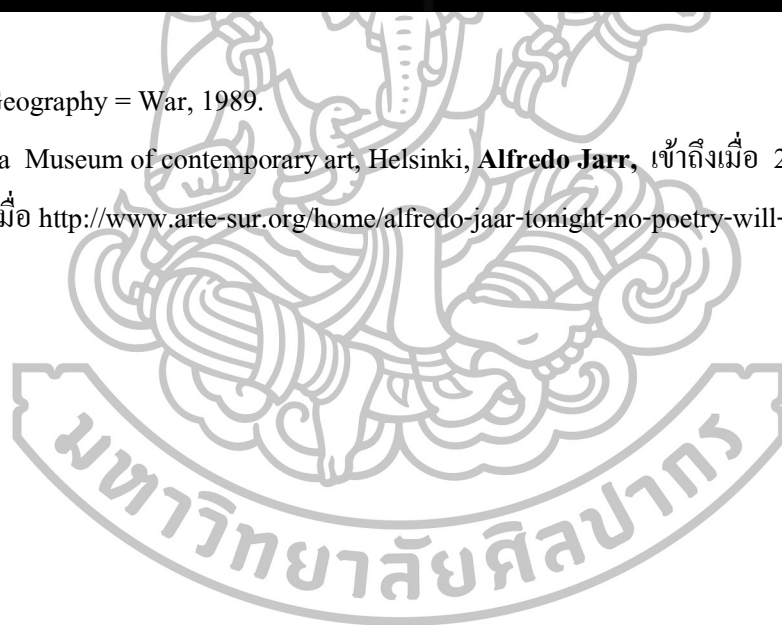
ผลงานชิ้นนี้ ถูกสร้างให้มีความหมายอย่างตรงไปตรงมา แต่ทว่าเต็มไปด้วยชั้นเชิงและประสบการณ์ทางด้านศิลปะ ผู้ชมจะรับรู้ได้ถึงภาวะของความสะท้อนอารมณ์การต่อต้านและการเรียกร้องถึงความเป็นธรรม มันตั้งคำถามต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเรียกร้องความรับผิดชอบที่คนเหล่านั้นควรได้รับมัน

ถังน้ำมันจำนวน 48 ใบ (อ้างอิงจากผลงานสะสม โดย Museum of Contemporary Art, Chicago) ถูก บรรจุน้ำเต็มปริมาณ เรียงชิดกันอย่างเป็นระเบียบ ถูกสะท้อนด้วยภาพถ่ายของชาวบ้านจำนวน 4 ภาพ ภาพถ่ายถูกทำด้วยเทคนิคการทำป้ายไฟที่มีแสงสว่าง การที่ภาพสะท้อนลงไปบนพื้นผิวน้ำที่มันอยู่ในถังน้ำมันนั้น มันมีความตั้งใจที่จะทำให้เห็นภาพสะท้อน ที่อยู่ภายในน้ำ ลักษณะแง่หนึ่งของภาพที่ปรากฏบนผิวน้ำ มันมีความรู้สึกจมอยู่ภายในอย่างหยุดนิ่ง Alfredo Jarr แสดงให้เห็นอย่างตรงไปตรงมาถึงภาษาทางศิลปะที่ดูเรียบง่ายแต่เจ็บปวด ผลกระทบที่เกิดจากวัตถุเคมีนี้มันส่งผลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คนที่อยู่กับมัน และขาดความรู้ที่จะใช้มัน มันแสดงให้เห็นถึงการเรียกร้องบางอย่าง มันคือภาพสะท้อนของคนที่ได้รับผลกระทบที่ไร้เสียงในการเรียกร้องอย่างแท้จริง

ภาพที่ 38 Geography = War, 1989.

ที่มา: Kiasma Museum of contemporary art, Helsinki, **Alfredo Jarr**, เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2559, เข้าถึงเมื่อ <http://www.arte-sur.org/home/alfredo-jaar-tonight-no-poetry-will-serve/>

สรุป

สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ศิลปินทั้ง 4 คน

ตารางที่ 2 ตารางสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ศิลปินทั้ง 4 คน

ศิลปิน	วิถีวิทยา	ประเด็นในการนำเสนอผลงาน	รูปแบบ	แนวคิด	วัสดุและวัตถุ
Yinka Shonibare	-การสำรวจประวัติศาสตร์ ส่วนตัวถึงที่มาของบรรพบุรุษของตัวเอง -ศึกษาถึงรูปแบบผ้าและลวดลายของผ้าที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวแอฟริกัน	อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นของชาวแอฟริกัน	ประติมากรรม -ผลงานจัดวาง (Installation)	เชื่อมโยง ประติมากรรม ประวัติศาสตร์ผ่านการสร้างให้ผลงานนำเสนออัตลักษณ์ตัวตนของคนแอฟริกัน ผ่านท่าทางที่มีนัยยะของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เป็นจุดเชื่อมโยง	ผ้าของแอฟริกัน -หุ่น โข่ว เสื้อผ้า ที่มีผิวสีน้ำตาล -ผลงาน ประกอบเข้ากับ วัสดุ และวัตถุ อื่นๆตามแต่ เนื้อหาเฉพาะ ชั้นที่ศิลปิน ต้องการ นำเสนอ
Tony Cragg	-สำรวจทดลอง -บันทึกข้อมูล - แยกวัสดุ วัตถุ ออกตามกายภาพของสิ่งต่างๆ เช่น ขนาด สัดส่วน สี พื้นผิว วัสดุ ความหนักเบา	-สสาร การก่อตัวของสิ่งต่างๆ -เป็นประเด็นเชิงวิทยาศาสตร์ -การรวมตัว ผสมผสาน	ในช่วงแรก เป็นผลงานประติมากรรมจัดวาง (Installation) ต่อมาพัฒนา มาเป็นผลงานประติมากรรม	สสาร การรวมตัว ก่อตัว การเกิดขึ้นของสสารย่อมมาจากหลายๆสิ่งมา ประกอบกัน เพื่อสร้างสิ่งนั้นขึ้น กล่าวคือสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อตัวขึ้นย่อมเกิดจากการผสมผสานจากอีกสิ่งหนึ่งขึ้นมา อาจหมายความว่าอีกนัยหนึ่งว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีบริบทที่ ก่อตัวให้เกิดสิ่งนั้นขึ้นมา	สิ่งของที่ถูกทิ้งลงในแม่น้ำ ต่อมาพัฒนา เป็นวัตถุ วัสดุ ที่แยกตามกายภาพของสิ่งเหล่านั้น

ตารางที่ 2 ตารางสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ศิลปินทั้ง 4 คน (ต่อ)

ศิลปิน	วิธีวิทยา	ประเด็นในการนำเสนอผลงาน	รูปแบบ	แนวคิด	วัสดุและวัตถุ
นาวิณ ลาวัลย์ ชัยกุล	-ในช่วงเริ่มต้น ศึกษาและลงมือ สร้างสรรค์ผลงาน ผ่านสำรวจ ตรวจสอบอัต ลักษณ์และตัวตน ของตนเอง	-ช่วงแรกเป็น ประเด็นที่ เกี่ยวกับชีวิต และรากเหง้า ทางวัฒนธรรม ของตนเอง	-ผลงานสร้าง จากรูปแบบ จาก วัสดุ วัสดุ ที่ตัวยุบ พื้นฐานของ ข้อมูลและ สามารถ สืบค้นให้เห็น ถึงที่มาของสิ่ง ที่ใช้ได้ ซึ่งผลงาน ส่วนใหญ่เป็น ผลงานแบบ จัดวาง วิดีโอ ภาพถ่าย และ สื่ออื่นๆอีก มากมาย	-นำเสนอผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากการ เดินทางอพยพ ของ ผู้คน ตัวตน รากเหง้าทาง วัฒนธรรม	-ผลงานมี ลักษณะของ วิธีการเล่าเรื่อง ผ่านวัสดุ วัตถุ
Alfredo Jarr	-เดินทางเพื่อ ไป หาข้อมูล เพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็น - วิธีการทำงาน ของ Alfredo Jarr มัก ไม่ถูกกำหนด ด้วยตัวสื่อเป็น หลัก แต่จะเริ่มต้น จากวิธีการเก็บ ข้อมูล รวบรวม	-มักจะเชื่อมต่อ สิ่งต่างๆผ่านชุด ข้อมูลหลายๆ ชุด -มักมีนัยยะถึง ผลกระทบที่เกิด จากเหตุการณ์ ในพื้นที่ต่างๆ เหล่านั้น	-มักจะ ผสมผสานสื่อ ทางศิลปะ ต่างๆ -สื่อที่มักถูก ใช้คือภาพถ่าย ภาพถ่าย เคลื่อนไหว และวัสดุ วัตถุ ที่อยู่ในพื้นที่ (Found	-มักอาศัยข้อมูลจาก พื้นที่เพื่อสำรวจ และนำเสนอถึง ผลกระทบที่พื้นที่ หรือผู้คนเหล่านั้น ได้รับ ทั้งในแง่ดี และด้านลบ ผ่าน การตัวสื่อที่ หลากหลายแต่ตัว สื่อเหล่านั้นจะ เกี่ยวข้องกับพื้นที่	-ใช้วัสดุ วัตถุ และตัวสื่อที่ เกี่ยวข้องกับ พื้นที่ -ในผลงานชุดนี้ ใช้ภาพถ่าย ที่ ติดอยู่กับป้ายไฟ และมีถังบันจูน้า น้ำมันบันจูน้า เพื่อให้ภาพ ด้านบนสะท้อน

ตารางที่ 2 ตารางสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ศิลปินทั้ง 4 คน (ต่อ)

ศิลปิน	วิธีวิทยา	ประเด็นในการนำเสนอผลงาน	รูปแบบ	แนวคิด	วัสดุและวัตถุ
	สะสมข้อมูลด้วย วิธีการต่างๆ (Conceptual base) เช่น สัมภาษณ์ บันทึก ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว วัตถุทาง ประวัติศาสตร์		object, Readymade)	เหล่านั้นเป็นหลัก	ลงมา

บทที่ 3

กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์

กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง

1. ช่วงวิวิธวิทยาและการประมวลความคิด Research
2. ช่วงการทำวิทยานิพนธ์ ผลงานศิลปะ

1. ช่วงวิวิธวิทยาและการประมวลความคิด Research

1.1 แนวคิดเริ่มต้นของช่วงวิวิทยาการทำวิจัย (Research)

การทำงานวิทยานิพนธ์ในชุดนี้ผู้วิจัยเริ่มจากการตั้งคำถามถึงสิ่งที่เป็นตัวตนของผู้วิจัยเองว่า แท้จริงแล้วต้องการนำเสนอสิ่งใดผ่านผลงานศิลปะ ผู้วิจัยเริ่มค้นหาผ่านสิ่งๆ ที่เรียกว่าการสำรวจตัวตน ผ่านการสอบถามจากคนใกล้ตัว เช่น เพื่อน ญาติพี่น้อง ครู พบว่าการตั้งคำถามเรื่องของตัวเองนั้นมีความหลากหลายในแง่ของกรอบการแสดงความคิดเห็น แต่จะมีกรอบใหญ่ๆ ของการแสดงความคิดเห็น ได้อย่างชัดเจนเช่น กรอบของสิ่งแวดล้อมการถูกเลี้ยงดู บ้าน สังคม ศาสนา ภูมิศาสตร์ สิ่งเหล่านี้คือกรอบที่ผู้วิจัยพบว่าเป็นตัวกำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มของบุคคลนั้นๆ มีวิถีคิดในแบบใดแบบหนึ่งซึ่งเรียกว่าประสบการณ์

ต่อมาผู้วิจัยเริ่มตรวจสอบถึงตัวตนของตนเอง พบว่าเป็นคนที่มาจากชนบท ต้องโยกย้ายถิ่นฐานติดตามครอบครัวไปในหลายๆ เมือง แต่ละครั้งของการโยกย้ายที่อยู่ก็จะต้องเกิดการปรับตัวและปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ

ผู้วิจัยพบว่าการเดินทางโยกย้ายถิ่นฐานของตนเองที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ทำให้กลายเป็นคนที่มีหลายวัฒนธรรม เนื่องจากการที่ต้องปรับตัวอยู่เสมอเมื่อเข้าไปอาศัยยังพื้นที่ใหม่ทำให้ต้องเกิดการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้อาศัยอยู่ในพื้นที่ใหม่นั้นได้ จนกลายเป็นทักษะในการดำเนินชีวิตทักษะอย่างหนึ่ง

หลังจากเริ่มตรวจสอบและทำความเข้าใจต่อบริบทของชีวิต ถึงสิ่งที่ต้องการนำเสนอเพื่อเป็นแก่นแกนทางความคิดในผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงเริ่มที่จะหาข้อมูลถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ ปรากฏการณ์การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คน เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสารต่างๆ

ชุมชนพลัดถิ่น ร้านอาหารพลัดถิ่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏการณ์ทางสังคมการเดินทาง กลับบ้านในช่วงเทศกาล กระประท้วงของแรงงานข้ามชาติ สิ่งต่างๆ เหล่านี้คือปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซึ่งบางอย่างพัฒนาจนกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคม ที่เกิดจากการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนนั่นเอง

1.2 พัฒนาการด้านความคิด

พัฒนาการด้านความคิดของผู้วิจัยที่มีต่อเนื้อหาของ การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คน จากพื้นที่หนึ่ง ไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าผู้คนเหล่านี้คือผู้ที่มีวัฒนธรรมลูกผสมโดยที่รู้ตัว และไม่รู้ตัว การโยกย้ายจากพื้นที่เดิมซึ่งเปรียบเสมือนบ้านของพวกเขา ต้องเกิดการเรียนรู้และปรับตัว ไปตามพื้นที่แห่งใหม่นั้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของปรากฏการณ์ทางสังคมเช่น ร้านอาหารพลัดถิ่น ชุมชนพลัดถิ่น สิ่งเหล่านี้คือผลผลิตที่เกิดจากการโยกย้ายที่อยู่นั่นเอง

หากสืบค้นให้ลึกลงไปการอพยพที่เกิดขึ้นตัวตนของผู้พลัดถิ่นเหล่านี้ย่อมถูกหลอมรวมเข้ากับบริบทของสังคม เกิดการผสมผสาน แปรเปลี่ยน ปรับเปลี่ยน หรือกลืนเนี่ยนกันไปมา ของวัฒนธรรม และตัวตน ทำให้เกิดทั้งการอยู่ร่วมกันได้ อยู่ร่วมกันไม่ได้ หรืออยู่ร่วมกันอย่างไม่กลืนเนี่ยนนั่นเอง

ดังนั้นการจะนำเสนอเนื้อหาที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์เหล่านี้ผู้วิจัยจึงต้องทำความเข้าใจถึงข้อมูลในหลายๆ ด้านและเก็บข้อมูลในหลายรูปแบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถนำเสนอให้เห็นถึงแก่นแกนของสาระสำคัญของเรื่องนี้

ภาพที่ 39 ภาพการสำรวจเมือง, สถานที่ถนนบางรัก

(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

1.3 ฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน

ข้อมูลที่น่ามาเป็นฐานในการทำงานผลงานชุดศิลปะนิพนธ์นี้ถูกแบ่งแยกตามชุดของข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

1.3.1 ข้อมูลด้านพื้นที่และสภาพแวดล้อมของเมือง ชุมชน

ภาพที่ 40 ภาพการสำรวจ

(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ภาพที่ 41 ภาพการสำรวจเมือง

(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

สภาพแวดล้อมของเมือง ชุมชน ที่อยู่อาศัยคือพื้นที่ที่มีหน้าที่รองรับผู้คน รูปลักษณะของพื้นที่แต่ละแห่งขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้คน อาชีพ กิจกรรมที่กระทำต่อพื้นที่นั้น ดังนั้นผู้คนที่ตัวกำหนดให้รูปลักษณะของเมืองมีหน้าตาในแบบที่เป็นซึ่งก็ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการดำรงชีวิต และกิจกรรมที่ทำขึ้นต่อพื้นที่นั้น

ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ วิถีชีวิต กิจกรรม ชนชั้น ทำให้หน้าตาของเมืองในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันออกไป ความเฉพาะเจาะจงของกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ ทำให้ผู้วิจัยพบว่า คน คือตัวแปรที่สำคัญที่สุดต่อภาพลักษณ์ของเมือง แต่เมื่อผ่านกาลเวลาพื้นที่แต่ละพื้นที่ก็ยิ่งทวีปความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ ทำให้เมื่อผู้มาใหม่เข้าไปอาศัยยังพื้นที่นั้น ต้องเกิดการปรับตัว เรียนรู้เพื่อให้อยู่ในพื้นที่แห่งนั้นได้

วัตถุและวัสดุ (Object, Material)

ภาพที่ 42 ภาพวัตถุและวัสดุที่พบเห็นได้ในเมือง

(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ภาพที่ 43 ภาพป้ายโฆษณาจำนวนมาก

ที่มา: Chiangmai City life,ป้ายโฆษณาจำนวนมากตามแยกในถนนจังหวัดเชียงใหม่, เข้าถึงเมื่อ 21 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.chiangmaicitylife.com/citylife-articles/chiang-mai-sign-city-thai/>

ภาพที่ 44 ภาพน้ำท่วมขังกรุงเทพมหานครหลังฝนตก

ที่มา: คมชัดลึก, ภาพน้ำท่วมขังกรุงเทพมหานครหลังฝนตก, เข้าถึงเมื่อ 23 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.komchadluek.net/news/regional/214523>

สภาพปัญหาและความเจริญของเมืองคือสิ่งที่เดินคู่กันไปสามารถพบเจอได้ในสังคมเมือง จากสถิติที่สำรวจโดยสำนักข่าว BBC พบว่าปัจจุบันกรุงเทพมหานครคือ เมืองที่มีรถติดสะสมมากที่สุด กล่าวคือเป็นประเทศที่มีปัญหาการจราจรติดมากที่สุดในโลก เกิดขึ้นจากมีประชากรที่หนาแน่นจนเกินไป ผู้คนหลังไหลเข้าเมืองเพื่อหางานทำ ปัญหาที่ตามมาคือปัญหาด้านการจราจร และปัญหาอื่นๆอีกมากมาย

จากสถานการณ์ดังกล่าวปัญหาด้านการจราจรจะยิ่งมีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเกิดฝนตกขึ้น บนถนนโดยเฉพาะในแหล่งธุรกิจจะเกิดภาวะรถติด และหากไม่มีแนวทางแก้ไขปัญหานี้ กรุงเทพมหานครจะกลายเป็นเมืองที่มีสถานการณ์รถติดถาวร

ดังนั้นภาวะน้ำท่วมขังในกรุงเทพมหานครหลังจากฝนตก จึงถูกใช้เป็นข้อมูลเพื่ออธิบายถึงภาพลักษณ์ริมทางเท้าของกรุงเทพมหานครที่จะเต็มไปด้วยร้านอาหารน้อยใหญ่ ทั้งชั่วคราวและถาวร แสงไฟป้ายโฆษณาที่ส่องสะท้อนตามท้องถนนที่เปียกทำให้เราสามารถรับรู้ได้ถึงแง่มุมของชีวิตของเมืองที่กำลังเดินไปคู่กันระหว่างปัญหาและความเจริญ บางครั้งเราคุ้นชินต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวจนทำให้เราลืมไปเสียแล้วว่านี่คือสิ่งที่ควรได้รับการแก้ไข

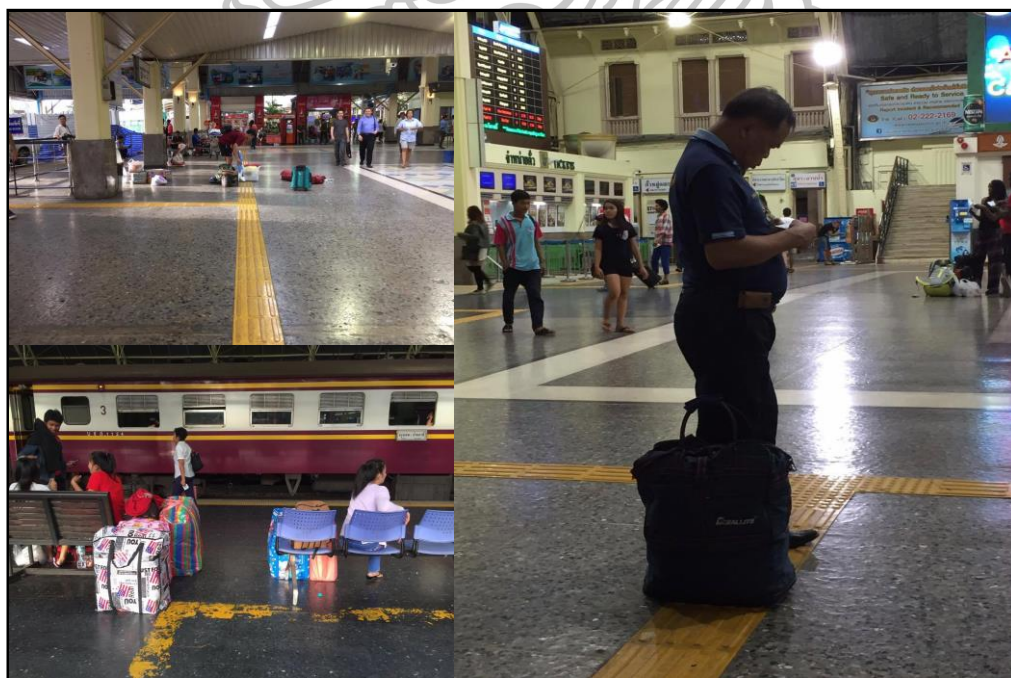
ภาพที่ 45 ภาพน้ำท่วมขังกรุงเทพหลังฝนตก

ที่มา: คมชัดลึก, ภาพน้ำท่วมขังกรุงเทพหลังฝนตก, เข้าถึงเมื่อ 23 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

<http://www.komchadluek.net/news /regional/214523>

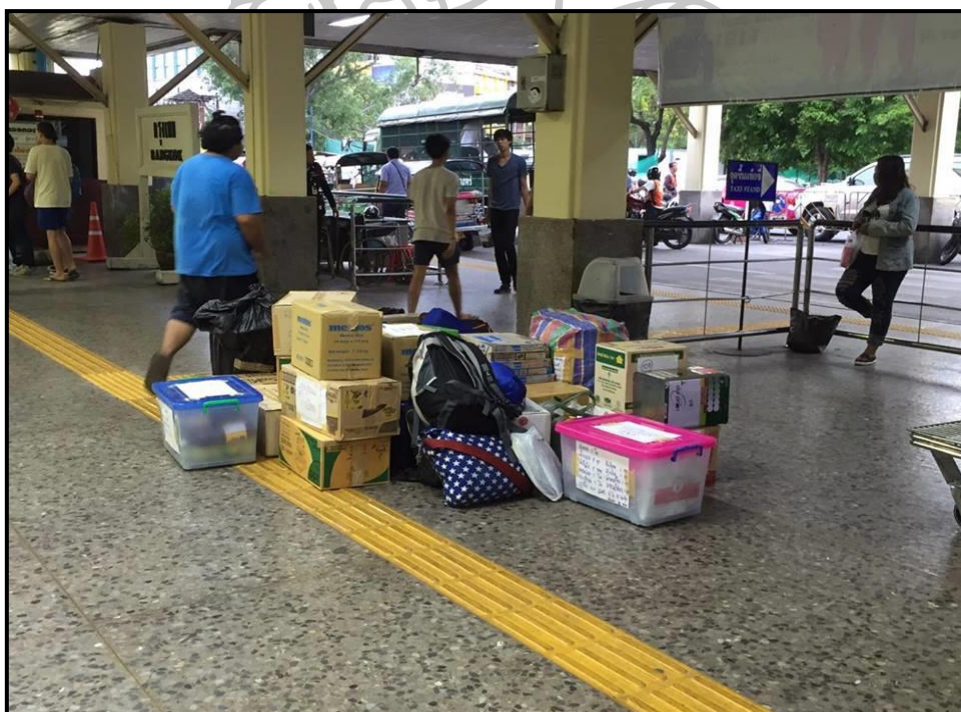
ภาพที่ 46 ภาพสัมภาษณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ภาพที่ 47 ภาพสัมภาษณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ภาพที่ 48 ภาพสัมภาษณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

ภาพที่ 49 ภาพสัมภาษณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้คนใช้ในการเดินทาง
(ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ)

วัตถุและวัสดุ (Object, Material) ที่ถูกใช้เป็นฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน วิทยานิพนธ์นี้ ถูกเลือกจากการสำรวจ และหาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้พลัดถิ่น ทั้งนี้มีเงื่อนไขของแต่ละ วัสดุและวัตถุที่แตกต่างกันออกไป เช่น อาชีพ พื้นที่ที่มาจากมา พื้นที่ที่เข้ามาอาศัย กิจกรรมที่ทำความ เชื่อ และตัวตน

เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริงที่สุดผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจตามสถานที่ต่างๆ พบว่าวัสดุ วัตถุ ที่เกี่ยวข้องกับผู้พลัดถิ่นนั้นมีความหลากหลายสูงมาก แต่มีความพิเศษและ เฉพาะเจาะจง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลภาพที่ใช้อ้างอิง

1.4 ภาพลักษณ์และ ตัวตน (Image)

ภาพที่ 50 ภาพแรงงานขณะนั่งรอรถโดยสาร

ที่มา: หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ Online, แรงงานข้ามชาติขณะรอเดินทางกลับประเทศ, เข้าถึงเมื่อ 24 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9590000040581>

ภาพที่ 51 ภาพแรงงานข้ามชาติขณะรอเดินทางกลับประเทศ
ที่มา: Aseanthai, ปัญหาแรงงานข้ามชาติ, เข้าถึงเมื่อ 24 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก
http://www.aseanthai.net/ewt_news.php?nid=1019&filename=index

จากการรวบรวมและสรุปข้อมูลผู้วิจัยพบว่าสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอ นั่นคือ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเป็นคนพลัดถิ่นและปัญหาที่เกิดจากความพยายามหลอมรวมตัวเองเข้ากับวัฒนธรรมอื่น รวมถึงวิธีการของมนุษย์ที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของสังคมนั้นได้ ซึ่งทำให้เห็นถึงทั้งการเข้ากันได้ เข้ากันไม่ได้ และเข้ากันแบบไม่กลืนเนียนทางวัฒนธรรม และจะแยกย่อยออกเป็น สาระสำคัญในแต่ละชุดผลงาน 4 ชุดผลงานดังนี้

ประเด็นที่ 1

นักสำรวจคือประเด็นในชุดแรกของผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นผลงานที่มีแนวคิดมาจากสภาพความเป็นจริงของผู้พลัดถิ่นในชนชั้นใช้แรงงานที่สามารถพบเจอได้ตามสถานีขนส่งผู้โดยสารต่างๆ ดึงเอาภาพลักษณ์ที่ติดตัวมากับพวกเขาผสมเข้ากับสภาพภูมิศาสตร์ของความเป็นเมือง เพื่อให้เห็นวิธีการของมนุษย์ที่พยายามการแทรกซึม สำรวจตัวตนของตนเอง เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ ดังนั้นแนวคิดในเรื่องของความเป็นคนหนุ่มที่กำลังจะลุกเพื่อก้าวเดินจึงถูกใช้ในผลงานชิ้นนี้

ประเด็นที่ 2

การปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง เป็นประเด็นที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับสถิติ การจดบันทึกและการเผ่าสังเกตุการณ์ ซึ่งนำพาให้เห็นถึงวิธีการบันจุสัมภาระยอดคนิยมของผู้คนเหล่านี้ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ว่าวัฒนธรรมของเมืองเป็นตัวกำหนดให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทาง

เพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้ในพื้นที่แห่งความหลากหลายนี้ แนวคิดนี้ถูกคิดขึ้นจากการสำรวจลงพื้นที่ที่สถานีรถไฟหัวลำโพงและผู้วิจัยพบว่า ภูมิศาสตร์ขนานย่อมของภายในสถานีแห่งนี้คือชุมชน ชุมชนหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการเดินทางของผู้คน ในทุกๆ วันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะไปตามผู้คนที่เดินทาง แต่จะเกิดขึ้นในทุกวันเสมอ จนกลายเป็นปรากฏการณ์หรือภาพลักษณ์ที่คุ้นชินนั่นเอง

ประเด็นที่ 3

ชุดวิถีทางร่วมสมัยของคนพลัดถิ่น ต้องการนำเสนอภาวะการณ์ปรับตัวอย่างแนบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการของวิธีการปรับประยุกต์ ของผู้คน กล่าวคือเห็นความไม่เข้ากันมองเห็นสิ่งที่เรียกว่า “ความประดับประดา” ซึ่งถูกคิดผ่านแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตที่ต่างกันของพื้นที่อาศัยเดิม กับพื้นที่อาศัยใหม่ และการปรับเปลี่ยนประยุกต์ที่เสมือนจะไม่เข้ากันแต่ก็สามารถอยู่ด้วยกันได้อย่างกลมกลืนเนียน

ประเด็นที่ 4

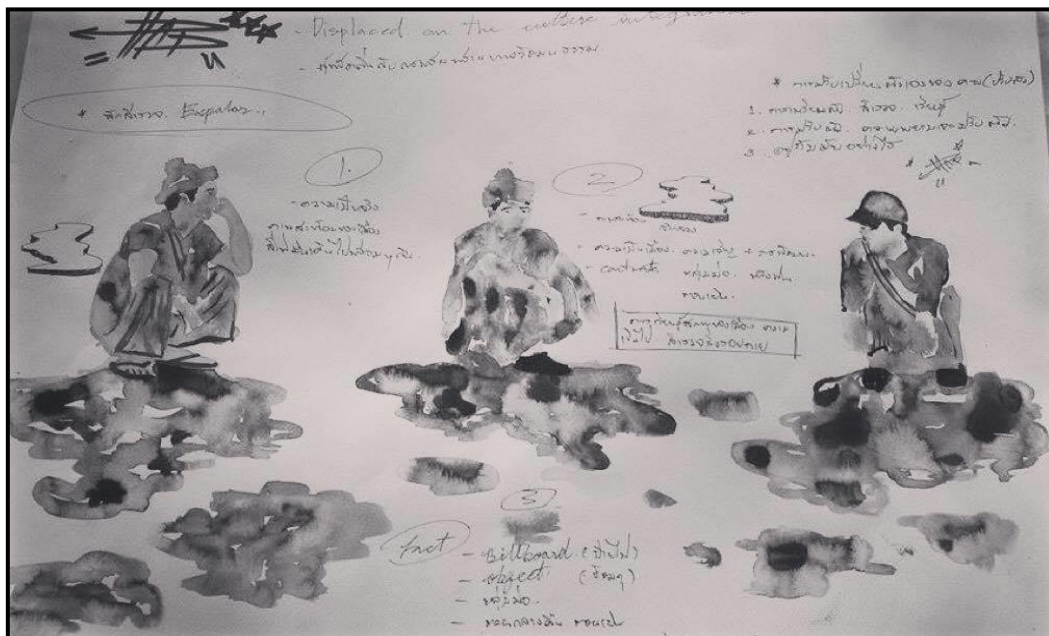
การคงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมบนพื้นที่ใหม่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิถีของตัวเอง แสดงให้เห็นถึงเนื้อในของผู้พลัดถิ่น การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป คือแนวคิดที่ถูกคิดผ่านการสำรวจ ถึงวิถีทางที่คนเหล่านี้เมื่อดำรงอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่เดิมของตนเองแล้วจะมีวิธีการใดเพื่อหล่อเลี้ยงและดำรงอยู่ได้ซึ่งตัวตนเดิมของพวกเขาผู้วิจัยพบว่าร้านอาหารพลัดถิ่นเป็นปรากฏการณ์ที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนถึง การต้องการที่จะดำรงอยู่ซึ่งตัวตนของคนเหล่านี้ทั้งผู้ขาย และผู้ซื้อ กระทั่งมองเห็นได้อีกเช่นกันว่านี่คือชุมชนพลัดถิ่นชั่วคราวขนาดย่อมนั่นเอง

2. ช่วงการทำวิทยานิพนธ์

2.1 ภาพร่างต้นแบบของผลงานในแต่ละประเด็น

ประเด็นที่ 1 การแทรกซึม ปรับเปลี่ยน สำรวจ เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ (นักสำรวจ)

ผู้พลัดถิ่นในชนชั้นใช้แรงงานที่สามารถพบเจอได้ตามสถานีขนส่งผู้โดยสารต่างๆ ดึงเอาภาพลักษณ์ที่ติดตัวมากับพวกเขาผสมเข้ากับสภาพภูมิศาสตร์ของความเป็นเมือง เพื่อให้เห็นวิธีการของมนุษย์ที่พยายามการแทรกซึม สำรวจตัวตนของตนเอง เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมือง

ภาพที่ 52 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 1

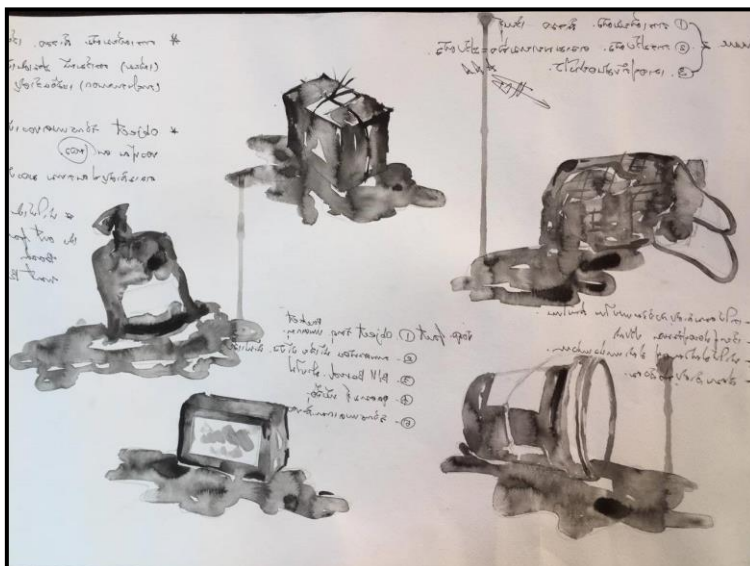

ภาพที่ 53 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 1

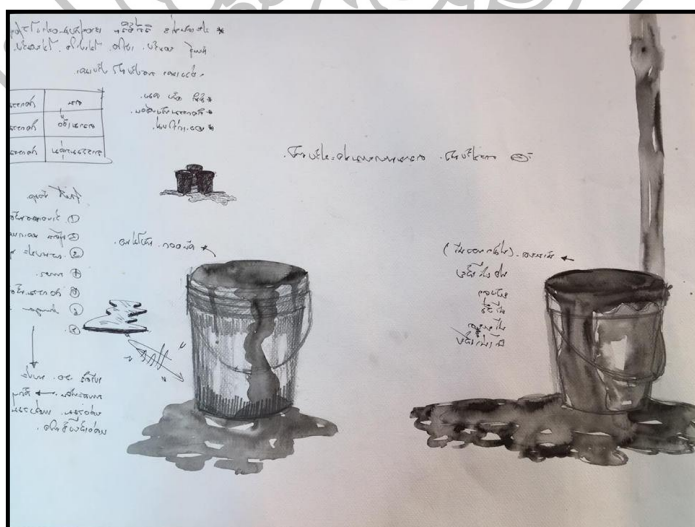
ผู้พลัดถิ่นในชนชั้นใช้แรงงานที่สามารถพบเจอได้ตามสถานีขนส่งผู้โดยสารต่างๆ ดึงเอาภาพลักษณ์ที่ติดตัวมากับพวกเขาผสมเข้ากับสภาพภูมิศาสตร์ของความเป็นเมือง เพื่อให้เห็นวิธีการของมนุษย์ที่พยายามการแทรกซึม สืบหาตัวตนของตนเอง เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมือง

ประเด็นที่ 2 วิธีการปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง (วัฒนธรรมของเมือง บังคับให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทางเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้)

ภาพที่ 54 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 2

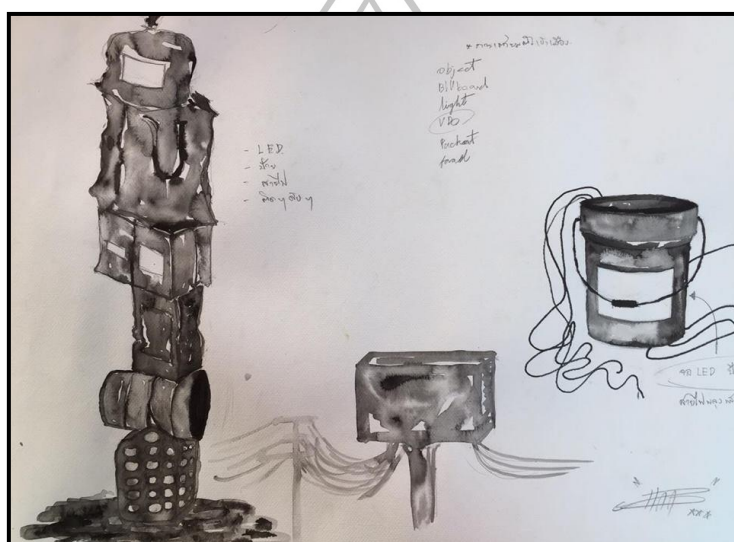
การปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง เป็นประเด็นที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับสถิติ การจดบันทึกและการเฝ้าสังเกตการณ์ ซึ่งนำไปให้เห็นถึงวิธีการบันทึกลักษณะของผู้นคนเหล่านี้ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ว่าวัฒนธรรมของเมืองเป็นตัวกำหนดให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทางเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้ในพื้นที่แห่งความหลากหลายนี้

ภาพที่ 55 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 2

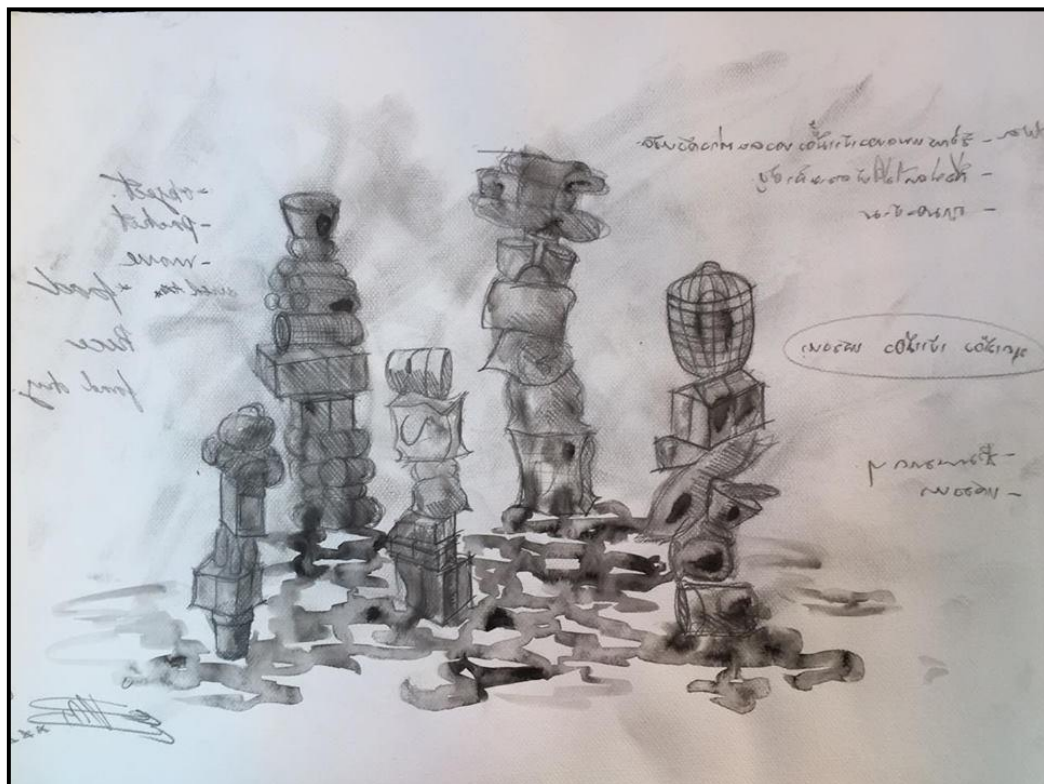
การปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง เป็นประเด็นที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับสถิติ การจดบันทึกและการเผ่าสังเกตุการณ์ ซึ่งนำไปให้เห็นถึงวิธีการบันจุสัมภาระขอดนิยมนของ ผู้คนเหล่านี้ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ว่าวัฒนธรรมของเมืองเป็นตัวกำหนดให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทาง เพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้ในพื้นที่แห่งความหลากหลายนี้

ประเด็นที่ 3 วิถีทางร่วมสมัยของคนพลัดถิ่น (ภาวการณ์ปรับตัวอย่างเนบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการณ์ของวิธีการปรับประยุกต์)

ภาพที่ 56 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 3

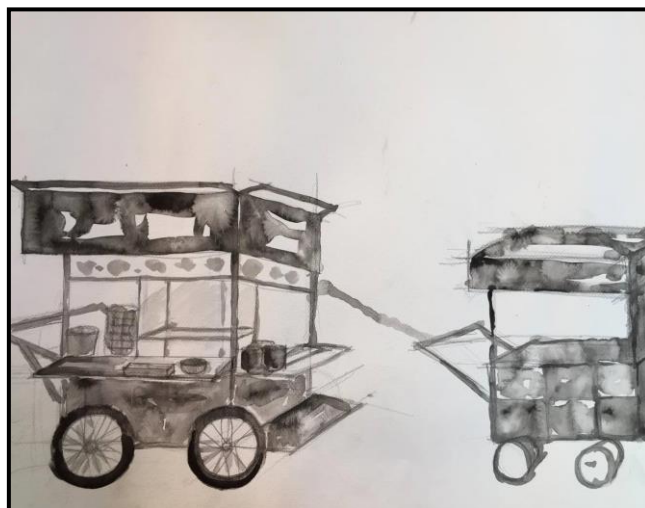
ชุดวิถีทางร่วมสมัยของคนพลัดถิ่น ต้องการนำเสนอภาวการณ์ปรับตัวอย่างเนบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการณ์ของวิธีการปรับประยุกต์ ของผู้คน กล่าวคือเห็นความไม่เข้ากันมองเห็นสิ่งที่เรียกว่า “ความประดับประดา”

ภาพที่ 57 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 3

ชุดวิถีทางร่วมสมัยของคนพลัดถิ่น ต้องการนำเสนอภาพการปรับตัวอย่างแนบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการของวิธีการปรับประยุกต์ ของผู้คน กล่าวคือเห็นความไม่เข้ากันมองเห็นสิ่งที่เรียกว่า “ความประดับประดา”

ประเด็นที่ 4 การคงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมบนพื้นที่ใหม่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิถีของตัวเอง (แสดงให้เห็นถึงเนื้อในของผู้พลัดถิ่น การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป)

ภาพที่ 58 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 4

การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป คือแนวคิดที่ถูกคิดผ่านการสำรวจ ถึงวิถีทางที่คนเหล่านี้เมื่อดำรงอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่เดิมของตนเองแล้วจะมีวิธีการใดเพื่อหล่อเลี้ยงและดำรงอยู่ได้ซึ่งตัวตนเดิมของพวกเขา

ภาพที่ 59 ภาพร่างผลงานวาดเส้นผลงานในประเด็นที่ 4

การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป คือแนวคิดที่ถูกคิดผ่านการสำรวจ ถึงวิถีทางที่คนเหล่านี้เมื่อดำรงอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่เดิมของตนเองแล้วจะมีวิธีการใดเพื่อหล่อเลี้ยงและดำรงอยู่ได้ซึ่งตัวตนเดิมของพวกเขา

2.2 วิเคราะห์วิธีการทำงานจากภาพร่างในแต่ละประเด็น

ประเด็นที่ 1 การแทรกซึม ปรับเปลี่ยน สำรวจ เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ (นักสำรวจ)

กระบวนการได้มาซึ่งภาพร่างของผลงานชุดที่หนึ่งคือ ผู้วิจัยเริ่มจากการวิเคราะห์ประเด็นของ การแทรกซึม เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนตัวตน ทำให้พบว่าช่วงเวลาของการเริ่มที่จะเรียนรู้ในช่วงเวลาแรกคือใจความสำคัญของประเด็นนี้ ผู้วิจัยจึงเริ่มลงสำรวจพื้นที่ พบว่าการเดินทางของผู้พลัดถิ่นจะสังเกตและพบเห็น โดยง่ายจากสถานที่ต่างๆ เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสาร และจะมีรูปปลั๊กอินที่ใกล้เคียงกัน ทั้งสัมภาระ การแต่งตัว บุคลิกท่าทาง

จากรูปปลั๊กอินที่พบได้ จนสามารถจดจำได้ว่าเป็นภาพลักษณะของผู้พลัดถิ่น ผู้วิจัยจึงใช้รูปปลั๊กอินดังกล่าวมาเป็นโครงสร้างหลักของผลงาน ต่อมาเริ่มลงลึกในแง่ของภาวะความเป็นจริงของเมืองที่คนเหล่านี้พบเจอ นั่นคือซึ่งในแง่ที่ผู้วิจัยมองว่าคือความเจริญที่เดินคู่ไปกับปัญหาของสภาพเมือง เช่นป้ายโฆษณาที่แสดงถึงความเจริญแบบสุดโต่ง แต่หากฝนตกและเมื่อฝนหยุดตกจะพบว่ายังมีน้ำขังอยู่ตามถนนที่ขรุขระ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงภาวะคู่ขนานที่เมืองเป็น

ผลงานชุดนี้จึงถูกวาง โครงสร้างหลักที่ใช้คนเป็น โครงสร้างของรูปทรงหลักในผลงาน รูปทรงของคนถูกสร้างให้มีลักษณะของชายหนุ่มที่กำลังมีท่าทีจะลุกเพื่อก้าวเดิน แสดงให้เห็นถึงช่วงเวลาที่ชายหนุ่มคนนี้กำลังสำรวจเมืองและกำลังจะลุกขึ้นเมื่อเขาสำรวจเสร็จแล้ว รูปทรงรองที่รายรอบรูปทรงคนคือรูปทรงของน้ำ ที่ได้ที่มาจากกรุงเทพมหานคร และเมื่อน้ำที่ถูกขังสะท้อนกับป้ายไฟโฆษณา ทั้งรูปทรงคนและน้ำถูกสร้างขึ้นจากเทคนิคการทำป้ายโฆษณา เพื่อให้ระลึกไปถึงข้อเท็จจริงที่ว่าเมื่อสำรวจเมืองเสร็จก็พบว่าภาวะที่แท้จริงของเมือง คือการต้องเรียนรู้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต เพื่อให้ตัวเองได้เรียนรู้และแทรกซึมที่จะอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ได้

ประเด็นที่ 2 การปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง (วัฒนธรรมของเมืองบังคับให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทางเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้)

ประเด็นการปรับเปลี่ยนตัวตนของคนพลัดถิ่นผ่านปรากฏการณ์ของเมืองคือ การตรวจสอบ เรียนรู้ เพื่อให้ตัวเองอาศัยอยู่ในพื้นที่ได้อย่างแนบเนียน โดยปกคิแล้วเมืองที่มีหน้าตา

หรือรูปลักษณะเป็นไปในแบบหนึ่ง ถูกสั่งสม ทับถม ผสมผสานกลมกลืนมาเป็นระยะเวลานาน จนทำให้มีรูปลักษณะที่เป็นไป ทำให้ผู้คนที่ต้องมาใหม่ต้องเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ในพื้นที่แห่งความหลากหลายนั้น พื้นที่แต่ละพื้นที่ย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปซึ่งขึ้นอยู่กับผู้อาศัยนั้นๆ

ปรากฏการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานสำหรับผู้ที่ย้ายถิ่นฐานมาระหนึ่งจะรู้จักการเรียนรู้ การปรับตัว เพื่อที่จะทำให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองได้มีพื้นที่ในสังคมได้ การเรียนรู้ที่พบเห็นได้อย่างชัดเจนเช่น การเดินทางกลับบ้านในช่วงเทศกาลแล้วเมื่อกลับเข้าเมืองจะนำอาหาร หรือของใช้จำเป็นกลับมาจากบ้านด้วย หรืออีกตัวอย่างเช่นการปรับเปลี่ยน ประยุกต์ให้ภาษาขณะที่เดิมเคยบรรลุสิ่งอื่นประยุกต์ให้สามารถบรรลุสัมภาระที่ตนนำมา เช่น ลังกระดาษ ถูกระสอบ ห่อผ้า ห่อหนังสือพิมพ์ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการปรับประยุกต์คือ การเกิดขึ้นซ้ำๆ จนเห็นได้อย่างคุ้นชิน การไหลบ่าเข้ามาของวัตถุ สัมภาระ ที่ผู้พลัดถิ่นนำติดตัวมา ทุกๆ วันภาพของสัมภาระจำนวนมากตามสถานีขนส่งผู้โดยสาร จะเป็นทิวทัศน์ที่เต็มไปด้วยสิ่งของเหล่านั้น การสร้างภาพร่างในผลงานชิ้นนี้จะถูกคิดให้สัมภาระที่เป็นที่นิยม 5 แบบเป็นโครงสร้างหลักของผลงาน โดยสร้างให้เป็นเสมือนภาพทิวทัศน์ของเมืองหลังฝนตก เพื่อให้ละลឹกลงไปถึงการเข้ามาอย่างมากมายไหลบ่า และถูกสร้างขึ้นจากเทคนิคการทำป้ายไฟโฆษณา ที่เสมือนกับถูกสะท้อนจากน้ำขัง ผลงานแสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนวิถีชีวิตที่ผู้พลัดถิ่นได้ปรับตัวต่อการเดินทาง มันแสดงถึงการเรียนรู้ที่จะเตรียมตัวเพื่อที่จะเดินทางเข้าเมือง

ประเด็นที่ 3 ชีวิตร่วมสมัยของคนพลัดถิ่น (ภาวะของการปรับตัวอย่างแบบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการของวิธีการปรับประยุกต์)

ชีวิตร่วมสมัยของผู้พลัดถิ่นในสังคมเมือง คือการเรียนรู้และการปรับตัว ซึ่งเกิดจากการแปรเปลี่ยนตัวตนเพื่อให้เข้ามาอยู่ในพื้นที่แห่งความหลากหลายนั้นได้ เมืองกรุงเทพมหานครฯ คือตัวอย่างเมืองหนึ่งที่มีอัตราการขยายตัวของที่อยู่อาศัยสูงมาก ประชากรราว 15 ล้านคนคือจำนวนดังกล่าว ทำให้พื้นที่ในทุกตารางเมตรของกรุงเทพมหานครฯ จึงถูกใช้อย่างจำกัด อาคารบ้านเรือนแบบคอนกรีต อาคารสำนักงานแบบตีกระฟ้า จึงเป็นที่นิยมเพื่อให้พื้นที่แต่ละพื้นที่ถูกใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด

ภาพลักษณะของเมืองกรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายมาก ทั้งนี้มาจากการที่เป็นเมืองแห่งความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ การสั่งสม ทับถม ผสมผสานกันไปมาของผู้คนเป็นเวลานานทำให้กรุงเทพมหานครฯ จึงมีพื้นที่ที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่ เช่นแหล่งธุรกิจเก่า แหล่งธุรกิจใหม่ แหล่งที่ติดกับรถไฟฟ้า แหล่งที่อยู่อาศัยที่แออัด

ผลงานชุดนี้จึงถูกสร้างผ่าน โครงสร้างในเรื่องภาพลักษณ์ของเมือง เช่นชุมชนแออัด ตึกระฟ้า ความสลับซับซ้อนของผังเมือง สายไฟ และแสงสว่างที่เห็นได้ตลอดเวลา แนวคิดนี้ ผสมผสานเข้ากับแนวคิดที่ว่าผู้พลัดถิ่นกับการแทรกซึม ผสมผสาน เข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในทุกพื้นที่ และหลายระดับขนชั้น สิ่งเหล่านี้เรียกว่าการกระจายตัวของผู้คน มันถูกทำให้มีลักษณะของตึก อาคาร บ้านเรือน ในยามค่ำคืน เพื่อให้ระลึกไปถึงพื้นที่ที่ถูกทับถม แอ่งชิง แออัด ของการเข้ามาอยู่ในเมือง

ประเด็นที่ 4 การคงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมบนพื้นที่ใหม่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิถีของตัวเอง (แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาของผู้พลัดถิ่น การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป) ประเด็นการคงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมบนพื้นที่ใหม่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิถีของตัวเอง คือประเด็นสุดท้ายของผลงานทั้ง 4 ชุดในวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีที่มาจากแนวคิด การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมของผู้พลัดถิ่นบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป การแสดงออกเหล่านี้เห็นได้อย่างชัดเจนในปรากฏการณ์ร่วมสมัยเช่น ร้านอาหารพื้นถิ่น การทำบุญของแรงงานข้ามชาติชาวพม่าในไทย

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยพบว่า มนุษย์มีอาจปฏิเสธรากทางวัฒนธรรมของตนเองได้หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่ามีอาจปฏิเสธตัวตนของตนเองได้ และเมื่อกลายเป็นคนพลัดถิ่นจึงแสวงหาพื้นที่ ตำแหน่งแห่งหนของตนเองอยู่เสมอ อาจเพื่อเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปได้นั่นเอง

ผลงานชุดนี้จึงถูกสร้างจากแนวคิดในเรื่องของตัวตน การคงอยู่ซึ่งตัวตนบนพื้นที่แห่งความหลากหลาย ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านอาหาร ซึ่งวัฒนธรรมด้านอาหารเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งถึงการมีอยู่ซึ่งตัวตนของคนพลัดถิ่น ดังจะเห็นได้จากร้านอาหารพลัดถิ่นในเมืองจำนวนมาก ผู้วิจัยเลือกร้านอาหารพลัดถิ่นที่มีลักษณะเป็นร้านรถเข็น ซึ่งรถเข็นคือผลผลิตของสังคมเมืองที่เกิดจากการปรับตัวของผู้คน รถเข็นสามารถไปได้ทุกที่ของเมือง เช่นทางเท้า ซอยคับแคบ บนถนน ใต้ทางพิเศษ แต่ในแง่นี้ผู้วิจัยยังมองเห็นอีกว่าร้านอาหารรถเข็นบางร้านคือชุมชนพลัดถิ่นชั่วคราวของผู้ที่มีพื้นเพมาจากพื้นที่เดียวกัน การได้พูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำให้เกิดเป็นกำลังใจ เป็นพลังที่จะขับเคลื่อนชีวิตของพวกเขา เป็นสถานที่ที่เติมเปี่ยมไปด้วยประวัติศาสตร์ เรื่องเล่า

สรุป

ตารางที่ 3 ตารางสรุปกระบวนการทำวิทยานิพนธ์

ประเด็น	วิธีวิทยา	แนวคิด	ภาพร่างเทคนิค วิธีการ(วัสดุ- วัตถุ)	ภาพร่าง รูปแบบ ผลงาน
ประเด็นที่ 1 การแทรกซึม ปรับเปลี่ยน สำรวจ เพื่อให้ ตัวเองเข้าไปอยู่ ในสังคมเมือง ได้ (นักสำรวจ)	สำรวจจดบันทึก ข้อมูลตามสถานี ขนส่งผู้โดยสาร ต่างๆ เช่น สถานี รถไฟหัวลำโพง -สำรวจสภาพ ของเมือง กลางคืนหลังฝน ตก สำรวจป้าย โฆษณาที่ถูกใช้ ในเมือง	ารแทรกซึม ปรับเปลี่ยน สำรวจ เพื่อให้ ตัวเองเข้าไปอยู่ใน สังคมเมืองได้ การ หลอมรวมตัวเอง เข้ากับวัฒนธรรม กระแสหลัก ทำให้ เห็นความพยายาม แทรกซึมเข้าไป เป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมกระแส หลัก	-ใช้เทคนิควิธีการ ทำป้ายโฆษณา เป็นตัวสื่อกลาง	ใช้รูปทรงของ คนเป็นหลัก -ใช้รูปทรง ของน้ำที่ท่วม ข้างเป็นรูปทรง รอง
ประเด็นที่ 2 วิธีการปรับ เปลี่ยนตัวเอง ผ่าน ปรากฏการณ์ ของเมือง	-ชมภาพยนตร์ และจำบันทึก เนื้อหาของ ภาพยนตร์ -สำรวจจดบันทึก ข้อมูลตามสถานี ขนส่งผู้โดยสาร ต่างๆ เช่น สถานี	วิธีการปรับ เปลี่ยนตัวเองผ่าน ปรากฏการณ์ของ เมือง การปรับ เปลี่ยนตัวเอง บางส่วน เกิดภาวะ	ใช้เทคนิควิธีการ ทำป้ายโฆษณา เป็นตัวสื่อกลาง -ใช้วัตถุสัมภาระ ยอดนิยม 5 แบบ วัตถุจริง	ใช้รูปทรงของ วัตถุเป็น ตัวกำหนด รูปทรง ภายนอกของ ป้ายโฆษณา จำนวน 5 ชิ้น

ตารางที่ 3 ตารางสรุปกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

ประเด็น	วิธีวิทยา	แนวคิด	ภาพร่างเทคนิค วิธีการ(วัสดุ- วัตถุ)	ภาพร่าง รูปแบบ ผลงาน
	ขนส่งผู้โดยสาร ต่างๆ เช่น สถานี รถไฟฟ้าลำปาง -สำรวจสภาพ ของเมือง กลางคืนหลังฝน ตก สำรวจป้าย โฆษณาที่ถูกใช้ ในเมือง	ทับซ้อนกันของ การมีปฏิสัมพันธ์ ต่อสังคมเห็น การ พยายามที่จะดำรง ตัวตนบางอย่าง แต่ก็ยังอยู่และเป็น ส่วนหนึ่งในสังคม นั้น ปรับประยุกต์ ผ่านวิถีทางของ เมือง		
ประเด็นที่ 3 วิถีทางร่วมสมัย ของคนพลัดถิ่น (เห็นการไม่เข้า กันบางประ การณ์ของ วิธีการปรับ ประยุกต์)	ค้นหาจากการ สำรวจสภาพที่ แท้จริงของสังคม เมือง สำรวจชุมชน พลัดถิ่นในเมือง -สำรวจจุดบันทึก ข้อมูลตามสถานี ขนส่งผู้โดยสาร ต่างๆ เช่น สถานี รถไฟฟ้าลำปาง สำรวจสภาพของ เมืองกลางคืน หลังฝนตก สำรวจป้าย	วิถีทางร่วมสมัย ของคนพลัดถิ่น วิถีทางที่เกี่ยวข้อง กับสังคมส่วนรวม การอยู่ร่วมกันบน ความหลากหลาย ทั้งในแง่ของพื้นที่ และวิถีปฏิบัติที่มี ความหลากหลาย ทำให้เกิดการ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรมจนเกิด เป็นปรากฏการณ์ ในสังคมร่วมสมัย	สัมภาระจำนวน มากที่ใช้ในการ เดินทาง ทั้งที่ถูก ออกแบบมาให้ เป็นสัมภาระและ ที่ปรับประยุกต์ จากสิ่งอื่น -เทคนิคการทำ ต่อหม้อเสา -ใช้แสงไฟอยู่ ภายในรูปทรง ผลงาน	-รูปทรงของ ตึกอาคาร สิ่งก่อสร้าง -บ้านเรือน ผู้คนที่แออัด

ตารางที่ 3 ตารางสรุปกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

ประเด็น	วิธีวิทยา	แนวคิด	ภาพร่างเทคนิค วิธีการ(วัสดุ- วัตถุ)	ภาพร่าง รูปแบบ ผลงาน
ประเด็นที่ 4 การคงอยู่ซึ่ง ตัวตนเดิมบน พื้นที่ใหม่แสดง ให้เห็น ถึงคุณค่าของ วิถีของตัวเอง	-สำรวจชุมชน พลัดถิ่นในเมือง -สำรวจร้านอาหาร พลัดถิ่นในเมือง -สำรวจบท สนทนา บันทึก และสัมภาษณ์ ผู้คน	-แสดงให้เห็นถึง เนื้อใน การดำรง อยู่ของจิตสำนึก จิตวิญญาณเดิม ของตนเอง แสดง ให้เห็นถึงรากทาง วัฒนธรรมของ ตัวเอง การสร้าง ตัวตนสร้างพื้นที่ ตำแหน่งแห่งหน ของตัวเอง ความรู้สึกที่มีอา ละทิ้งรากเหง้าของ ตัวเองได้	-รถเข็นขายของ -โต๊ะสำหรับทาน อาหาร -แผนที่เมืองกรุง เทพและ ร้านอาหาร -ตู้ไฟโฆษณา	-ศิลปะจัดวาง

บทที่ 4

ผลงานวิทยานิพนธ์และการวิเคราะห์ผลงาน

จากการศึกษาผ่านกระบวนการต่างๆ การลงพื้นที่สำรวจเมือง การสัมภาษณ์ จดบันทึก ถ่ายภาพ ฝ้าสังเกตเมือง ผู้คน ทำให้ผู้วิจัยพบว่าแก่นแกนของเนื้อหาสาระในเรื่องของการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนของวิทยานิพนธ์นั้นอยู่ที่การปรับเปลี่ยน การแปรเปลี่ยนตัวตนของผู้คน เพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองได้เข้ามาอยู่ในพื้นที่แห่งความหลากหลายอย่างแนบเนียน แต่ในแง่ของข้อเท็จจริง การปรับตัวและเปลี่ยนตัวตนเดิมของมนุษย์มีอาจทำได้ทั้งหมด ย่อมละทิ้งไว้ซึ่งตัวตนเดิมอยู่ลึกๆ ภายในจิตใจ

ในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้จะมีวิธีการนำเสนอถึงปัญหาและวิธีการต่างๆ ของมนุษย์ที่จะดำเนินไปซึ่ง การแปรเปลี่ยน ไปซึ่งตัวตน การปรับเปลี่ยนแทรกซึม ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวอ้างไว้ใน บทที่ 1 และบทที่ 2 ของวิทยานิพนธ์แล้ว ซึ่งรูปแบบของแต่ละผลงานจะถูกตั้งสมมติฐานรูปแบบ และประเด็นที่แตกต่างกันออกไป

ผลงานในวิทยานิพนธ์นี้ ประกอบไปด้วยผลงานทั้งหมด 4 ชุด ซึ่งแต่ละชุดของผลงาน มีความแตกต่างกันในแง่ของประเด็น และวิธีการนำเสนอ แต่ผลงานทั้งหมดมีเนื้อหาตั้งต้นที่มาจากเนื้อหาเดียวกันนั่นคือ การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คน นำเสนอผ่านหัวข้อ “ผู้พลัดถิ่นบนการผสมผสานทางวัฒนธรรม” ในแง่นี้ผลงานแต่ละชุดจะมีการใช้ตัวสื่อที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยรวบรวมและสรุปประเด็นและนำเสนอออกมาผ่านผลงาน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

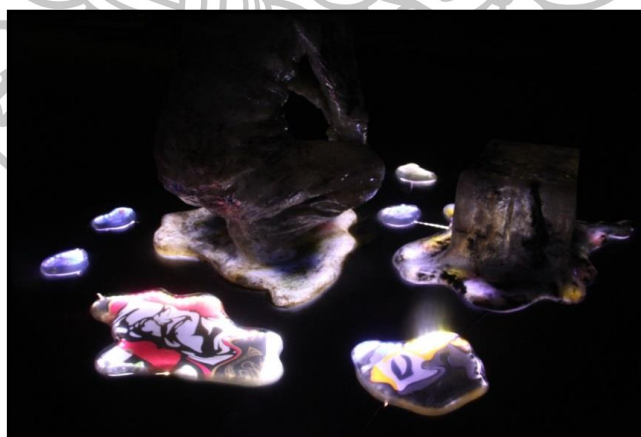

ภาพที่ 60 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อ นักสำรวจ (Explorers)

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา

ขนาด กว้าง 180 ยาว 180 สูง 100 เซนติเมตร

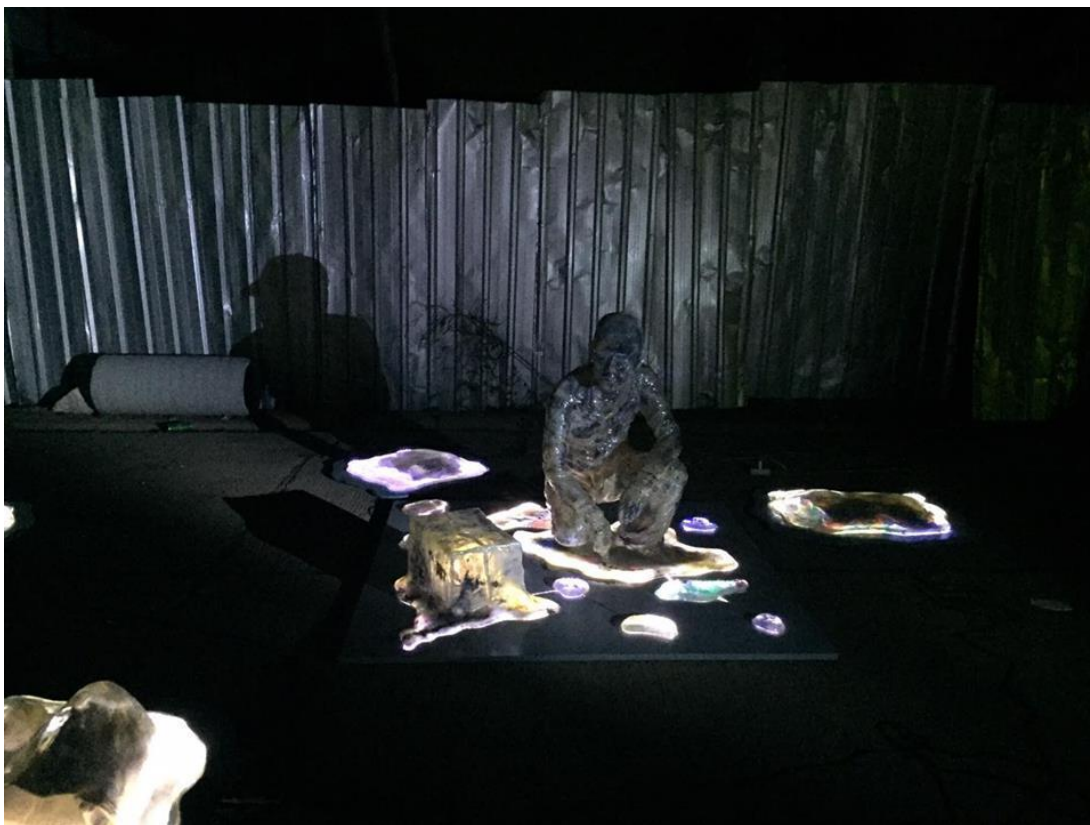

ภาพที่ 61 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อ นักสำรวจ (Explorers)

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา

ขนาด กว้าง 180 ยาว 180 สูง 100 เซนติเมตร

ภาพที่ 62 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1
ชื่อ นักสำรวจ (Explorers)
เทคนิค ปั่นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา
ขนาด กว้าง 180 ยาว 180 สูง 100 เซนติเมตร

สรุป

คำอธิบายผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ประเด็นในการสร้างสรรค์ผลงานชุดที่ 1 คือการแทรกซึม สำรวจ ตรวจสอบ ของคนพลัดถิ่นเพื่อให้สามารถเข้าไปอยู่ในพื้นที่แห่งความหลากหลายนั้นได้ กล่าวคือการแทรกซึมปรับเปลี่ยน สำรวจ เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ การหลอมรวมตัวเองเข้ากับวัฒนธรรมเมือง ทำให้เห็นความพยายามแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกระแสหลัก ซึ่งมีที่มาจากการลงสำรวจพื้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารรถไฟกรุงเทพ พบว่าการเดินทางอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนนั้นสิ่งแรกที่ต้องทำคือการตรวจสอบ เรียนรู้สิ่งแวดล้อมต่างๆ เมื่อผู้พลัดถิ่นเรียนรู้ได้เร็วก็

จะทำให้การปรับเปลี่ยนตัวตนนั้นทำได้ง่ายขึ้นเมื่อต้องเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างออกไปจากพื้นที่เดิมที่ตนเองหรือกลุ่มของตนเองเคยอาศัย

จากประเด็นและข้อมูลตั้งต้นผู้วิจัยนำเสนอด้วยวิธีการสร้างภาพแทน ของเนื้อหาผ่านรูปทรงหลักที่เป็น โครงสร้างของรูปทรงคน ล้อเลียนเข้ากับภาวะความเป็นจริงของเมืองที่เราสามารถพบเจอได้อย่างง่ายดายในเมืองที่กำลังพัฒนา รูปทรงคนถูกสร้างจากเรซินใสซึ่งคือพลาสติกชนิดหนึ่งและเป็นเทคนิคการทำป้ายโฆษณา ที่มีท่าทางของคนวัยหนุ่มที่แข็งแรง มีท่าที่กึ่งถูกกึ่งนั่งกำลังจะก้าวเดินต่อไป แสดงให้เห็นถึงการเตรียมตัวเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญโลก รูปทรงคนถูกรายล้อมด้วยรูปทรงของน้ำขัง ที่มีลักษณะราวกับเป็นน้ำที่ขังหลังจากฝนที่ตกในเมือง และเมื่อฝนหยุดในช่วงเวลากลางคือน้ำที่ขังก็จะสะท้อนกับป้าย โฆษณาที่อยู่เต็มท้องถนนในเมือง

ดังนั้นผลงานจึงมีลักษณะของการผสมรวมเข้ากันระหว่างความเป็นจริงภาพลักษณ์ที่เห็นได้อย่างดาษดื่นในเมืองของผู้คนพลัดถิ่นกับภาพสะท้อนของสังคมเมือง ที่มีทั้งความเจริญแบบสุดโต่ง ตึกรามบ้านช่อง ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ที่กำลังเดินคู่ไปกับปัญหาในเมืองเช่น สายไฟระโยงระยางที่ไร้ซึ่งระเบียบ ปัญหาหลุมบ่อในถนน ผลงานชิ้นนี้จึงเป็นเสมือนตัวกระตุ้นให้นึกไปถึงปัญหาในเมืองที่กำลังเดินไปคู่กันของความเจริญกับปัญหาต่างๆ ซึ่งผู้มาใหม่จะต้องเรียนรู้เพื่อให้ตนเองดำรงอยู่ได้นั่นเอง

ภาพที่ 63 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อ นักสำรวจ (Explorers)

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา

ขนาด กว้าง 180 ยาว 180 สูง 100 ซม.ติเมตร

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

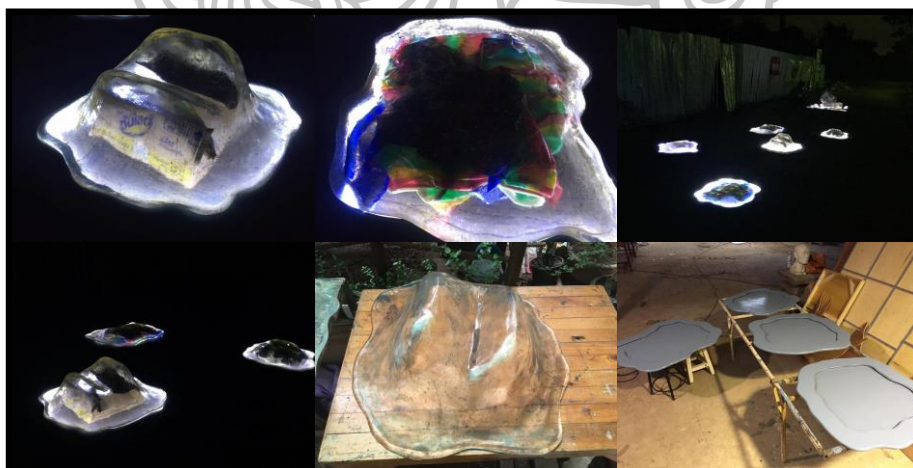

ภาพที่ 64 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเทียวมา

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดคนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

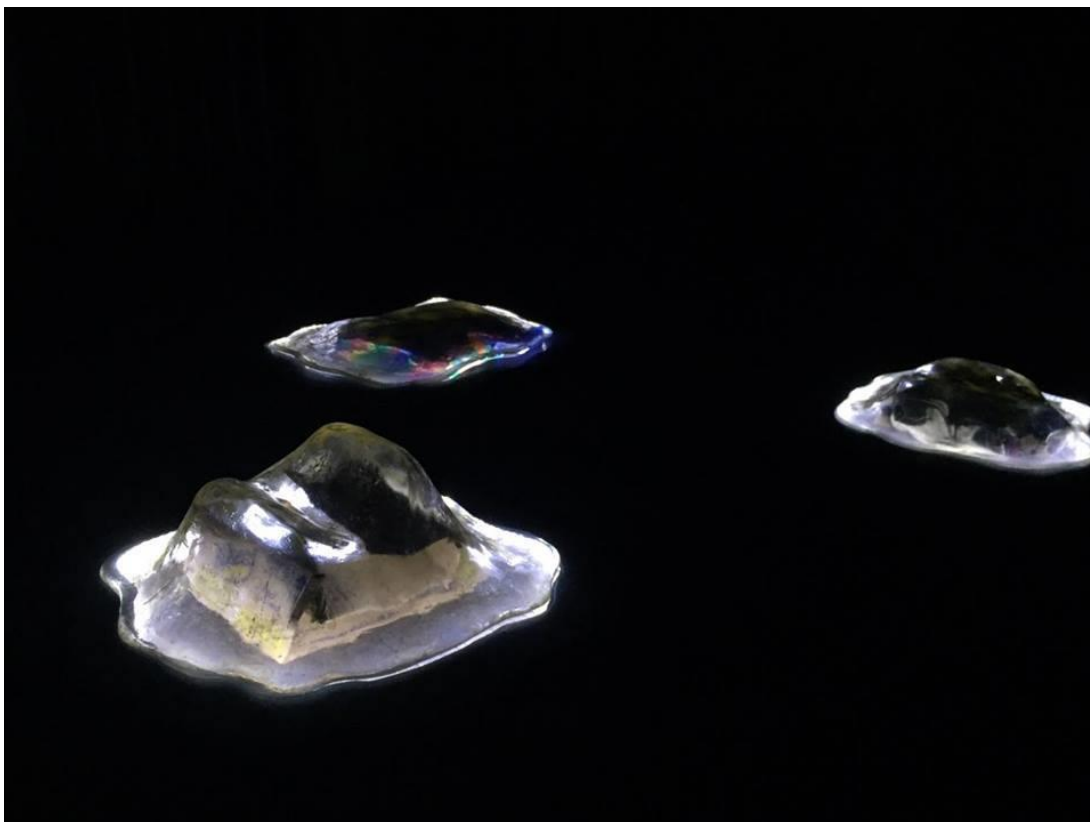

ภาพที่ 65 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเทียวมา

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดคนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ภาพที่ 66 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเที่ยวมา

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

สรุป

คำอธิบายผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

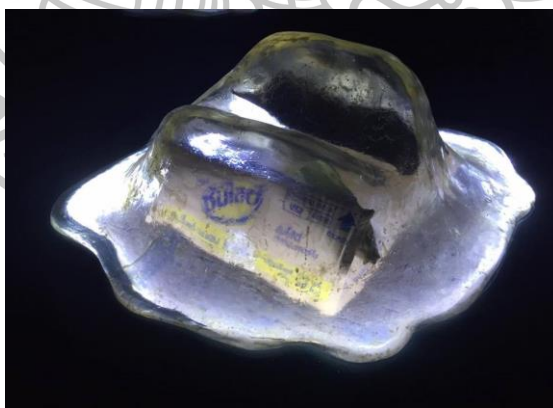
ประเด็นศึกษาในผลงานชุดที่ 2 คือการปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง (วัฒนธรรมของเมืองบังคับให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทางเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้) กล่าวคือการปรับเปลี่ยนตัวเองบางส่วน เกิดภาวะทับซ้อนกันของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคม เห็น การพยายามที่จะดำรงตัวตนบางอย่าง แต่ก็ยังอยู่และเป็นส่วนหนึ่งในสังคมนั้น ปรับประยุกต์ผ่านวิถีทางของเมือง ซึ่งมีที่มาจาก การลงสำรวจพื้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารรถไฟกรุงเทพ และการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้คนพลัดถิ่นในชุมชนพลัดถิ่นหมู่บ้านสินทวี ถนนพระราม 2 ผู้วิจัยพบว่าการเดินทางจากที่หนึ่ง ไปยังอีกที่หนึ่งของผู้คนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียี่ห่วยที่ติดตัว ซึ่งเรียกว่า

สัมภาระ สัมภาระมีทั้งเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ของใช้ส่วนตัว ไปจนถึงของที่มีคุณค่าทางจิตใจ
สิ่งของต่างๆ เหล่านี้จึงมีความจำเป็นอย่างมากในพื้นที่ปลายทางเมื่อพวกเขาไปถึงนั่นเอง

ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนตัวเองในผลงานชุดนี้ผ่านการใช้ตัวสื่อ
หลายแบบที่ผสมผสานกันอยู่ สัมภาระยอดนิยมที่เกิดจากการจดบันทึกสถิติ จนได้สัมภาระที่เป็นที่
นิยมอย่างมากจำนวน 5 ชนิดได้แก่ ถุงกระสอบ ลังกระดาษ ถุงกระเป่าสี กระเป่าสะพาย และ
ถุงพลาสติก สัมภาระเหล่านี้ถูกจัดวางให้อยู่ภายในป้ายไฟ ซึ่งเป็นเทคนิคการทำป้ายโฆษณา มันถูก
วางลงกับพื้นเพื่อให้ระลอกไปถึงน้ำที่ขังตามท้องถนนในกรุงเทพมหานคร

ผลงานถูกจัดวางให้วางกับพื้น ในแง่หนึ่งผลงานศิลปะมักถูกมองว่าเป็นสิ่งมีคุณค่าสูง
ไม่สามารถจับต้องได้ มันจึงระลอกให้เห็นได้ในผลงานชุดนี้ที่ผู้ชมจะต้องก้าวผ่านอย่างระมัดระวัง
ตัวผลงาน สัมภาระที่พบได้อย่างดาษดื่น ถูกเก็บเอาไว้ใ้ยู่ภายในแสดงนัยยะของสิ่งที่มีคุณค่าเมื่อ
กลายเป็นวัตถุทางศิลปะ ซึ่งอีกนัยหนึ่งมันคล้ายกับของที่เก็บเอาไว้ในตู้โชว์นั่นเอง

ผลงานมีลักษณะของการผสมรวมกันอยู่ของภาพลักษณ์ของเมืองกับการอุปมาอุปไมย
ไปถึงคติเตือนใจที่ว่าเมืองมีงาน แต่ต้องระวัง ผู้วิจัยได้แนวคิดนี้มาจากการศึกษาภาพยนตร์ เพลง
เรื่องเล่า นิทาน ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางเข้าเมือง เนื้อหาของสื่อเหล่านี้มักถูกสร้างให้เมืองเป็น
เสมือนโลกอีกโลกที่แตกต่างจากชนบทที่จากมา มีลักษณะของความสวยงามที่เต็มไปด้วยอันตราย
ที่แฝงอยู่ ซึ่งเป็นเหมือนคติเตือนใจให้คนเหล่านี้ได้คิดและไตร่ตรองให้ดีหากจะเข้ามาอยู่ในเมือง

ภาพที่ 67 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเทียวมา

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 ซม.ติเมตร

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ภาพที่ 68 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ชื่อ ทิวทัศน์หัวลำโพง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, สัมภาระยอดนิยม, โครงสร้างเหล็ก

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ภาพที่ 69 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ชื่อ ทิวทัศน์ห้วยลำโพง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, สัมภาระยอดนิยม, โครงสร้างเหล็ก

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

สรุป

คำอธิบายผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

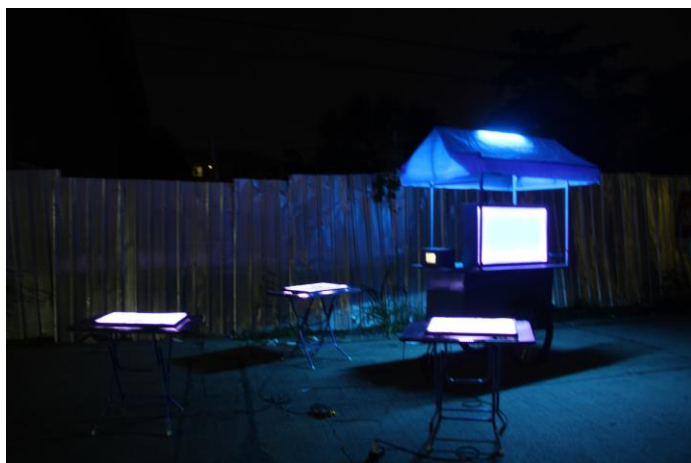
ชีวิตร่วมสมัยของคนพลัดถิ่นและการอยู่ร่วมกับสังคมขนาดใหญ่ (ภาวะการณ์ปรับตัวอย่างเนบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการของวิธีการปรับประยุกต์) วิถีทางที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนรวม การอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทั้งในแง่ของพื้นที่และวิถีปฏิบัติที่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดการเชื่อมโยงของวัฒนธรรมจนเกิดเป็นปรากฏการณ์ในสังคมร่วมสมัย ตัวอย่างเช่น การปรับประยุกต์วัตถุต่างๆ ให้สามารถมีประโยชน์ไปอีกแบบจากที่วัตถุนั้นเคยเป็น ซึ่งในผลงานชุดนี้ผู้วิจัยได้แนวคิดมาจากการลงสำรวจพื้นที่ พบเห็นสัมภาระจำนวนมากในทุกๆวันของสถานีรถไฟกรุงเทพ (ห้วยลำโพง) ในทุกๆ วันจะมีผู้คนมาใช้บริการสถานีขนส่งแห่งนี้เป็นจำนวนมากทั้งเข้าและออก ทำให้ผู้วิจัยระลึกไปถึงผู้คนจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในเมือง และหลากหลายพื้นที่ ซึ่งแตกต่างกันไปตามชนชั้น ฐานะ ชุมชน อาชีพ

ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับวิถีทางร่วมสมัยของผู้พลัดถิ่นในผลงานชุดนี้ผ่านการใช้ตัวสื่อหลายแบบที่ผสมผสานกันอยู่ สัมภาระจำนวนมากถูกเรียงต่อกัน ทับถมกันเป็นจำนวนหลายกอง มันถูกสร้างให้มีโครงสร้างคล้ายรูปทรงของอาคารขนาดใหญ่ ตึกร้านช่องของผู้คนที่สลบหลับนอนอยู่ในแผนผังที่ไร้ระเบียบในเมือง เพื่อให้เห็นถึงความต้องการที่จะเน้นให้เห็นถึงทิวทัศน์ของเมืองในช่วงเวลากลางคืน แสงสว่างที่อยู่ภายในวัตถุ สัมภาระ แสดงให้เห็นถึงการล้อเลียนอยู่กับหน้าต่าง บ้าน ห้อง มันคือพื้นที่ส่วนตัวของบุคคลหรือกลุ่มของบุคคลนั้นๆ

การสร้างให้รูปทรงโดยรวมของผลงานมีลักษณะเป็นทิวทัศน์นั้น กระตุ้นให้เห็นถึงความหลากหลายของผู้คน ทั้งเชื้อชาติ ชนชั้น อาชีพ สิ่งเหล่านี้ทำให้ระลึกไปถึงการอยู่ร่วมกันในวิถีชีวิตร่วมสมัยที่ต่างคนต่างอยู่ถึงแม้จะอยู่ร่วมชั้นเดียวกันในตึกอาคารแต่ก็แสดงให้เห็นถึงพื้นที่ที่เป็นส่วนตัวของแต่ละคน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ภาพที่ 70 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ชื่อ อร่อยข้างทาง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, รถเข็นขายของ, โต๊ะร้านอาหารข้างทาง, วิดีโอสารคดี

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 500 ยาว 500 สูง 500 เซนติเมตร

ภาพที่ 71 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ชื่อ อร่อยข้างทาง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, รถเข็นขายของ, โต๊ะร้านอาหารข้างทาง, วิดีโอสารคดี

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 500 ยาว 500 สูง 500 เซนติเมตร

สรุป

คำอธิบายผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

การคงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมบนพื้นที่ใหม่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิถีของตัวเอง (แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาของผู้พลัดถิ่นนั้นคือการคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป) การแสดงให้เห็นถึงเนื้อในการดำรงอยู่ของจิตสำนึกจิตวิญญาณเดิมของตนเองนั้น เพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงรากทางวัฒนธรรมผ่านการสร้างตัวตนบนพื้นที่แห่งความหลากหลาย กล่าวคือ มนุษย์ไม่สามารถละทิ้งรากทางวัฒนธรรมที่ติดตัวมากับตนเองได้ จะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ต่างๆ ในเมืองเช่นการทำบุญของแรงงานข้ามชาติในไทย ร้านอาหารพลัดถิ่น ชุมชนพลัดถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีอาจะทิ้งตัวตนของตนเองได้ แต่จะปรับตัวและสร้างมันขึ้นมาใหม่ผ่านการผสมผสานแปรเปลี่ยนบางส่งบางอย่างเข้ากับวัฒนธรรมของพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มหรือตนเองอยู่ได้

ผู้วิจัยสร้างผลงานชุดนี้ผ่านวิธีการใช้ตัวสื่อหลายแบบ เริ่มต้นจากการสำรวจพื้นที่ชุมชนพลัดถิ่นต่างๆ ในเมืองพบว่าชุมชนแต่ละชุมชนมีกลิ่นอายของความเป็นพื้นเพเดิมของพวกเขา สูงมากและจะแตกต่างกันออกไปตามพื้นเพดั้งเดิมของพวกเขา ข้อสังเกตที่เห็นได้อย่างชัดเจนถึงความรู้สึกที่มีอาจะทิ้งรากเหง้าของตัวเองได้ เช่น ภาษาที่พูด เรื่องราวที่สนใจ อาหารที่รับประทาน กิจกรรมทางประเพณี หรือกิจกรรมยามว่างที่มักจะมีจากพื้นที่เดิมที่จากมานั่นเอง

ผู้วิจัยเลือกใช้ร้านอาหารพลัดถิ่นที่มีลักษณะเป็นรถเข็น เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่า วัฒนธรรมด้านอาหารคือตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่ชัดเจนต่อประเด็นนี้ ร้านอาหารพลัดถิ่นรถเข็นจำนวนสามร้าน คือร้านยังข้าวหมูกรอบหมูแดง ร้านลุงเชียรอาหารอีสาน และร้านป่าแดงข้าวแกงปักษ์ใต้ ร้านแต่ละร้านเป็นที่นิยมของคนพลัดถิ่นในแต่ละชุมชนและเป็นที่พักพิงอยู่เสมอ เป็นแหล่งนัดพบปะพูดคุยกันของผู้คนที่มาจากรากพื้นเพเดียวกันและอื่นๆ อีกทั้งร้านอาหารแบบรถเข็นยังมีลักษณะของภาวะชั่วคราวไม่ถาวร เป็นชุมชนพลัดถิ่นชั่วคราว ในแง่ของความหมายรถเข็นมันเกิดขึ้นมาเพราะแนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของผู้คน รถเข็นสามารถไปได้ทุกที่ในเมืองทั้งถนนขนาดเล็ก ซอยที่สลับซับซ้อน อีกทั้งเป็นอาชีพที่คนต่างจังหวัดนิยมทำกันมาก เช่น รถเข็นขายผลไม้ รถเข็นขายบะหมี่ รถเข็นขายข้าวราดแกง เป็นต้น

ผลงานถูกจัดวางโดยใช้ร้านอาหารรถเข็นเป็นโครงสร้างหลักของผลงาน มีโต๊ะอาหารสามโต๊ะในผลงาน รถเข็นถูกสร้างให้มีป้ายโฆษณา ที่เป็นแผนขนาดใหญ่ของกรุงเทพ และมีวิดีโอสารคดีที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเดินทางโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนในแต่ละชนชาติ กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของร้านอาหารทั้งสามร้าน บนโต๊ะอาหารถูกทำให้มีลักษณะของป้ายโฆษณาที่ผสม

อยู่กับป้ายเมนูอาหาร ซึ่งภาพในเมนูจะเป็นจะเป็นรายละเอียดของร้านอาหารทั้งสามร้าน ทั้งพื้นที่ที่ตั้งอยู่ของร้าน เมนูอาหาร ผ่านกระบวนการวาดเส้นลงไปเพื่อให้ระลึกถึงประเด็นของการจดบันทึกเรื่องราว บนแผนที่ที่ติดอยู่กับรถเข็น จะแสดงที่ตั้งที่ผู้ชมสามารถเดินทางไปยังที่ตั้งของร้านนั้นได้ ผลงานงานจึงไม่จบเพียงแค่ว่าหน้าของการบอกเล่าถึงประวัติศาสตร์ และร้านอาหารเท่านั้นมันยังส่งต่อพื้นที่ที่ผู้ชมต้องไปสัมผัสในภายหลังจากชมผลงานนั่นเอง

บทที่ 5

สรุป

การเดินทางโยกย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งของผู้วิจัย ทำให้ค้นพบว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์การเดินทางอพยพโยกย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ซึ่งในวิถีทางร่วมสมัยจะพบเจอได้ในสังคมเมือง การเดินทางเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่ต่างออกไปจากพื้นที่เดิมของตนเองหรือกลุ่มของตนเอง ทำให้ต้องเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกันของผู้คนจากหลากหลายแหล่งที่มา การแลกเปลี่ยนนี้ทำให้เกิดการปรับตัวเพื่อเข้าหากันของผู้คน การชิมชั๊ปปัฒนสถาน กันไปมาจนทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมขึ้น ทั้งที่แสดงให้เห็นถึงการเข้ากันได้ เข้ากันไม่ได้ หรือเข้าได้แต่เห็นความขัดกันบางประการ ซึ่งจะพบเห็นได้จากกิจกรรมที่เกิดขึ้น เช่น ร้านอาหารปลัดถิ่น ชุมชนปลัดถิ่น การประท้วงของแรงงานข้ามชาติ กิจกรรมเหล่านี้คือผลผลิตจากการเข้ามาอยู่ร่วมกันบนพื้นที่แห่งความหลากหลายนั่นเอง

ในแง่ของการทำงานหัวข้อ “ผู้พลัดถิ่นบนการผสมผสานทางวัฒนธรรม” นี้ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการวิธีวิทยามีส่วนสำคัญอย่างมากในการทำความเข้าใจต่อเนื้อหาและประเด็นในการสร้างสรรค์ ด้วยเงื่อนไขของหัวข้อและทัศนคติที่มีต่อสังคมของผู้วิจัยเชื่อว่าการได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริงนั้นจะสามารถเป็นพลังในการขับเคลื่อนส่งให้ผลงานมีพลังในการสื่อสารสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอ นั่นเอง วิธีวิทยาที่ถูกแบ่งออกเป็น 5 วิธีการ ทำให้ข้อมูลมีความหลากหลายแต่กระชับเมื่อสรุปออกมาในแต่ละประเด็นที่ต้องการนำเสนอ เนื่องจากประเด็นที่นำเสนอมีการอธิบายถึงวิถีชีวิต และตัวตนเป็นหลักทำให้วิธีวิทยาในด้านการสัมภาษณ์มีความสำคัญอย่างมาก การพูดคุยกับผู้พลัดถิ่นที่อยู่ในหลายระดับทั้งอาชีพ ชนชั้น ช่วงอายุ สิ่งเหล่านี้กระตุ้นเตือนถึงหน้าที่ที่ผู้วิจัยจะต้องนำเสนอไม่ให้เกิดเป็นทัศนคติส่วนตัวมากจนทำลาย หรือปิดกั้นผู้ชมจากข้อเท็จจริงและพลังของความเป็นจริง

การสร้างโลกทัศน์ และการทำความเข้าใจต่อเนื้อหาประเด็นที่ศึกษา คือสิ่งที่ควรถูกสร้างอย่างหลากหลายและเปิดใจ ผู้วิจัยสร้างโลกทัศน์ต่อเรื่องคนเข้าเมืองเป็นเวลา 1 ปี การค่อยๆ ทำความเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ เงื่อนไข และสิ่งที่เกี่ยวข้องต่อเรื่องคนเข้าเมือง ทำให้พบว่ามีมิติของเนื้อหานั้นมีความสลับซับซ้อนมาก จึงจำเป็นที่จะเลือกว่าจะทำความเข้าใจในแง่ของ

ประเด็นใด ผู้วิจัยเลือกศึกษาประเด็นเรื่องของการปรับเปลี่ยนตัวตนเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองเข้าไปอยู่ในพื้นที่แห่งความหลากหลาย ในประเด็นนี้ถูกแบ่งออกเป็นประเด็นแยกย่อยทั้งหมด 4 ประเด็นซึ่งในแต่ละประเด็นก็มีวิธีการนำเสนอผ่านตัวสื่อที่แตกต่างกันออกไป

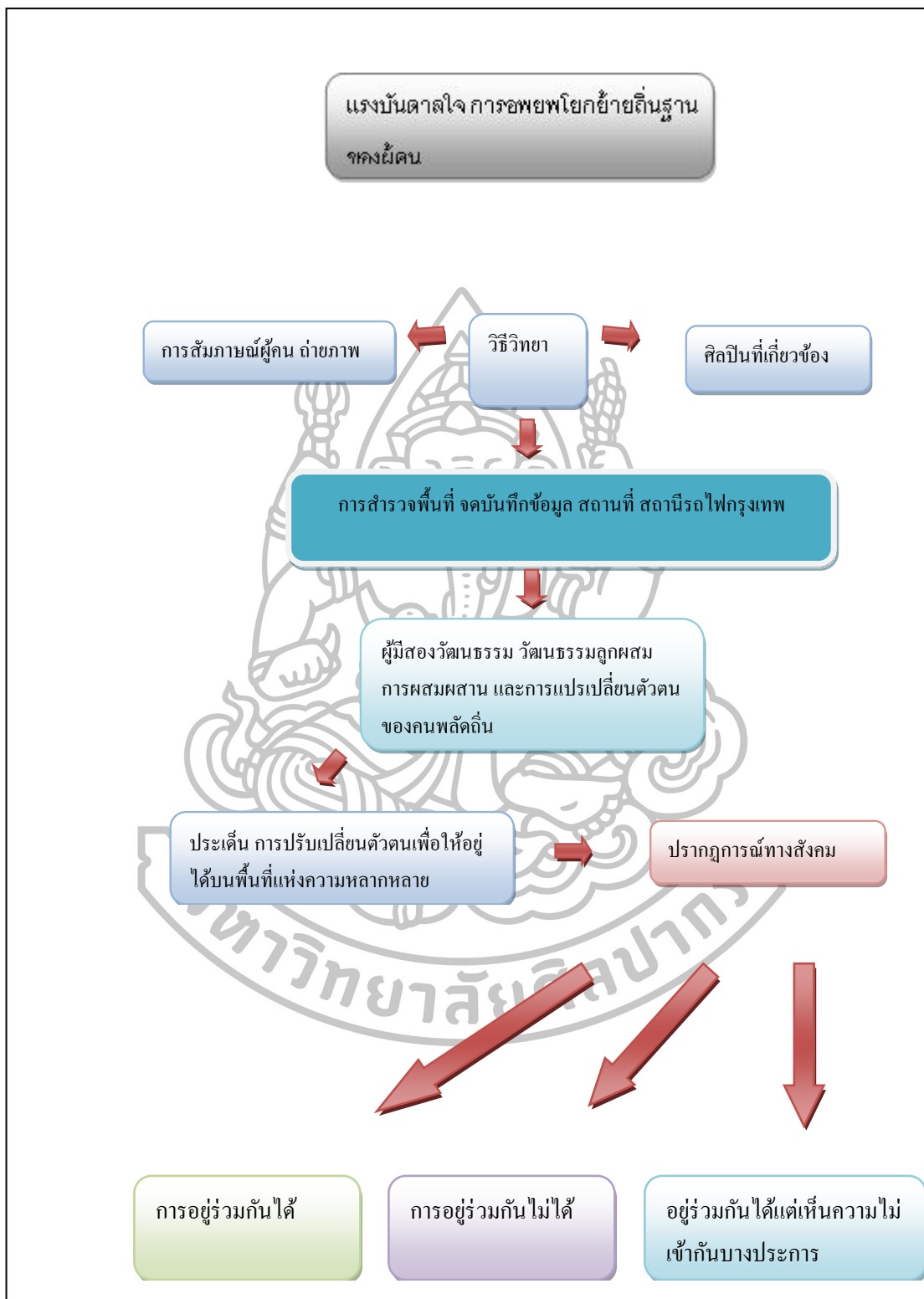
ประเด็นแยกย่อยทั้ง 4 ประเด็นดังนี้

1. การแทรกซึม สํารวจ เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ (นักสำรวจ)
2. การปรับเปลี่ยนตัวเองผ่านปรากฏการณ์ของเมือง (วัฒนธรรมของเมืองบังคับให้ต้องปรับประยุกต์วิถีทางเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มของตนเองดำรงอยู่ได้)
3. ชีวิตร่วมสมัยของคนพลัดถิ่น (ภาวการณ์ปรับตัวอย่างแบบเนียน แต่ก็เห็นการไม่เข้ากันบางประการของวิธีการปรับประยุกต์)
4. การคงอยู่ซึ่งอัตลักษณ์เดิมบนพื้นที่ใหม่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิถีของตัวเอง (แสดงให้เห็นถึงเนื้อในของผู้พลัดถิ่น การคงอยู่ซึ่งรากทางวัฒนธรรมเดิมบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป)

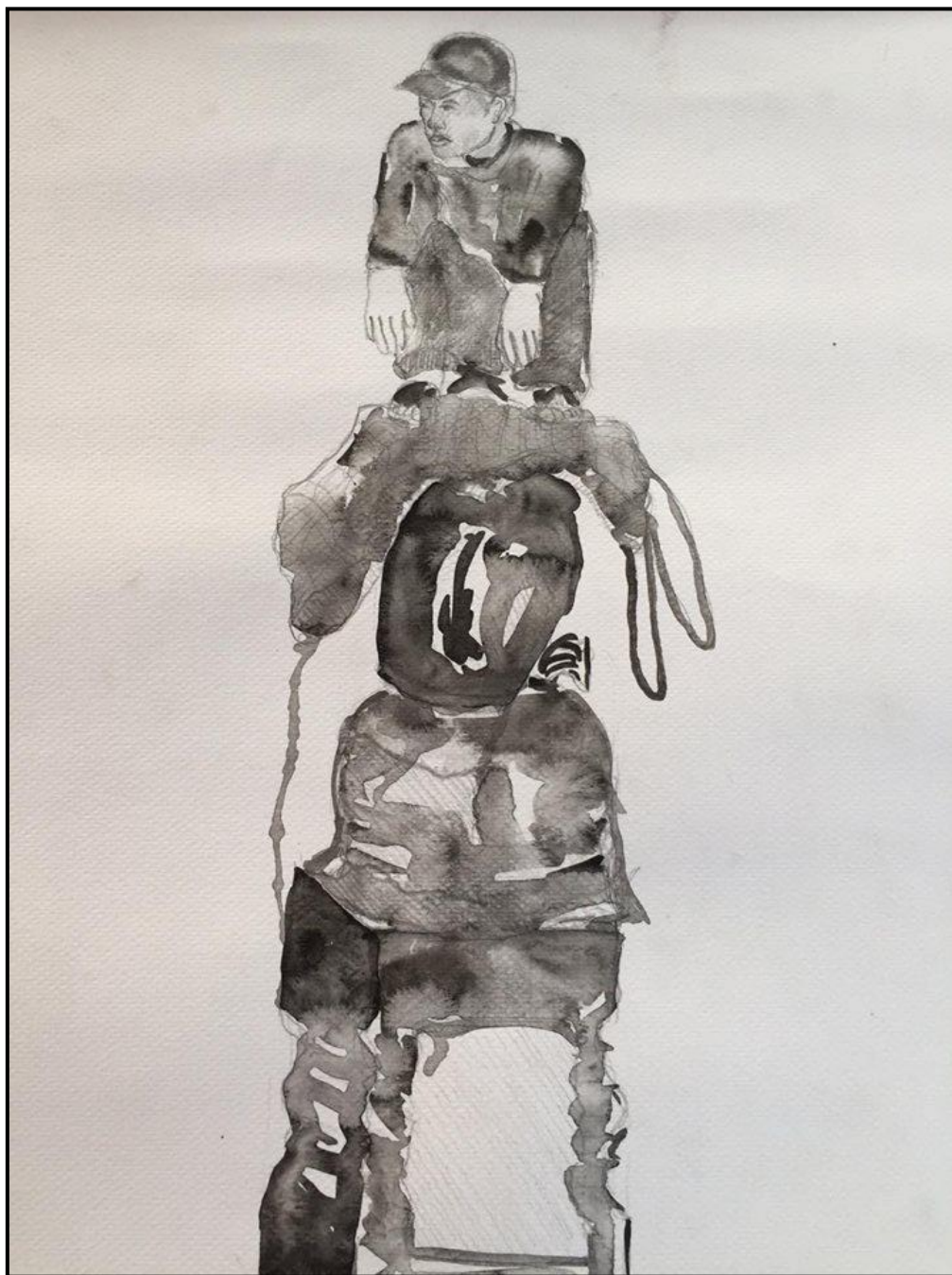
สรุป

จากบทสรุปของประเด็นแยกย่อยทั้ง 4 ประเด็นผู้วิจัยทำความเข้าใจได้ว่า การเลือกตัวสื่อ วิธีการนำเสนอ และการวางกลยุทธ์ในงาน มีผลอย่างมากต่อผลงาน การให้ความสำคัญกับแนวคิดส่วนตัวที่มีต่อเรื่องราวมากจนเกินไปทำให้พลังของข้อมูลนั้นไม่ถูกส่งต่อออกมา ดังนั้นต่อมาผู้วิจัยจึงเริ่มที่จะวิเคราะห์ตัวงานไปพร้อมๆกับการเลือกใช้ตัวสื่อ เทคนิค วิธีการ ที่ตรงกับประเด็นให้มากขึ้น ผลงานทั้ง 4 ประเด็นจึงมีความหลากหลายในแง่ของรูปแบบการนำเสนอ และเงื่อนไขของการสร้างสรรค์ ที่แตกต่างกันออกไป

ในช่วงแรกของการทำงาน ผู้วิจัยเริ่มจากการทำงานวาดเส้นไปพร้อมๆกับการทำงานที่เป็นการจดบันทึก ภาพร่างในช่วงแรกจึงเป็นเสมือนการบันทึกข้อมูลและการวิเคราะห์เสียส่วนใหญ่ ผลงานวาดเส้นถูกทำขึ้นทั้งจากในสถานที่จริงของที่มาข้อมูลและกลับมาทำที่สถานที่ทำงานเป็นการทำความเข้าใจต่อสถานะตรงหน้าที่วิเคราะห์และคิดขึ้นได้จากความเป็นจริงที่พบต่อหน้า

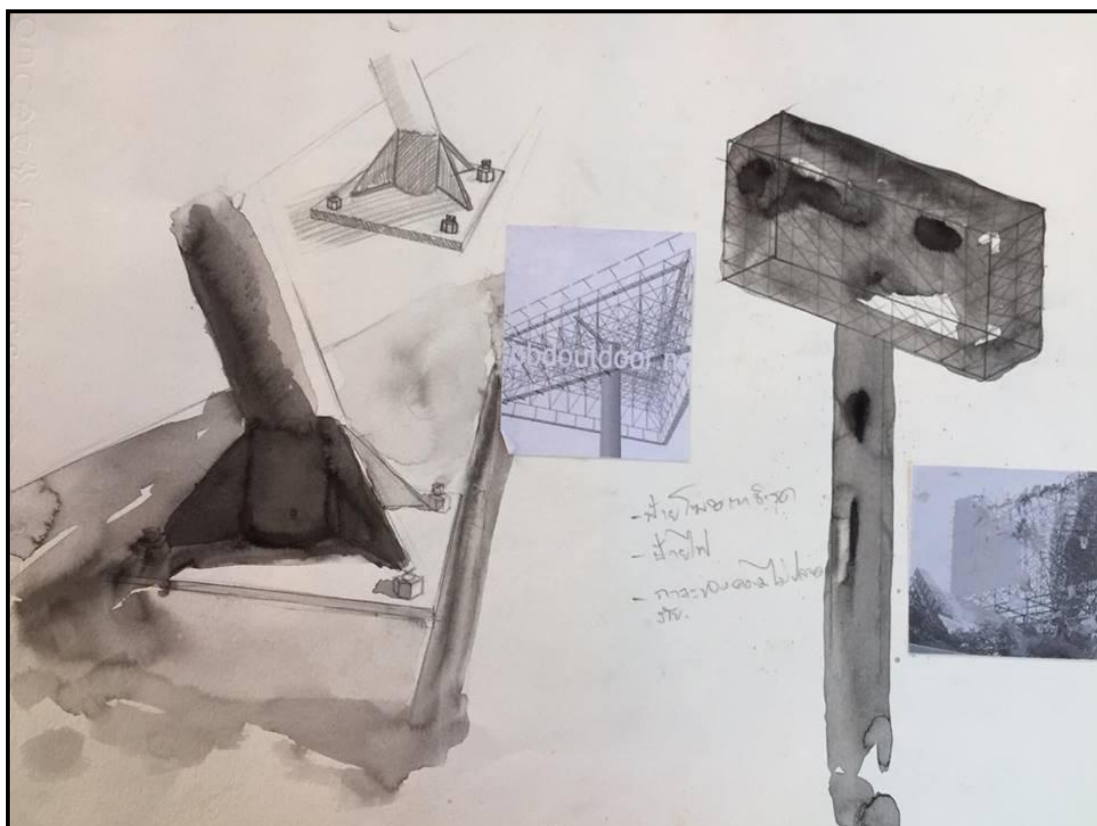
ภาพที่ 72 ภาพอธิบายวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ภาพที่ 73 ภาพผลงานวาดเส้นในช่วงแรก

เป็นผลงานที่มีแนวคิดมาจาก สภาพความเป็นจริงของผู้พลัดถิ่นในชนชั้นใช้แรงงานที่สามารถพบเจอได้ตามสถานีขนส่งผู้โดยสารต่างๆ ดึงเอาภาพลักษณ์ที่ติดตัวมากับพวกเขาผสมเข้า

กับสภาพภูมิศาสตร์ของความเป็นเมือง เพื่อให้เห็นวิธีการของมนุษย์ที่พยายามการแทรกซึมสำรวจ
ตัวตนของตนเอง เพื่อให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสังคมเมือง

ภาพที่ 74 ภาพผลงานวาดเส้นในช่วงแรก

ประเด็นการปรับเปลี่ยนตัวตนของคนพลัดถิ่นผ่านปรากฏการณ์ของเมืองคือ การ
ตรวจสอบ เรียนรู้ เพื่อให้ตัวเองอาศัยอยู่ในพื้นที่ได้อย่างแนบเนียน โดยปกติแล้วเมืองที่มีหน้าตา
หรือรูปลักษณะเป็นไปในแบบหนึ่ง ถูกสั่งสม ทับถม ผสมผสานกลมกลืนมาเป็นเวลานาน จน
ทำให้มีรูปลักษณะที่เป็นไป ทำให้ผู้คนที่ต้องมาใหม่ต้องเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ในพื้นที่แห่งความ
หลากหลายนั้น พื้นที่แต่ละพื้นที่ย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปซึ่งขึ้นอยู่กับผู้อยู่อาศัยนั้นๆ

ภาพที่ 75 ภาพผลงานวาดเส้นในช่วงแรก

ช่วงต่อมาเมื่อการทำความเข้าใจต่อข้อมูลและประเด็นเริ่มมีมากขึ้น จึงเริ่มศึกษาจากผลงานศิลปินที่คิดว่าตรงกับผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้ทั้ง ทางรูปแบบ วิธีการ และแนวคิด ศิลปินที่ผู้วิจัยเลือกมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจประเด็นนี้คือ ยินก้า โชนิบาน (Yinka Shonibare), โทนี แคร็ก (Tony Cragg), นาวิน ลาวัลย์ชัยกุล, อลด์เฟร์โด จาร์ (Alfredo Jarr) ศิลปินทั้ง 4 คนคือศิลปินที่ผู้วิจัยเลือกและใช้ในการอ้างอิงถึง ทั้งในแง่ของรูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์ ด้วยรูปแบบและแนวคิดที่หลากหลายของศิลปินทั้ง 4 ทำให้ผู้วิจัยเปิดกว้างและเข้าใจถึงวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล วิธีการเปลี่ยนข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นสาระสำคัญ และสุดท้ายได้ทำความเข้าใจต่อวิธีการเลือกใช้ตัวสื่อที่ตรงประเด็น ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งที่มาและ พลังของข้อมูล สาระแง่คิดของศิลปิน การทำความเข้าใจนี้ นำพาไปสู่ระบบคิดที่มีต่อผลงานที่ต้องทำความเข้าใจควบคู่ไปกับการทำงานสร้างสรรค์

ข้อสรุปที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทั้ง 4 ชุด ผู้วิจัยพบว่าการทำงานในแต่ละชุดผลงานมีความแตกต่างกันออกไปทั้งในแง่ของแนวคิด สาระสำคัญของประเด็นและตัวสื่อ แต่จะถูกคิดผ่านโครงสร้างจากการลงสำรวจข้อมูล ผลงานในสองชุดแรกจะมีความใกล้เคียงกันในแง่ของรูปแบบ ใช้วิธีการจัดวางในระนาบที่ต่ำติดพื้น มีที่มาจากโครงสร้างหลักของการสร้างป้ายโฆษณา นำเสนอภาพลักษณ์ของเมืองที่พบเห็นได้อย่างค้ำคั้นในเมือง ผลงานเล่นอยู่กับประสบการณ์ร่วม

ของผู้ชมที่จะรับรู้และระลึกได้จากการจัดวางและรูปทรงของผลงาน ซึ่งในผลงานชุดที่ 1 คือรูปทรงของชายหนุ่มที่มาจากชนบทกับสัมภาระของเขา ส่วนในชั้นที่สองคือรูปทรงของสัมภาระยอดนิยมจำนวน 5 ชิ้นของผู้พลัดถิ่น ซึ่งทั้งสองชุดผลงานแสดงให้เห็นถึงมุมมองของเมืองผ่านการล้อเลียนช่วงเวลากรุงเทพมหานคร

ผลงานในชุดที่ 3 ที่มาและรูปทรงมาจากการวิเคราะห์ผลงานในชุดที่ 1 และ 2 พบว่าสิ่งที่ผลงานในสองชุดแรกขาดหายไปคือภาวะของความเป็นเมือง บรรยากาศความเป็นเมืองยังถูกสร้างไม่พอ กล่าวคือบริบทที่จะทำให้ผู้ชมระลึกถึงบรรยากาศเมืองหลังฝนตก ในผลงานชุดที่ 3 จึงแก้ปัญหาด้วยการคิดเพื่อให้ผลงานสร้างบรรยากาศของความเป็นเมือง ผู้วิจัยพบว่าทัศนียภาพภายในสถานีรถไฟกรุงเทพมีทัศนียภาพที่คล้ายกับชุมชน เมื่อนำสัมภาระเหล่านั้นมาเรียงต่อกันขึ้นไปทำให้เห็นว่ากองสัมภาระเหล่านั้น ทำหน้าที่ให้เห็นถึงพื้นที่ส่วนตัว ภายในของผู้คนผู้เป็นเจ้าของมันจึงถูกสร้างให้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับตึก อาคาร บ้านเรือนของผู้คนในเมืองที่มีอย่างจำกัด แออัด และไร้ระเบียบนั่นเอง

ผลงานชุดที่ 4 ซึ่งเป็นผลงานชุดสุดท้ายของวิทยานิพนธ์ เป็นเสมือนผลงานชิ้นสรุปของผลจากการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจต่อหัวข้อ “ผู้พลัดถิ่นกับการผสมผสานทางวัฒนธรรม” ผลงานชุดนี้มีกลยุทธ์ที่แตกต่างจากผลงานทั้งสามชิ้นที่เล่นอยู่กับประสบการณ์ร่วมของผู้ชม การสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติมจากการรับชมเพื่อให้ผู้ชมระลึกไปถึงพื้นที่ เรื่องเล่า ผ่านผลงานดังกล่าว การสร้างร้านอาหารรถเข็นพลัดถิ่นจำลองขึ้นเพื่อให้นึกถึงบรรยากาศริมถนน ร้านอาหารมากมายริมทางเท้าของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะร้านอาหารที่มีความเป็นท้องถิ่นนิยมสูงที่ผู้ขายและผู้ซื้อมักใช้ภาษาพูดและท่าทางหยอกล้อกัน ไปมา กระตุ้นเตือนถึงพื้นที่ที่เป็นเสมือนชุมชนพลัดถิ่นชั่วคราวของผู้พลัดถิ่น รถเข็นถูกทำให้เป็นแผนที่ที่ผู้ชมต้องค้นหา โต๊ะทำหน้าที่เป็นเสมือนเรื่องเล่า นิทาน ประวัติศาสตร์ และโฆษณาชวนเชื่อถึงรสชาติและร้านอาหารที่แสนอร่อยเหล่านั้น

จากข้อสรุปทั้งจากการทำงานในแง่ของข้อมูลการคิดประเด็นกับการทำงานสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าประสบผลสำเร็จทั้งสองกระบวนการที่เดินไปคู่กันทั้งการทำงานด้านข้อมูลและด้านรูปแบบทางศิลปะ การทำงานศิลปะในโลกร่วมสมัยในทัศนคติของผู้วิจัย คือการทำงานที่ต้องควบคู่กันไประหว่างข้อมูลข้อเท็จจริงทางสังคม แง่คิดของศิลปินและการวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบ ตัวสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหานั้นๆที่ต้องการนำเสนอผ่านผลงานงานศิลปะ งานศิลปะร่วมสมัยจึงมีภาวะของความเป็นสาธารณะ ที่เชื่อมต่อเข้ากับเหตุการณ์ หรือ สถานการณ์ร่วมสมัย อยู่เสมอ ลักษณะของผลงานร่วมสมัยจึงสามารถตรวจสอบถึงที่มาที่ไปได้ อีกทั้งมีความหลากหลายที่สูงในแง่ของการนำเสนอทั้งตัวสื่อ กลยุทธ์ และเทคนิครูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

ผลงานและหนังสือวิทยานิพนธ์นี้ถูกสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการทางศิลปะร่วมสมัยที่ไม่ได้มุ่งเน้นที่ตัวผู้วิจัยเป็นศูนย์กลาง แต่มีที่มาจากเรื่องราวส่วนตัว และการตรวจสอบตัวเองจนพบว่าเรื่องราวส่วนตัวนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ทางสังคม เมื่อทำความเข้าใจว่าเราเป็นเพียงบุคคล ที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมแล้วจึงเข้าใจได้ว่าการที่จะทำความเข้าใจโลกทัศน์ที่มีต่อสังคมได้นั้นต้องผ่านการสร้างกระบวนการวิธีวิทยาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงของเรื่องราวต่างๆ กระบวนการวิธีวิทยามีส่วนอย่างมากต่อการทำงานในบริบทของสังคมร่วมสมัยไม่เพียงแต่กับการทำงานศิลปะเท่านั้น ในสาขาวิชาอื่นๆ กระบวนการวิธีวิทยาคือวิธีการแรกเริ่มในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียกว่าบริบทแวดล้อมของสิ่งๆ นั้น หากเราต้องการศึกษาหรือนำเสนอสิ่งใดๆ แล้วละเลยสิ่งที่ติดมากับสิ่งนั้น จะทำให้กระบวนการทำความเข้าใจต่อสิ่งๆ นั้นขาดความน่าเชื่อถือได้

ประการต่อมาผู้วิจัยพบว่าการทำงานที่กำกับข้อมูลจำนวนมากอาจทำให้ผู้สร้างสรรค์ หลงไปกับข้อมูลนั้นจนประเด็นที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้เปลี่ยนแปลงไป ข้อเสนอแนะคือต้องพยายามควบคุมข้อมูลที่เป็นข้อมูลจำเพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอเท่านั้น หากนำข้อมูลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องเพียงน้อยนิดอาจทำให้กระบวนการทำงานนั้นล่าช้าลงไปอีก สิ่งสำคัญต่อกระบวนการรวบรวมข้อมูลอีกประการหนึ่งคือต้องสรุปข้อมูลชุดที่จะนำมาใช้เสียก่อน หากผู้สร้างสรรค์ไม่เข้าใจอย่างแท้จริงต่อข้อมูลที่จะนำมาใช้อาจทำให้ผลงาน หรือคำกล่าวอ้างอิงมีความหละหลวม และจะไปทำลายสาระสำคัญของเนื้อหาของงานได้

ข้อเสนอแนะสุดท้าย ในโลกของการศึกษาศิลปะร่วมสมัยข้อสำคัญอีกประการคือต้องเรียนรู้ที่จะทำทลายหัวข้อของการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานที่เต็มเปี่ยมไปด้วยข้อถกเถียงในแง่ที่จะทำให้สังคมศิลปะได้พัฒนาไปข้างหน้า ผู้วิจัยมีทัศนคติว่าเป็นเรื่องที่ดีกว่าการเรียนรู้ในแบบเดิมตามประเพณีที่ไร้ซึ่งความท้าทาย ดังนั้นในแง่ของรูปแบบผลงานในวิทยานิพนธ์นี้จึงมีการใช้ตัวสื่อที่หลากหลาย และข้ามสื่อกับสื่ออื่นที่ไม่ใช่สื่อทางศิลปะตามแบบประเพณีเช่น สื่อเทคโนโลยี ป้ายไฟโฆษณา วิดีโอ วัตถุ ของเหลือใช้ ซึ่งเป็นโจทย์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและท้าทายต่อตัวเองในการสร้างสรรค์ขึ้นมา

สรุปภาพผลงานที่สมบูรณ์
ผลงานชุดที่ 1

ภาพที่ 76 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อ นักสำรวจ (Explorers)

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, เป่าโคมฉาย

ขนาด กว้าง 180 ยาว 180 สูง 100 เซนติเมตร

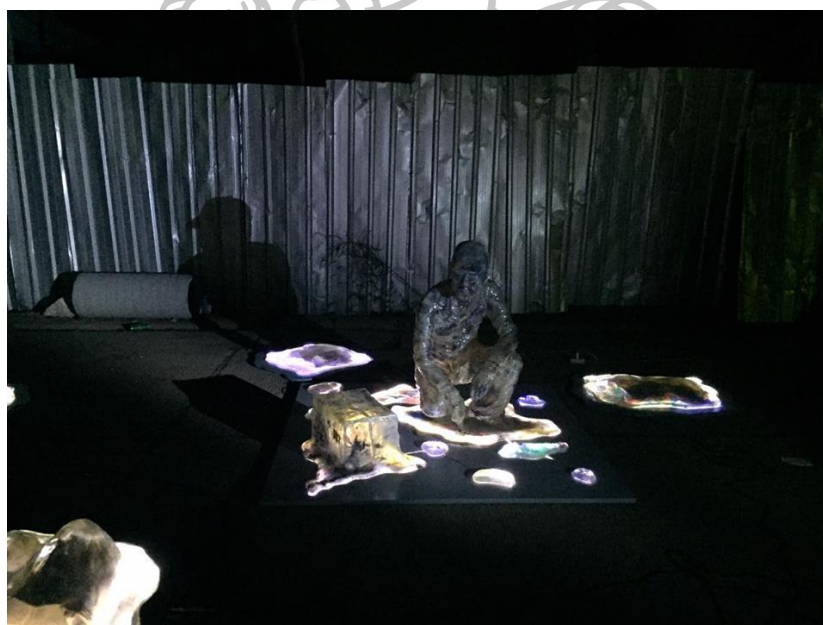

ภาพที่ 77 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อ นักสำรวจ (Explorers)

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา

ขนาด กว้าง 180 ยาว 180 สูง 100 เซนติเมตร

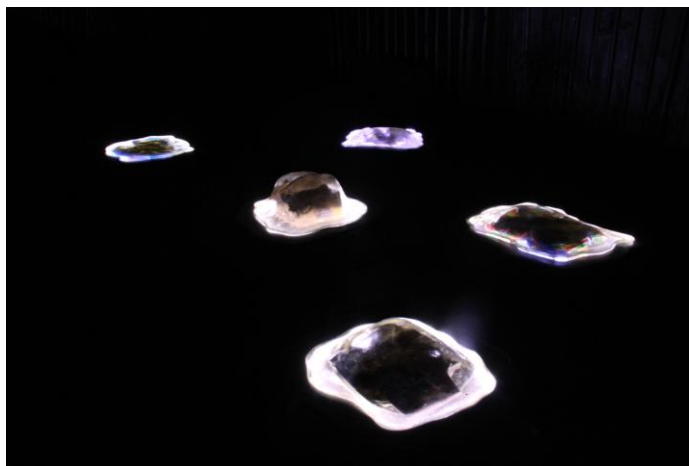
ภาพที่ 78 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อ นักสำรวจ (Explorers)

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา

ขนาด กว้าง 180 ยาว 180 สูง 100 เซนติเมตร

ผลงานชุดที่ 2

ภาพที่ 79 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเที่ยวมา

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ภาพที่ 80 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเที่ยวมา

เทคนิค ปั้นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

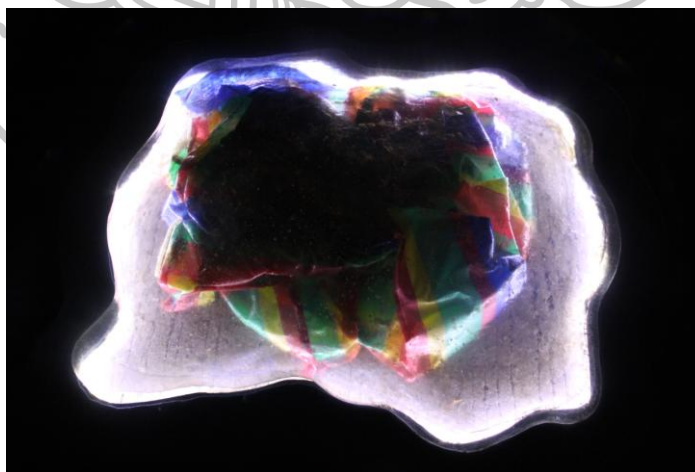

ภาพที่ 81 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเทียวมา

เทคนิค ปั่นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ภาพที่ 82 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อ เทียวไปเทียวมา

เทคนิค ปั่นหล่อเรซินใส, ป้ายโฆษณา, 5 สัมภาระยอดนิยม

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ผลงานชุดที่ 3

ภาพที่ 83 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ชื่อ ทิวทัศน์หัวลำโพง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, สัมภาระขอดนิยม, โครงสร้างเหล็ก

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ภาพที่ 84 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ชื่อ ทิวทัศน์หัวลำโพง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, สัมภาระขอดนิยม, โครงสร้างเหล็ก

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ภาพที่ 85 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ชื่อ ทิวทัศน์หัวลำโพง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, สัมภาระยอดนิยม, โครงสร้างเหล็ก

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ภาพที่ 86 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ชื่อ ทิวทัศน์หัวลำโพง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, สัมภาระยอดนิยม, โครงสร้างเหล็ก

ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 300 ยาว 300 สูง 300 เซนติเมตร

ผลงานชุดที่ 4

ภาพที่ 87 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ชื่อ อร่อยข้างทาง

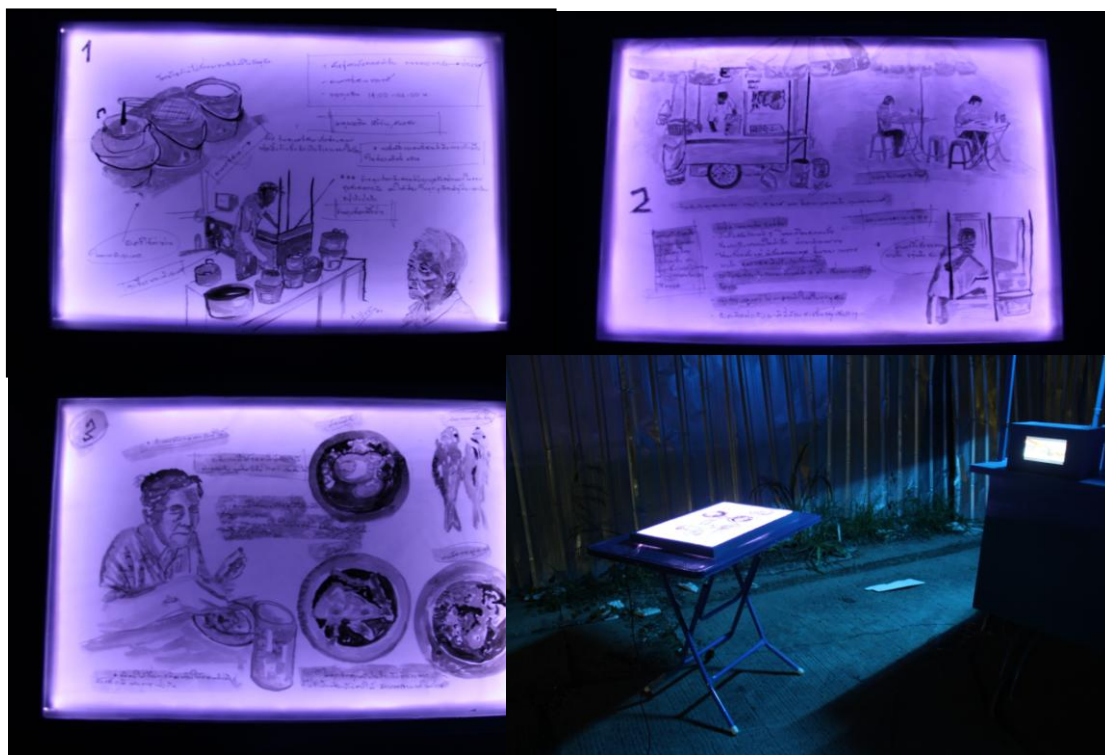
เทคนิค ป้ายโฆษณา, รถเข็นขายของ, โต๊ะร้านอาหารข้างทาง, วิดีโอสารคดี
ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 500 ยาว 500 สูง 500 เซนติเมตร

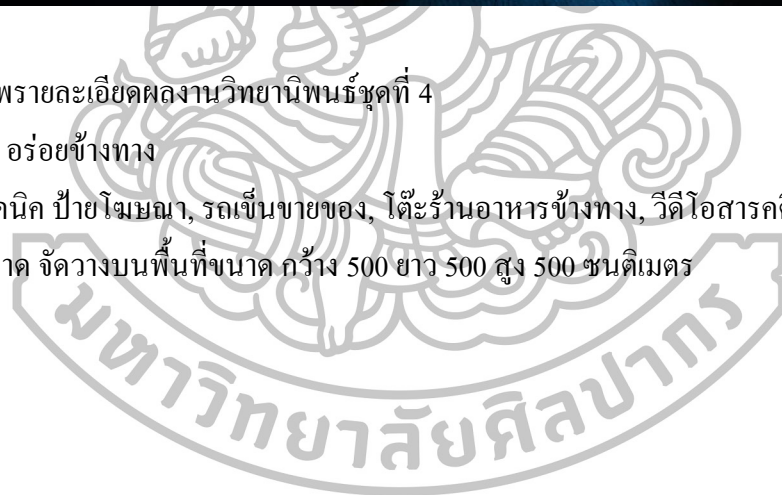
ภาพที่ 88 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ชื่อ อร่อยข้างทาง

เทคนิค ป้ายโฆษณา, รถเข็นขายของ, โต๊ะร้านอาหารข้างทาง, วิดีโอสารคดี
ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 500 ยาว 500 สูง 500 เซนติเมตร

ภาพที่ 89 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4
ชื่อ อร่อยข้างทาง
เทคนิค ป้ายโฆษณา, รถเข็นขายของ, โต๊ะร้านอาหารข้างทาง, วิดีโอสารคดี
ขนาด จัดวางบนพื้นที่ขนาด กว้าง 500 ยาว 500 สูง 500 เซนติเมตร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คลิส เบเกอร์และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. **ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย: A history of Thai**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน, 2557.

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร. “สภาวะหลังสมัยใหม่.” **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร** 24, 3 (2547): 1. บล็อก Mister American. **เพลงลูกทุ่งในหนังไทย: แต่ความรัก ความสุข และความทรงจำ**. เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <https://blogazine.pub/blogs/misteramerican/post/4361>
บุญคง หันจางสิทธิ์ **เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ประชากร แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรม ศาสนาจริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2540.
พระครูวิสุทธีธีรญาณ หรือ หลวงพ่อไวพจน์ กตปุญโญ. **งานบุญปิดทองฝังลูกนิมิต ของวัดสามง่าม ต.ลำโพ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี**. เข้าถึงเมื่อ 30 พฤษภาคม 2559. เข้าถึงจาก www.komchadluek.net/news/lifestyle/17741

ฟรีดริช เนามัน. **รายงานการประชุมเครือข่ายเศรษฐกิจเสรีแห่งเอเชีย 2010**. บทความ แนวทางการแก้ปัญหาเรื่อง “การโยกย้ายถิ่นฐานและความมั่นคงของชาติ.” มูลนิธิ ฟรีดริช เนามัน. 7-9 ตุลาคม 2553.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. **บุษบา อธิษฐาน**. เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก https://th.wikipedia.org/wiki/บุษบา_อธิษฐาน

_____ **สี่เสือแห่งเอเชีย**. เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สี่เสือแห่งเอเชีย>

ศราณี เวศยาสีรินทร์พ. “**การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง**” (โครงร่างคุณานิพนธ์. สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2554.

อภิญา เพ็ญฟูสกุล. **อัตลักษณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2546.

อำนาจ นิลวิไล. “**แนวทางการจัดระเบียบนำเข้าและการจัดระบบควบคุมการทำงานของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของไทย**. ศึกษาจากกรณีของประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2559. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย <http://www.thaithesis.org/detail.php?id=54699>

ภาษาต่างประเทศ

Roemer, Aubrey. **Tony Cragg**. opening night. All photos for Art Observed. Accessed June 22,

2016. Available from <http://artobserved.com/tag/tony-cragg/>

Maskull Lasserre. Accessed June 22, 2016. Available from [http://fredericks-artworks.](http://fredericks-artworks.blogspot.com/2011/08/maskull-lasserre-formidable-sculptor.html)

[blogspot.com/2011/08/maskull-lasserre-formidable-sculptor.html](http://fredericks-artworks.blogspot.com/2011/08/maskull-lasserre-formidable-sculptor.html)

Global Britannica. **Yinka Shonibare**. Accessed June 20, 2016. Available from

<http://global.britannica.com/biography/Yinka-Shonibare>

Global fusion productions. Accessed June 21, 2016. Available from

<http://globalfusionproductions.com/global-style/made-in-africa-protecting-the-african-textile-industry/>

MCAcollection70s-90. Geography = War. 1989. **Collection Museum of Contemporary Art.**

Chicago. gift of the artist. Accessed June 22, 2016. Available from

<http://arttattler.com/archiveMCAcollection70s-90s.html>

Alfredo Jarr. Accessed June 22, 2016. Available from [https://www.scad.edu/event/lecture-](https://www.scad.edu/event/lecture-alfredo-jaar-2014-define-art-atlanta)

[alfredo-jaar-2014-define-art-atlanta](https://www.scad.edu/event/lecture-alfredo-jaar-2014-define-art-atlanta)

Yinka Shonibare. MBE (b. United Kingdom, 1963) Scramble for Africa. Accessed June 20,

2016. Available from https://www.brooklynmuseum.org/exhibitions/yinka_shonibare_mbe

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายรุ่งเรือง สิทธิฤกษ์
ที่อยู่	23 สิงหาคม 2531
ที่ทำงาน	87 หมู่ 3 ตำบลสันตน์หมือ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โรงเรียน ไตรมิตรวิทยาลัย
พ.ศ. 2553	สำเร็จการศึกษาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
พ.ศ. 2555	ศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษสาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ เอกวิชาประติมากรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง
เกียรติประวัติ	
พ.ศ. 2553	รางวัลรองชนะเลิศ Young Thai Artist Awards
พ.ศ. 2553	ทุนส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะ มูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลา นนท์
พ.ศ. 2559	ทุนสนับสนุนการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
นิทรรศการ	
พ.ศ. 2553	Environmental sculpture exhibition wax sculpture. 6th International Ubun Ratchathani Exhibition group Start a group show at the Cultural Center Thailand – France Supermarket group exhibition show at the Art Gallery จังหวัดสงขลา

นิทรรศการ

- พ.ศ.2554 The sandstone sculpture exhibit มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ร่วมแสดงงาน Exhibitors with groups 1st group I love the topic at Interliniar café กรุงเทพฯ
ร่วมแสดงงานประติมากรรมขนาดเล็ก Mini sculpture exhibit at Lalanta Gallely กรุงเทพฯ
Project group exhibition The happiness of. Building of the Faculty of Architecture at the sexual integration. King Mongkut's Institute of Technology Lat Krabang, Bangkok
ร่วมแสดงงานประติมากรรมในงานเทศกาลว่าวนานาชาติ ที่จังหวัดเพชรบุรี
นิทรรศการ Young Thai Artist Award
- พ.ศ.2555 Contemporary art exhibition of young artists. At 29th
- พ.ศ.2556 Contemporary art exhibition of young artists. At 30th
นิทรรศการอมตะ อาร์ต อาร์ควอร์ด ครั้งที่ 5.
The 1th international Creative Art Disseminating 2014 at art centre Silpakon university, Wangthapra Bangkok, Thailand
Exhibit CO-CORE INTERNATIONAL ART AND DESIGN. CRITIQUES BANGKOK SU
- พ.ศ.2557 So Far So Good Art Exhibition ณ.หอศิลป์วัฒนธรรมร่วมสมัยแห่งกรุงเทพมหานคร, หอศิลป์ ก.ท.ม. BACC.
Exhibition Thai Culture pavilion in Paris France
- พ.ศ.2558 Hof Art Festival ณ. Hof Art Gallery กรุงเทพฯ
- พ.ศ.2559 Diversity voice ณ. หอศิลป์ใบตูด กรุงเทพฯ